

Viorel Roș

DREPTUL PROPRIETĂȚII INTELECTUALE

- suport de curs -

EDITURA UNIVERSITĂȚII „NICOLAE TITULESCU”

BUCUREȘTI

2017

Acest material este destinat uzului studenților, forma de învățământ la distanță.

Conținutul cursului este proprietatea intelectuală a autorului/autorilor; designul, machetarea și transpunerea în format electronic aparțin Departamentului de Învățământ la Distanță al Universității „Nicolae Titulescu” din București.

Acest curs este destinat uzului individual. Este interzisă multiplicarea, copierea sau difuzarea conținutului sub orice formă.

**UNIVERSITATEA „NICOLAE TITULESCU” DIN BUCUREȘTI
DEPARTAMENTUL PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL LA DISTANȚĂ**

Viorel Roș

Dreptul proprietății intelectuale

Editura Universității „Nicolae Titulescu”

Calea Văcărești, nr. 185, sector 4, București

Tel./fax: 0213309032/0213308606

Email: editura@univnt.ro

ISBN: 978-606-751-435-3

Introducere

Obiectivele Cursului

Cursul își propune să reliefeze importanța dreptului proprietății intelectuale și a ubicuității manifestărilor acestuia în realitatea imediată și să identifice conceptele, teoriile și instituțiile specifice dreptului proprietății intelectuale, permițând aprofundarea instituțiilor dreptului român și comunitar al proprietății intelectuale, a drepturilor care se nasc din crearea de opere ale spiritului, a drepturilor și obligațiilor autorilor de opere și ale terților, limitările legale ale acestor drepturi, titlurile de protecție, condițiile cerute pentru eliberarea de titluri de protecție pentru diverse categorii de creații, apărarea drepturilor de proprietate intelectuală, regimul convențional și comunitar al proprietății intelectuale, identificând instituțiile naționale și internaționale care asigură protecția drepturilor creatorilor și reliefând rolul cunoașterii legislației internaționale în domeniul dreptului proprietății intelectuale și a modului în care aceasta influențează dreptul intern.

Competențe

După parcurgerea acestui curs studentul va fi capabil să explice conceptele și principiile dreptului proprietății intelectuale, să aplice coerent normele juridice incidente, să analizeze critic practica autorităților administrative relevante și a instanțelor judecătorești în materie, să explice corelațiile dintre normele dreptului proprietății intelectuale și cele ale altor ramuri de drept, să analizeze reglementarea legală incidentă în corelație cu reglementările din țările UE, să analizeze evoluția reglementării legale.

Resurse și mijloace de lucru

Resursele recomandate pentru parcurgerea cursului sunt:

- Suportul de curs;
- Viorel Roș, *Dreptul proprietății intelectuale. Vol. 1. Dreptul de autor, drepturile conexe și drepturile sui generis*, CH Beck (București – 2016);
- Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, CH Beck (București – 2005);
- Viorel Roș, Octavia Spineanu-Matei, Dragoș Bogdan, *Dreptul proprietății intelectuale, Mărcile și indicațiile geografice*, All Beck (București – 2003);
- Site-ul Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci – <http://www.osim.ro>;
- Site-ul Oficiului Român pentru Drepturi de Autor – <http://www.orda.ro>;
- Site-ul Oficiului de Proprietate Intelectuală al Uniunii Europene – <https://euipo.europa.eu/>;
- Site-ul Oficiului European de Brevete – <http://www.epo.org>.

Structura cursului

Cursul este structurat în 14 unități de învățare și conține două teme de control, după unitățile de învățare 5 și 10. Rezolvarea temelor de control se transmite prin intermediul platformei eLis.

Cerințe preliminare pentru parcurgerea cursului

Pentru parcurgerea cursului se recomandă parcurgerea prealabilă a cursurilor de drept constituțional, drept comunitar și drept civil.

Durata medie de studiu individual

Durata medie de studiu individual pentru fiecare unitate de învățare este de 2 ore.

Evaluarea studentului

Nota finală va fi alcătuită din rezultatul la examinarea finală prin examen (70%) și evaluarea celor două teme de control (câte 15% fiecare).

Cuprins

INTRODUCERE	5
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE NR. 1 - INTRODUCERE ÎN DREPTUL PROPRIETĂȚII INTELLECTUALE.....	17
1.1 Introducere	17
1.2 Obiectivele/competențele unității de învățare.....	17
1.3 Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 2 ore.....	17
1.4 Conținutul unității de învățare	17
1.4.1 Noțiunea de dreptul proprietății intelectuale	17
1.4.2 Domeniul drepturilor de proprietate intelectuală.....	18
1.4.3 Definiția drepturilor de autor	20
1.4.4 Natura juridică a dreptului de autor	21
1.4.5 Subiectele dreptului de autor	23
1.4.5.1 Opera comună.....	24
1.4.5.2 Opera colectivă	25
1.4.5.3 Operele derivate	25
1.4.5.4 Operele de serviciu	26
1.5 Rezumat	26
1.6 Test de evaluare a cunoștințelor	27
1.7 Bibliografie specifică.....	28
Bibliografie obligatorie:	28
Bibliografie facultativă:	28
1.8 Răspunsuri la Test	30
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE NR. 2: CONDIȚIILE DE PROTECȚIE A UNEI OPERE PRIN DREPT DE AUTOR.....	31
2.1 Introducere	31
2.2 Obiectivele/competențele unității de învățare.....	31
2.3 Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 2 ore.....	31
2.4 Conținutul unității de învățare	31
2.4.1 Condiții pentru protecție	31

2.4.2	Condiții fără semnificație pentru protecție	32
2.4.3	Condiții cerute pentru protecție.....	33
2.4.4	Categorii de opere protejate	34
2.4.5	Creații excluse de la protecție	40
2.5	Rezumat	41
2.6	Test de evaluare a cunoștințelor	41
2.7	Bibliografie specifică.....	42
	Bibliografie obligatorie:	42
	Bibliografie facultativă:	43
2.8	Răspunsuri la Test	45
UNITATEA DE INVATARE NR. 3 – DREPTURILE MORALE ȘI		
DREPTURILE PATRIMONIALE		46
3.1	Introducere	46
3.2	Obiectivele/competențele unității de învățare.....	46
3.3	Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 2 ore.....	46
3.4	Conținutul unității de învățare	46
3.4.1	Drepturile morale	46
3.4.1.1	Dreptul de divulgare a operei	46
3.4.1.2	Dreptul la paternitate	47
3.4.1.3	Dreptul la nume	48
3.4.1.4	Dreptul la respectul integrității operei.....	48
3.4.1.5	Dreptul de retractare	50
3.4.2	Apărarea drepturilor morale de autor prin mijloace de drept civil	50
3.4.3	Drepturile patrimoniale	52
3.4.3.1	Dreptul de a utiliza opera.....	52
3.4.3.2	Dreptul de suită.....	58
3.5	Rezumat	59
3.6	Test de evaluare a cunoștințelor	59
3.7	Bibliografie specifică.....	61
	Bibliografie obligatorie:	61
	Bibliografie facultativă:	61

3.8	Răspunsuri la Test	63
UNITATEA DE INVATARE NR. 4 – REGIMUL JURIDIC AL DREPTURILOR MORALE ȘI PATRIMONIALE. LIMITELE EXERCITĂRII DREPTURILOR DE AUTOR. FORMA, INTERPRETAREA ȘI DESFIINȚAREA CONTRACTELOR DE CESIUNE		64
4.1	Introducere	64
4.2	Obiectivele/competențele unității de învățare.....	64
4.3	Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 2 ore.....	64
4.4	Conținutul unității de învățare	64
4.4.1	Regimul juridic al drepturilor morale de autor.....	64
4.4.2	Regimul juridic al drepturilor patrimoniale de autor.....	65
4.4.3	Limitările exercitării drepturilor de autor.....	67
4.4.4	Reguli generale privind cesiunea drepturilor patrimoniale de autor	70
4.4.4.1	Condiții generale de validitate a contractelor de cesiune a drepturilor de autor	70
4.4.4.2	Forma contractelor	75
4.4.4.3	Desființarea contractelor	75
4.4.4.4	Interpretarea contractelor	76
4.5	Rezumat	76
4.6	Test de evaluare a cunoștințelor	77
4.7	Bibliografie specifică.....	78
Bibliografie obligatorie:		78
Bibliografie facultativă:		78
4.8	Răspunsuri la Test	81
UNITATEA DE INVATARE NR. 5 – PRINCIPALELE CONTRACTE DE CESIUNE DREPT DE AUTOR. DREPTURILE CONEXE DREPTULUI DE AUTOR.		82
5.1	Introducere	82
5.2	Obiectivele/competențele unității de învățare.....	82
5.3	Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 2 ore.....	82
5.4	Conținutul unității de învățare	82

5.4.1	Principalele contracte de cesiune de drepturi patrimoniale de autor	82
5.4.1.1	Contractul de editare	82
5.4.1.2	Contractul de comandă	89
5.4.2	Drepturile conexe dreptului de autor	89
5.4.2.1	Drepturile conexe ale artiștilor interpreți sau executanți, pentru propriile interpretări sau execuții	89
5.4.2.2	Drepturile conexe ale producătorilor de înregistrări sonore, pentru propriile înregistrări	90
5.4.2.3	Drepturile conexe ale producătorilor de înregistrări audiovizuale, pentru propriile înregistrări	91
5.4.2.4	Drepturile conexe ale organismelor de radiodifuziune și televiziune, pentru propriile emisiuni și servicii de programe	91
5.5	Rezumat	92
5.6	Test de evaluare a cunoștințelor	93
5.7	Bibliografie specifică.....	94
	Bibliografie obligatorie:	94
	Bibliografie facultativă:	94
5.8	Temă de control	96
5.9	Răspunsuri la Test	97
	UNITATEA DE INVATARE NR. 6 - PROTECȚIA SEMNELOR DISTINCTIVE ALE ACTIVITĂȚII DE COMERȚ	98
6.1	Introducere	98
6.2	Obiectivele/competențele unității de învățare.....	98
6.3	Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 2 ore.....	98
6.4	Conținutul unității de învățare	98
6.4.1	Firme, embleme, mărci și indicații geografice	98
6.4.1.1	Firma	99
6.4.1.2	Emblema	101
6.4.2	Sisteme de protecție a dreptului la marcă	101
6.4.3	Definiția mărcii	103
6.4.4	Caracteristici ale mărcilor și dreptului la marcă	103
6.4.4.1	Mărcile ca obiect al protecției.....	103
6.4.4.2	Natura juridică a dreptului la marcă	103
6.4.5	Valoarea economică și funcțiile mărcii	105
6.4.6	Funcțiile mărcii	105

6.5	Rezumat	107
6.6	Test de evaluare a cunoștințelor	108
6.7	Bibliografie specifică.....	109
	Bibliografie obligatorie:	109
	Bibliografie facultativă:	109
6.8	Răspunsuri la Test	110

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE NR. 7 – CONDIȚIILE DE PROTECȚIE A MĂRCILOR 111

7.1	Introducere	111
7.2	Obiectivele/competențele unității de învățare.....	111
7.3	Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 2 ore.....	111
7.4	Conținutul unității de învățare	111
7.4.1	Semne susceptibile de a fi mărci	111
7.4.2	Condiții de validitate a mărcii	113
7.4.2.1	Condiția reprezentării grafice	114
7.4.2.2	Condiția distinctivității semnului ales ca marcă	114
7.4.2.3	Condiția liceității semnului ales ca marcă	116
7.4.2.4	Condiția disponibilității semnului ales ca marcă	117
7.5	Rezumat	120
7.6	Test de evaluare a cunoștințelor	120
7.7	Bibliografie specifică.....	121
	Bibliografie obligatorie:	121
	Bibliografie facultativă:	121
7.8	Răspunsuri la Test	123

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE NR. 8 – PROCEDURA DE ÎNREGISTRARE A MĂRCILOR ȘI CONȚINUTUL DREPTULUI LA MARCĂ 124

8.1	Introducere	124
8.2	Obiectivele/competențele unității de învățare.....	124

8.3	Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 3 ore.....	124
8.4	Conținutul unității de învățare	124
8.4.1	Titularul dreptului la marcă	124
8.4.2	Procedura înregistrării mărcii	125
8.4.3	Durata dreptului la marcă.....	128
8.4.4	Conținutul dreptului la marcă.....	128
8.4.5	Limitări ale dreptului asupra mărcii.....	129
8.5	Rezumat	130
8.6	Test de evaluare a cunoștințelor	130
8.7	Bibliografie specifică.....	131
	Bibliografie obligatorie:	131
	Bibliografie facultativă:	132
8.8	Răspunsuri la Test	132
	UNITATEA DE INVATARE NR. 9 - TRANSMITEREA, PIERDEREA ȘI APĂRAREA DREPTULUI LA MARCĂ	134
9.1	Introducere	134
9.2	Obiectivele/competențele unității de învățare.....	134
9.3	Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 2 ore.....	134
9.4	Conținutul unității de învățare	134
9.4.1	Transmiterea dreptului asupra mărcilor.....	134
9.4.1.1	Reguli comune aplicabile transmisiunii dreptului asupra mărcilor:.....	134
9.4.1.2	Reguli privind cesiunea drepturilor asupra mărcii:	135
9.4.1.3	Cesiunea forțată a drepturilor asupra mărcii.....	136
9.4.2	Contractul de licență a mărcii.....	136
9.4.3	Aportul în mărci la constituirea capitalului social al societăților comerciale	138
9.4.4	Pierderea dreptului asupra mărcii înregistrate	138
9.4.4.1	Renunțarea expresă a titularului.....	138
9.4.4.2	Expirarea duratei de valabilitate a certificatului de înregistrare	138
9.4.4.3	Anularea înregistrării mărcii.....	139
9.4.4.4	Decăderea titularului din drepturile conferite de marcă	139
9.4.5	Apărarea drepturilor asupra mărcilor	141
9.4.5.1	Acțiunea în contrafacere.....	141
9.5	Rezumat	142

9.6	Test de evaluare a cunoștințelor	142
9.7	Bibliografie specifică.....	144
	Bibliografie obligatorie:	144
	Bibliografie facultativă:	144
9.8	Răspunsuri la Test	147
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE NR. 10 – CONDIȚIILE DE PROTECȚIE A DESENELOR ȘI MODELELOR. PROCEDURA DE ÎNREGISTRARE.....		148
10.1	Introducere.....	148
10.2	Obiectivele/competențele unității de învățare	148
10.3	Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 2 ore	149
10.4	Conținutul unității de învățare	149
10.4.1	Definiție	149
10.4.2	Natura juridică a dreptului.....	149
10.4.3	Subiectele dreptului.....	149
10.4.4	Condiții de protecție	150
10.4.4.1	Noutatea	150
10.4.4.2	Caracterul individual	150
10.4.4.3	Desene sau modele aplicate la un produs sau încorporate într-un produs	151
10.4.4.4	Desene și modele excluse de la protecție	151
10.4.5	Procedura de înregistrare	152
10.5	Rezumat.....	157
10.6	Test de evaluare a cunoștințelor	157
10.7	Bibliografie specifică	159
	Bibliografie obligatorie:	159
	Bibliografie facultativă:	159
10.8	Temă de control	160
10.9	Răspunsuri la Test	160
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE NR. 11 – DURATA, CONȚINUTUL, TRANSMITEREA ȘI ÎNCETAREA DREPTULUI ASUPRA DESENELOR ȘI MODELELOR.		162

11.1	Introducere.....	162
11.2	Obiectivele/competențele unității de învățare	162
11.3	Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 2 ore	162
11.4	Conținutul unității de învățare	163
11.4.1	Durata dreptului	163
11.4.2	Conținutul dreptului	163
11.4.2.1	Drepturile morale ale autorului	164
11.4.2.2	Drepturile patrimoniale ale autorului	164
11.4.2.3	Limitările drepturilor	164
11.4.3	Transmiterea dreptului	165
11.4.3.1	Contractul de cesiune	165
11.4.3.2	Contractul de licență	166
11.4.4	Încetarea dreptului	167
11.5	Rezumat.....	169
11.6	Test de evaluare a cunoștințelor	169
11.7	Bibliografie specifică	170
	Bibliografie obligatorie:	170
	Bibliografie facultativă:	171
11.8	Răspunsuri la Test	171
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE NR. 12 – SUBIECTUL, OBIECTUL ȘI		
CONDIȚIILE DE PROTECȚIE A INVENȚIILOR.....		171
12.1	Introducere.....	171
12.2	Obiectivele/competențele unității de învățare	172
12.3	Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 2 ore	172
12.4	Conținutul unității de învățare	172
12.4.1	Definiția brevetului de invenție	172
12.4.2	Natura juridică a dreptului conferit de brevetul de invenție	173
12.4.3	Subiectul dreptului.....	173
12.4.4	Obiectul dreptului.....	175
12.4.5	Condiții de protecție	176
12.5	Rezumat.....	179
12.6	Test de evaluare a cunoștințelor	179

12.7	Bibliografie specifică	181
	Bibliografie obligatorie:	181
	Bibliografie facultativă:	181
12.8	Răspunsuri la Test	182
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE NR. 13 – PROCEDURA DE ÎNREGISTRARE A INVENȚIILOR. 183		
13.1	Introducere	183
13.2	Obiectivele/competențele unității de învățare	183
13.3	Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 2 ore	183
13.4	Conținutul unității de învățare	183
13.4.1	Constituirea depozitului reglementar	183
13.4.1.1	Cererea de brevet de invenție	183
13.4.1.2	Depozitul reglementar	184
13.4.1.3	Înregistrarea cererii.....	184
13.4.1.3.1	Dreptul de prioritate	185
13.4.1.4	Publicarea cererii de înregistrare	186
13.4.1.5	Condițiile pe care trebuie să le îndeplinească cererea	187
13.4.2	Examinarea în fond a cererii de brevet de invenție	187
13.4.2.1	Motivele de refuz	188
13.4.2.2	Cererea retrasă	188
13.4.3	Hotărârea OSIM	189
13.4.4	Eliberarea brevetului	190
13.4.5	Revocarea administrativă a brevetului de invenție	190
13.5	Rezumat.....	190
13.6	Test de evaluare a cunoștințelor	190
13.7	Bibliografie specifică	192
	Bibliografie obligatorie:	192
	Bibliografie facultativă:	192
13.8	Răspunsuri la Test	193
UNITATEA DE ÎNVĂȚARE NR. 14 – CONȚINUTUL, TRANSMITEREA ȘI PIERDEREA DREPTULUI ASUPRA INVENȚIILOR. 194		

14.1	Introducere.....	194
14.2	Obiectivele/competențele unității de învățare	194
14.3	Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 1 oră	194
14.4	Conținutul unității de învățare	194
14.4.1	Conținutul dreptului	194
14.4.1.1	Drepturi morale.....	194
14.4.1.2	Drepturi patrimoniale	196
14.4.2	Pierderea dreptului.....	197
14.4.3	Transmiterea dreptului	198
14.5	Rezumat.....	199
14.6	Test de evaluare a cunoștințelor	199
14.7	Bibliografie specifică	201
	Bibliografie obligatorie:	201
	Bibliografie facultativă:	201
14.8	Răspunsuri la Test.....	202

Unitatea de învățare nr. 1 - Introducere în Dreptul Proprietății Intellectuale.

1.1 Introducere

Această unitate urmărește definirea noțiunii de drept al proprietății intelectuale și delimitare a domeniului acestuia, definirea dreptului de autor și prezentarea disputelor legate de natura juridică a acestuia, urmate de o prezentare a subiectelor dreptului de autor și a operelor cu pluralitate de autori, a operelor derivate și a operelor de serviciu.

1.2 Obiectivele/competențele unității de învățare

După parcurgerea acestei unități de învățare veți reuși să:

- Definiți noțiunea de drepturi de proprietate intelectuală;
- Arătați ce tipuri de drepturi sunt incluse în categoria drepturilor de proprietate intelectuală;
- Definiți drepturile de autor;
- Arătați de ce drepturile de autor au o natură juridică de tip complex;
- Indicați care sunt subiectele drepturilor de autor și să le clasificați;
- Definiți opera colectivă;
- Definiți opera comună;
- Arătați similaritățile și deosebirile dintre opera comună și cea colectivă;
- Definiți operele de serviciu și să arătați particularitățile regimului juridic al acestora.

1.3 Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 2 ore

1.4 Conținutul unității de învățare

1.4.1 Noțiunea de dreptul proprietății intelectuale

„Dreptul proprietății intelectuale reglementează crearea, utilizarea și exploatarea muncii mentale și creative”.¹

Dreptul proprietății intelectuale „are ca obiect de studiu protecția autorilor de opere ale spiritului și rezultatul activității creative a acestora, respectiv creațiile de formă (protejate prin drepturi de autor și drepturi conexe, iar mai nou și prin drepturi *sui-generis*) și creațiile de fond (protejate prin drepturi de proprietate industrială), precum și protecția celor mai importante semne distinctive ale activității de comerț”.²

¹ Lionel Bently, Brad Sherman, *Intellectual Property Law*, 2nd edition, Oxford University Press (Oxford – 2004), p. 1

² Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.1

Specialiștii mai dezbăt încă dacă numele materiei este rezultatul unei traduceri greșite din limba engleză (Intellectual Property) în limba franceză (Propriété Intellectuelle) – în condițiile în care nu există echivalență de conținut juridic între termenii *Property* și *Propriété* – sau dacă este o alăturare conștientă a dreptului de proprietate intelectuală dreptului de proprietate din dreptul civil.

Particularitatea acestei forme de proprietate ar rezida astfel, așa cum economiștii ar spune, în faptul că proprietatea intelectuală ține de idei, informație și cunoaștere³, niciuna dintre care este aptă să creeze acea stare de limitare a resurselor care justifică proprietatea asupra bunurilor corporale. În fapt aceste drepturi sunt considerate, de doctrina dreptului civil⁴, ca făcând parte din bunurile incorporale, alături de drepturile reale altele decât dreptul de proprietate, titlurile de valoare și drepturile de creanță.

1.4.2 Domeniul drepturilor de proprietate intelectuală

Drepturile de proprietate intelectuală reprezintă o „umbrelă” de drepturi diferite, fiecare dintre acestea protejând un tip diferit de proprietate intelectuală:

- Drepturile de autor
 - o Drepturile de autor – protejează creațiile estetice și artistice originale, fie că sunt creații literare, muzicale, dramatice sau artistice, inclusiv programele de calculator.
 - o Drepturile conexe drepturilor de autor – protejează artiștii interpreți sau executanți, pentru propriile interpretări sau execuții, producătorii de înregistrări sonore, pentru propriile înregistrări, producătorii de înregistrări audiovizuale, pentru propriile înregistrări și organisme de radiodifuziune și televiziune, pentru propriile emisiuni și servicii de programe.
 - o Dreptul sui-generis asupra bazelor de date – poartă asupra bazelor de date, de orice tip ar fi acestea.
- Drepturile asupra creațiilor noi
 - o Dreptul asupra brevetelor – protejează soluțiile tehnice la probleme tehnice, atâta vreme cât sunt noi, inventive și aplicabile industrial.
 - o Dreptul asupra modelelor de utilitate – protejează invențiile tehnice noi, care depășesc nivelul simplei îndemânări profesionale și sunt susceptibile de aplicabilitate industrială.
 - o Dreptul asupra desenelor sau modelelor – protejează aspectul exterior al unui produs sau al unei părți a acestuia, redat în două sau trei dimensiuni, rezultat din combinația dintre principalele

³ William Cornish, *Intellectual Property – Omnipresent, Distracting, Irrelevant?*, OUP (Oxford – 2006), p. 2

⁴ Gabriel Boroș, Liviu Stănculescu, *Drept civil. Curs selectiv pentru licență*, Hamangiu (București – 2009), p. 28

- caracteristici, îndeosebi linii, contururi, culori, formă, textură și/sau materiale ale produsului în sine și/sau ornamentația acestuia.
- Dreptul asupra varietăților de animale și a soiurilor de plante – deși momentan există numeroase dezbateri legate de protecția varietăților de animale (care nu se bucură de o protecție directă), noile soiuri de plante sunt protejate și în România prin Legea 255/1998.
- Dreptul asupra topografiilor de circuite integrate – protejează o serie de imagini legate între ele, indiferent de modalitatea în care acestea sunt fixate sau codate, reprezentând configurația tridimensională a straturilor care compun un produs semiconductor și în care fiecare imagine reproduce desenul sau o parte din desenul unei suprafețe a produsului semiconductor, în orice stadiu al fabricației sale.
- Drepturile asupra semnelor distinctive din activitatea de comerț
 - Dreptul asupra mărcii – protejează semnele distinctive care servesc la diferențierea de către public a produselor și serviciilor unui comerciant de produsele și serviciile de același fel ori de produsele și serviciile similare ale altor comercianți.
 - Dreptul asupra indicațiilor geografice – protejează denumirile unui anumit teritoriu geografic utilizat pentru descrierea unui anumit produs originar din respectivul teritoriu, produs, prelucrat sau preparat în respectivul teritoriu, produs care posedă o calitate specifică, o reputație sau alte caracteristici atribuibile respectivului teritoriu.

Deși, formal cel puțin, nu se regăsesc sub „umbrela” drepturilor de proprietate intelectuală, normele privitoare la concurența neloială și secretele de serviciu sunt și ele, de regulă, analizate în strânsă legătură cu fie toate, fie doar unele din drepturile de proprietate intelectuală.

Un alt element definitoriu al drepturilor de proprietate intelectuală este dat de caracterul global al reglementării lor. Astfel, deși majoritatea drepturilor de proprietate intelectuală sunt produsul legislațiilor naționale și produc efecte doar în teritoriul de referință, noile evoluții social-politice au impus crearea, în mai toate domeniile, a unor cadre extra-naționale de reglementare a acestor drepturi.

Prin tocmai obiectivul ei principal de creare a unei piețe unice, Uniunea Europeană a impus anumite reguli, obligatorii fie direct fie indirect, pentru reglementarea drepturilor de proprietate intelectuală în statele membre. Aceste reguli vizează fie uniformizarea legislațiilor naționale, fie crearea unor sisteme paralele de protecție la nivelul întregii comunități, fie stabilirea – legislativă sau jurisprudențială – a unor limite de manifestare a drepturilor de proprietate

intelectuală în piața unică. Sursa acestor reguli o reprezintă fie Directivele sau Regulamentele comunitare, fie deciziile Curții de Justiție a Comunităților Europene, fie tocmai Tratatul Comunităților Europene în dispozițiile care privesc libertățile fundamentale și concurența în piața unică.

Mai mult, sfera reglementărilor extranaționale în materie este consistentă și la nivel extra-comunitar, o importanță covârșitoare în acest sens având Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale care administrează importante tratate internaționale (fie inițiate de ea, fie doar administrate de ea) precum Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice, Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale, Convenția de la Roma pentru protecția interpreților și artiștilor executanți, a producătorilor de fonograme și a organizațiilor de radiodifuziune, Aranjamentul de la Madrid pentru înregistrarea internațională a mărcilor și Protocolul la acest Aranjament, Tratatul de Cooperare în materia Brevetelor de Invenție (PCT). Pe lângă reglementările administrate de OMPI foarte importante la nivel internațional pentru protecția drepturilor de proprietate intelectuală sunt și tratatele administrate de Organizația Mondială a Comerțului precum GATT (Acordul General privind Tarifele și Comerțul) și TRIPS (Acordul privind Drepturile de Proprietate Intelectuală în Comerț). Mai putem menționa și reglementările regionale extra-comunitare precum Convenția Brevetului European, convenție care reunește mai multe state, unele ne-membre ale Comunității Europene în vederea menținerii unui sistem european de protecție unitară a brevetelor.

1.4.3 Definiția drepturilor de autor

Drepturile de autor pot fi definite ca alcătuind „Ansamblul normelor juridice care reglementează relațiile sociale care se nasc din crearea, publicarea și valorificarea operelor literare, artistice sau științifice”⁵. Este corect să se facă referire la *drepturile de autor* pentru a evidenția ansamblul format din drepturi morale și patrimoniale și la *instituția dreptului de autor* ca instrument de protecție a autorilor și operelor lor⁶.

Operă de creație înseamnă orice creație intelectuală, atât lucrări științifice și tehnice sau opere ale imaginației (literatură, pictură, muzică, arhitectură, coreografie etc.).

Premisele pe care se bazează dreptul de autor se regăsesc în Carta Universală a Drepturilor Omului:

„(1) Orice persoană are dreptul de a lua parte în mod liber la viața culturală a colectivității, a se bucura de arte și de a participa la progresul științific și la binefacerile lui.

⁵ St. D. Cărpănu, *Drept civil. Drepturile de creație intelectuală*, Universitatea București (București – 1971), p. 7 cit. în Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.33

⁶ Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.33

(2) Fiecare om are dreptul la ocrotirea intereselor morale și materiale ce decurg din orice lucrare științifică, literară sau artistică al cărei autor este.”

Astfel premisele justificării dreptului de autor sunt:

- posibilitatea oferită autorului de a rămâne stăpân pe creația lui și de a pretinde conform acestui statut o remunerație pentru utilizarea operei și
- posibilitatea societății de a accesa și utiliza opera.

Sub semnul acestui echilibru între interesele autorului și cele ale societății se naște dreptul de autor.

1.4.4 Natura juridică a dreptului de autor

Următoarele teorii s-au dezvoltat în timp:

- Dreptul de autor – drept de proprietate
 - o Dreptul exclusiv al autorului de exploatare a creației proprii este foarte asemănător dreptului de proprietate asupra unor bunuri materiale;
 - Însă această teorie a fost respinsă și pentru că nu poate justifica protecția drepturilor nepatrimoniale ale autorilor de opere;
 - o Poziționarea față de această teorie a separat soluțiile de protecție a dreptului de autor în:
 - Sistemul de protecție continental:
 - Prioritare sunt drepturile morale;
 - Sistemul de protecție anglo-saxon:
 - Dreptul de autor este considerat un drept de proprietate.
- Dreptul de autor – drept de clientelă
 - o Această teorie susține că „drepturile recunoscute autorului tind la formarea unei clientele care procură titularului anumite avantaje în raport cu concurența”;⁷
 - Acestei teorii i se reproșează în special faptul că ignoră drepturile morale ale autorilor.
- Dreptul de autor – drept asupra unor bunuri imateriale
 - o Consideră că fiindcă opera nu are o existență materială drepturile autorului sunt recunoscute și protejate în baza utilității sociale și reprezintă astfel „o recompensă pentru un serviciu social”;⁸
 - Teoriei i se reproșează că nu definește de fapt natura juridică a dreptului de autor.

⁷ Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.36

⁸ Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.37

- Dreptul de autor – drept al personalității
 - o Consideră că opera este o emanație a personalității iar drepturile morale ale autorului au toate caracteristicile drepturilor personalității;
 - Se reproșează acestei teorii că subordonează drepturile patrimoniale drepturilor morale și că nu permite operei odată creată să urmeze o cale proprie, independentă de a autorului ei.

Putem considera că dreptul de autor are o natură juridică complexă, alcătuită din drepturi patrimoniale și drepturi morale, limitate totuși în timp datorită naturii proprietății asupra creației intelectuale. Cu privire la ierarhizarea drepturilor morale și a celor patrimoniale s-au formulat două teorii:

- Teoria monistă
 - o Susține că drepturile morale și cele patrimoniale sunt strâns legate și au aceeași valoare și durată;
 - Permite transmisiunea în întregime a drepturilor de autor;
 - Principala critică adusă acestei teorii privește faptul că „deși drepturile morale și drepturile patrimoniale se nasc în același timp, drepturile patrimoniale sunt doar drepturi eventuale, atât timp cât autorul nu se decide să-și publice opera”⁹.
- Teoria dualistă
 - o Susține că dreptul de autor are un caracter complex, drepturile morale și cele patrimoniale având o existență și un regim juridic distinct, aspectul dominant fiind dreptul moral;
 - Consideră că drepturile morale continuă să existe (cel puțin în parte) și după ce drepturile patrimoniale își încetează existența;
 - În sprijinul acestei teorii se aduc următoarele argumente majore:
 - Drepturile patrimoniale nu pot fi exercitate atâta vreme cât dreptul moral de divulgare a operei nu a fost exercitat;
 - Acesta este motivul pentru care drepturile patrimoniale se transmit doar pentru o perioadă limitată de timp;
 - Influența dreptului moral este foarte pronunțată, putând chiar să deroge de la aplicarea regulilor de drept comun în materie de proprietate;

⁹ Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.39

- Încălcarea drepturilor morale ale autorului poate duce la acordarea de reparații patrimoniale.

Ceea ce caracterizează importanța acestor drepturi vine din finul echilibru pe care acestea trebui să îl stabilească între interese care, în opinia unor autori, ating nivelul „grotescului”¹⁰. În esență drepturile de autor trebuie să acomodeze interesele esențialmente patrimoniale ale „industriei” (editori, producători, agenți, distribuitori de materiale purtătoare de asemenea drepturi), în calitatea lor de investitori, cu cele ale autorilor-artiști (ale căror interese patrimoniale sunt dublate – adeseori chiar subordonate – unor interese nepatrimoniale precum dorința de afirmare, faimă, notorietate, dorința de a influența cultura, societatea, politica etc.), autori care trebuie motivați fiecare în felul său pentru a se asigura un flux continuu și cât mai valoros de opere și cu cele ale utilizatorilor, fie ei individuali (care urmăresc accesul cât mai facil și mai ieftin la opere pe care să le poată folosi cât mai liber și pe care să le poată personaliza prin propria lor viziune) sau instituționali precum universități, biblioteci, ONG-uri (care urmăresc o cât mai ușoară și completă exploatare a acestora de un număr mare de persoane).

Între aceste poziții aparent ireconciliabile drepturile de autor sunt cele care trebuie să creeze punți de legătură acceptate general ca fiind utile, necesare și profitabile atât oamenilor cât și umanității. Bătăliile, adesea acerbe, care se dau pentru configurarea acestor punți definesc astăzi peisajul legislativ al drepturilor de autor.

1.4.5 Subiectele dreptului de autor

Autor al operei nu poate fi decât persoana fizică sau persoanele fizice care au creat opera¹¹, calitatea de autor izvorând din tocmai faptul creării operei, calitatea de autor fiind dobândită de îndată ce opera a luat o formă concretă chiar dacă ea este nefinalizată¹².

Autor al operei este prezumat a fi, până la proba contrară, persoana sub numele căreia opera a fost adusă pentru prima dată la cunoștință publică¹³. Prezumția este una relativă, putând fi răsturnată prin mijloace adecvate fiecărui mod de expresie corespunzător diverselor categorii de opere protejate.

Calitatea de autor al operei nu trebuie confundată cu calitatea de subiect al dreptului de autor. În timp ce prima derivă dintr-un fapt juridic a doua derivă din lege sau dintr-un act juridic. Astfel că în vreme ce autorul este subiect primar al dreptului de autor, atunci când unul sau mai multe drepturi aparțin

¹⁰ William Cornish, *Intellectual Property – Omnipresent, Distracting, Irrelevant?*, OUP (Oxford – 2006), p. 42

¹¹ Art. 3 alin. (1) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, modificată.

¹² Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.45

¹³ Art. 4 alin. (1) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, modificată.

unei alte persoane decât autorul operei avem de-a face cu subiecte secundare ale dreptului de autor, acestea putând fi:

- Succesorii în drepturi ai autorului
 - o Moștenesc drepturi morale și patrimoniale
- Cesionarii convenționali sau legali ai drepturilor patrimoniale
 - o Se consideră că aceștia nu dobândesc decât drepturi patrimoniale
- Organismele de gestiune colectivă a drepturilor de autor
 - o Pot exercita și anumite drepturi morale
- Persoana fizică sau juridică din inițiativa, sub responsabilitatea și sub numele căreia a fost creată opera – în cazul operelor colective
 - o Nu are și calitatea de autor
- Persoana fizică sau juridică ce face publică, cu acordul autorului, o operă sub formă anonimă sau sub un pseudonim ce nu permite identificarea autorului.

În cazul în care există mai mulți autori avem de-a face cu opere comune sau opere colective.

1.4.5.1 Opera comună

Opera comună este opera creată de mai mulți coautori, în colaborare¹⁴, dreptul de autor asupra acesteia aparține coautorilor între care unul poate fi autor principal. Opera comună este o operă unitară rezultată din efortul de creație a o pluralitate de autori.

Operele comune pot fi divizibile atunci când contribuțiile individuale sunt separabile sau indivizibile atunci când activitatea creatoare a fiecărui autor se contopește în totalitatea operei.

Dreptul de autor asupra operei aparține coautorilor acesteia,¹⁵ aceștia putându-și exercita drepturile numai de comun acord, așadar doar prin unanimitate. Având în vedere dificultățile ce se pot ivi în obținerea acestei unanimități legiuitorul cere ca refuzul unuia dintre coautori în a-și da consimțământul să fie temeinic justificat.

În cazul în care opera comună este divizibilă contribuția fiecărui autor poate fi utilizată separat dacă prin această utilizare nu este prejudiciată opera comună sau drepturile celorlalți coautori.

¹⁴ Art. 5 alin. (1) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, modificată.

¹⁵ Art. 5 alin. (2) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, modificată.

1.4.5.2 Opera colectivă

Opera colectivă este opera în care contribuțiile personale ale coautorilor formează un tot, fără a fi posibil, dată fiind natura operei, să se atribuie un drept distinct vreunui dintre coautori asupra ansamblului operei create.¹⁶

Pentru ca o operă să fie colectivă trebuie îndeplinite două condiții:

- Opera să fie creată din inițiativa, sub responsabilitatea și sub numele unui întreprinzător denumit și inițiator
 - o Acesta se află pe o poziție ierarhic superioară față de ceilalți coautori
 - o Acesta este cel care direcționează activitatea de colaborare și realizează concepția generală a operei.
- Contribuțiile autorilor să fuzioneze astfel încât să fie imposibilă atribuirea de drepturi distincte asupra operei finale
 - o Nu presupune imposibilitatea de identificare a contribuțiilor.

Opera comună și opera colectivă sunt ambele opere realizate de mai mulți autori în aceeași unitate de timp dar:

- Opera colectivă se realizează din inițiativa, sub responsabilitatea și sub numele unui întreprinzător care, de regulă, nu este și autor;
- Inițiatorul operei colective nu este pe picior de egalitate cu autorii ci le este superior acestora;
- În cazul operei comune există o concertare a contribuțiilor coautorilor prealabilă realizării aporturilor efective.

În lipsa unei convenții contrare între inițiator și autori drepturile de autor aparțin inițiatorului operei colective. Fiecare coautor își menține însă dreptul de autor asupra contribuției proprii, contribuție pe care însă nu o va putea exploata separat de operă decât dacă prin această utilizare nu este prejudiciată opera colectivă sau drepturile inițiatorului sau a celorlalți coautori.

1.4.5.3 Operele derivate

Operele derivate sunt cele create plecând de la una sau mai multe opere preexistente¹⁷ prin traducere, publicare în culegeri, adaptare, sau orice altă transformare ce constituie creație intelectuală. Dreptul de autor asupra operei derivate aparține autorului acesteia sub rezerva neprejudicării drepturilor autorului operei originare. Autorul operei derivate nu dobândește nici un drept asupra operei originare.

¹⁶ Art. 6 alin. (1) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, modificată.

¹⁷ Art. 8 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, modificată.

1.4.5.4 Operele de serviciu

În ceea ce privește operele de serviciu acestea sunt definite ca fiind operele create în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu precizate în contractul individual de muncă¹⁸, drepturile asupra acestora revenind, în absența unei clauze contrare, autorului angajat. Angajatul nu poate însă ceda drepturile sale asupra operei unor terți fără autorizarea angajatorului și fără o despăgubire a acestuia.

Dacă există o clauză ce prevede că drepturile aparțin angajatorului, clauza trebuie să prevadă și termenul pentru care se face cesiunea (absența unui termen face aplicabilă prezumția că cesiunea se face pentru trei ani). În orice caz angajatorul poate însă utiliza opera în realizarea obiectului propriu de activitate fără vreo autorizare din partea angajatului.

Excepții de la această regulă privind operele de serviciu există în ceea ce privește:

- Programele de calculator;
 - o În cazul în care sunt realizate de un angajat în executarea contractului de muncă se consideră cesionate angajatorului.
- Operele fotografice;
 - o În cazul în care sunt realizate de un angajat în executarea contractului de muncă sau de către un ne-angajat în cadrul unui contract de comandă se consideră cesionate angajatorului sau celui care le-a comandat pentru o perioadă de trei ani.

Ambele excepții își produc efectele doar dacă în contractul individual de muncă nu se prevede altfel.

1.5 Rezumat

Marea diferență dintre oameni și animale rezidă în inteligența care (ar trebui) să îi caracterizeze pe cei dintâi. Pare astfel ciudat ca tocmai ramura de drept care protejează expresia acestei inteligențe să fie numită o ramură nouă a dreptului. Și totuși așa stau lucrurile. Însă domeniul drepturilor de proprietate intelectuală este astăzi atât de vast încât materia obiect al drepturilor colectiv denumite drepturi de proprietate intelectuală este omniprezentă în jurul nostru în orice moment al existenței noastre.

Între drepturile de proprietate intelectuală cel mai apropiat de inteligența creativă caracteristică lui *homo sapiens* este dreptul de autor. Acesta protejează creațiile origininale din orice domeniu. Greu de calificat din punctul de vedere al naturii juridice, dreptul de autor poate aparține unui singur autor, unor coautori împreună sau unui inițiator, în funcție de tipul operei rezultate.

¹⁸ Art. 44 alin. (1) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, modificată.

Operele protejate prin drepturi de autor pot duce, prin transformare, la realizarea de opere derivate atâta vreme cât titularul de drepturi autorizează realizarea acestora.

Mai mult sunt protejate prin drepturi de autor și operele originale realizate de angajați în exercitarea misiunii asumate prin contractul individual de muncă, titularul de drepturi în aceste cazuri fiind stabilit în funcție de prevederile contractuale și natura operei astfel create.

1.6 Test de evaluare a cunoștințelor

1. Identificați câte un obiect de protecție pentru fiecare drept parte a drepturilor de proprietate intelectuală.
2. Arătați care dintre drepturile de mai jos nu face parte din categoria drepturilor de proprietate intelectuală (nici una sau mai multe variante sunt posibile):
 - a. Drepturile conexe drepturilor de autor;
 - b. Protecția topografiilor de circuite integrate;
 - c. Protecția varietăților de animale;
 - d. Dreptul asupra mărcilor de comerț;
 - e. Concurența neloială;
 - f. Protecția modelelor de utilitate.
3. Care dintre cei de mai jos nu pot avea calitatea de autor (nici una sau mai multe variante sunt posibile):
 - a. Persoanele cu capacitate de exercițiu restrânsă;
 - b. Persoanele puse sub interdicție judecătorească;
 - c. Persoanele condamnate definitiv la o pedeapsă cu închisoarea pentru infracțiuni de încălcare a drepturilor de autor;
 - d. Moștenitorii universali ai unui autor în raport de operele acestuia din urmă;
 - e. Universitățile particulare;
 - f. Academia Română pentru Dicționarul Explicativ al Limbii Române.
4. Care dintre operele de mai jos este operă comună:
 - a. melodie cu versuri, cele două fiind create de persoane diferite;
 - b. Un număr de ziar;
 - c. carte compusă din capitole scrise de mai mulți autori diferiți care au decis astfel pentru a-și ușura munca;
 - d. Un program de calculator realizat de un angajat al unei firme în timpul său liber.

5. Directorul unei firme de publicitate solicită angajaților săi să realizeze o reclamă TV, stabilind conținutul acesteia și responsabilitățile fiecăruia în atingerea scopului propus. Reclama rezultată este:
 - a. operă comună;
 - b. operă colectivă;
 - c. operă cu autor unic.
6. Identificați trei exemple de opere derivate.
7. Drepturile de autor privind opera de serviciu (nici una sau mai multe variante sunt posibile):
 - a. Aparțin întotdeauna angajatului;
 - b. Aparțin întotdeauna angajatorului;
 - c. Nu pot fi cesionate;
 - d. Pot fi cesionate numai după trei ani;
 - e. Pot fi utilizate liber de către angajator, fără autorizarea angajatului.

1.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Viorel Roș, *Dreptul proprietății intelectuale. Vol. 1. Dreptul de autor, drepturile conexe și drepturile sui generis*, CH Beck (București – 2016), pp. 8-21, 30-44, 266-284, 153-179.

Legea 8/1996 – art. 1 - 9.

Bibliografie facultativă:

Ionel DIDEA, Ciprian Raul ROMIȚAN, „Obiectul dreptului proprietății intelectuale. Propuneri de *lege ferenda* privind obiectul proprietății intelectuale” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2005.

Constantin Tufan, Jenică Drăgan, „Subiectul dreptului de autor” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2005.

Rodica PÂRVU, „Dreptul de autor în România (1906 – 2006)” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2006.

Ligia DĂNILĂ, „Considerații despre noțiunea de drept de proprietate industrială”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2006.

Victor Volcinski, Dorian Chiroșca, „Problemele definirii dreptului de autor”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2007.

Teodor Bodoașcă, „Contribuții la studiul regimului juridic al operei comune și a celei colective” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2008.

Edmond Gabriel Olteanu, „Carențe de tehnică legislativă în legea română a dreptului de autor” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2008

Ciprian Raul Romițan, „Creații intelectuale, proprietate intelectuală sau drept de autor?”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2008

Edmond Gabriel Olteanu, Sevastian Cercel, „Exercitarea drepturilor morale ale autorului de către moștenitori” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2009

Ciprian Raul Romițan, „149 de ani de la adoptarea în România a primei legi care a reglementat drepturile autorilor de opere literare și artistice (1862-2011)” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2011

Dănilă Ligia, „Pseudonimul, atribut de identificare procesuală” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2010

Gheorghiu Gheorghe, „Incidența dreptului comunitar al concurenței în materia proprietății industriale” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2010

Romițan Ciprian Raul, „Scurtă retrospectivă a primelor reglementări ale dreptului de autor pe plan internațional” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2010

Vieriu Vlad, Dominte Nicoleta Rodica, „„Proprietatea” folclorului – aspecte de drept comparat” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2010

Żubrowska Aneta, „Drepturile de autor în Polonia” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2010

Vasiu Ioana, Vasiu Lucian, „Protecția varietăților de plante prin dreptul de proprietate intelectuală” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2010

Adolf Dietz, „Dreptul de autor în România și armonizarea acestuia în baza normelor europene. Evoluție și situația actuală după aderarea României la uniunea europeană” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2009

Violeta Slavu, „Obiectul, conținutul și durata dreptului de autor” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2011

Ligia Danila Catuna, „Clasificarea obiectului dreptului de autor din perspectiva noului Cod civil” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2011

Ligia Danila Catuna, „Subiectul dreptului de autor din perspectiva noului cod civil” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2012

Ciprian Raul Romitan, „150 de ani de la adoptarea în România a primei Legi care a reglementat drepturile Autorilor de opere literare și artistice” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2012

1.8 Răspunsuri la Test

1: X;

2: e;

3: d, e, f;

4: a,c;

5: b;

6: X;

7: -.

Unitatea de învățare nr. 2: Condițiile de protecție a unei opere prin drept de autor

2.1 Introducere

Această unitate urmărește familiarizarea studentului cu condițiile cerute de lege pentru protecția unei opere prin drept de autor (sunt identificate și condițiile care, deși aparent relevante, nu au nici o semnificație pentru acordarea protecției), cu categoriile de opere protejate, fiind amintite și acele creații care sunt excluse de la protecția prin drept de autor.

2.2 Obiectivele/competențele unității de învățare

După parcurgerea acestei unități de învățare veți reuși să:

- Arătați și să argumentați care sunt condițiile care nu au nici o semnificație pentru protecție;
- Arătați și să argumentați care sunt condițiile care trebuie îndeplinite pentru obținerea protecției;
- Arătați care sunt principalele categorii de opere protejabile prin drepturile de autor, care sunt condițiile speciale pe care acestea trebuie să le îndeplinească pentru a fi protejate și care sunt titularii drepturilor de autor privind aceste categorii de opere;
- Indicați care sunt creațiile excluse expres de la protecție de voința legiuitorului și care sunt motivele pentru care aceste creații sunt excluse de la protecție.

2.3 Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 2 ore

2.4 Conținutul unității de învățare

2.4.1 Condiții pentru protecție

Obiectul dreptului de autor este expresia și nu ideea sau ideile și nici suportul material pe care opera este fixată. În cele mai multe cazuri este foarte greu de trasat o linie foarte clară de demarcare între idee și expresie, unele instanțe de judecată susținând chiar că momentul în care ideea devine expresie nu poate fi definit¹⁹. Alte instanțe au considerat că expresia reprezintă tot ceea ce nu e necesar pentru atingerea utilitară a scopului definit²⁰.

Dreptul de autor protejează operele indiferent de modalitatea de realizare a respectivelor opere.

¹⁹ *Nichols v Universal Pictures Corp.* 45 F. 2d 119-121; 7 U.S.P.Q. 84 (2nd Cir., 1930), cert. denied 282 U.S. 902 (1931).

²⁰ *Whelan Associates Inc. v Jaslow Dental Laboratory Inc. and Others* 797 F. 2d 1222; [1987] F.S.R. 1 (3rd Cir., 1986, cert. denied 479 U.S. 1031 (1987)).

Articolul 7 din Legea 8/1996 arată că:

„Constituie obiect al dreptului de autor operele originale de creație intelectuală în domeniul literar, artistic sau științific, oricare ar fi modalitatea de creație, modul sau forma de exprimare și independent de valoarea și destinația lor [...]”.

Prin această delimitare legiuitorul arată și care sunt condițiile care au semnificație și cele care nu au semnificație pentru protecția prin drept de autor.

2.4.2 Condiții fără semnificație pentru protecție

- Îndeplinirea de formalități
 - o Constituirea depozitului
 - Deși existentă în România, obligația de constituire a depozitului nu are nici o semnificație pentru acordarea protecției;
 - Nerespectarea obligației de trimitere a documentelor cu titlu de depozit legal în termen de 30 de zile de la data apariției constituie contravenție și se sancționează cu amendă iar în cazul săvârșirii în mod repetat a contravenției se poate dispune anularea autorizării de funcționare a producătorilor în cauză;
 - Registrul Național de Opere
 - Funcționează ca un registru în care înregistrarea este opțională și se face contra cost;
 - Poate fi folosit ca mijloc de probă.
 - o Genul, forma de exprimare, valoarea și destinația operei
 - Genul
 - Nici un gen de operă (modalitate de creație) nu este exclus de la protecție;
 - o Cu toate acestea unor categorii de opere li se oferă protecție în condiții speciale.
 - Forma de exprimare
 - Legea conferă protecție tuturor operelor, indiferent de modul sau forma concretă de exprimare;
 - o Formă înseamnă atât felul creației cât și structura concretă a operei;
 - o Este protejată atât forma externă (aparentă, perceptibilă) cât și cea internă (structura, compoziția).
 - Valoarea operei

- Nu are nici o relevanță pentru oferirea protecției, nici calitativ nici cantitativ;
 - Nu se refuză protecția nici operelor contrare bunelor moravuri;
 - Poate fi însă interzisă exercitarea anumitor drepturi asupra acestor opere dar nu poate fi negată protecția acestora.
- Destinația operei
 - Se acordă protecție tuturor operelor, indiferent de destinația acestora
 - Legea exclude de la protecție:
 - textele oficiale de natură politică, legislativă, administrativă, judiciară și traducerile oficiale ale acestora
 - simbolurile oficiale ale statului, ale autorităților publice și ale organizațiilor, cum ar fi: stema, sigiliul, drapelul, emblema, blazonul, insigna, ecusonul și medalia;
 - mijloacele de plată;
 - știrile și informațiile de presă.
- Fixarea operei
 - Fixarea este încorporarea sunetelor, imaginilor ori a sunetelor și imaginilor sau a reprezentării digitale a acestora pe suport care permite perceperea, reproducerea ori comunicarea publică a lor, cu ajutorul unui dispozitiv²¹;
 - Existența unui suport are un important rol probator însă nu are nici o relevanță pentru acordarea protecției.

2.4.3 Condiții cerute pentru protecție

- Opera să fi fost realizată, să îmbrace o formă concretă de exprimare care să o facă obiectiv perceptibilă; opera să fie susceptibilă de aducere la cunoștință publică;
 - Se cere operei să îmbrace o formă concretă de exprimare, dincolo de simple idei sau gânduri;
 - Nu se cere ca opera să îmbrace o anumită formă, ea fiind protejată indiferent de formă sau modalitatea de creație;
 - Nu necesită neapărat fixarea pe un suport;

²¹ Art. 98 alin. (2) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, modificată.

- Legea exclude de la protecție:
 - o ideile, teoriile, conceptele, descoperirile științifice, procedeele, metodele de funcționare sau conceptele matematice ca atare și invențiile, conținute într-o operă, oricare ar fi modul de preluare, de scriere, de explicare sau de exprimare;
 - o știrile și informațiile de presă;
 - o simplele fapte și date;
- Orice operă care îmbracă o formă de exprimare perceptibilă simțurilor este susceptibilă de a fi adusă la cunoștința publică.
- Opera să fie originală
 - o Concepția obiectivă asupra originalității
 - Prezintă în sistemul anglo-saxon
 - Este echivalentă cu absența copiei, se testează noutatea operei, se cere un minim de creativitate;
 - o Concepția subiectivă asupra originalității
 - Prezintă în sistemul continental
 - Înțelege originalitatea ca manifestare a personalității autorului, originală este opera în care autorul a avut posibilitatea de a-și exprima sensibilitatea sau, cel puțin, fantezia sa;
 - Originalitatea este un criteriu subiectiv și relativ lăsat la aprecierea judecătorului;
 - Originalitatea se poate manifesta atât în creație cât și în elementele de „fantezie, alegere, selecționare a materialului sau prelucrare mintală”²²;
 - operă poate fi absolut originală (complet nouă) sau relativ originală (preluând anumite elemente din alte opere).
 - Nu constituie operă originală simpla aplicare a unui know-how, „îndemânarea tehnică ori abilitatea metodei folosite nu semnifică o activitate creativă”²³;
 - Simpla absență a anteriorității nu semnifică automat originalitate.

2.4.4 Categoriile de opere protejate

Așa cum am arătat și mai sus, legea drepturilor de autor oferă protecție tuturor operelor de creație intelectuală, în orice domeniu, oricare ar fi modalitatea de

²² Yolanda Eminescu, *Tratat de proprietate industrială*, vol. I, Editura Academiei (București – 1982), p. 77 citat în Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.103

²³ Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.105

creație, modul sau forma de exprimare și independent de valoarea și destinația lor atâta vreme cât sunt originale, sunt realizate într-o formă obiectiv perceptibilă și sunt susceptibile de a fi aduse la cunoștința publicului.

Domeniul de aplicare al drepturilor de autor este unul foarte vast și greu de definit limitativ. În continuare vom prezenta pe scurt categoriile principale de opere care sunt, în cazul în care îndeplinesc condițiile generale de protecție, obiect al drepturilor de autor. Mai menționăm doar că articolul 7 din legea 8/1996 enumeră, dar numai cu titlu exemplificativ și sub rezerva îndeplinirii condițiilor de protecție, categoriile de opere care sunt obiect al drepturilor de autor.

- Operele literare propriu-zise
 - o Formează prin excelență obiectul protecției prin drept de autor;
 - o Sunt protejate indiferent de modalitatea fizică de realizare (scrise de mână, dactilografiate de autor sau de un terț sub dictare, înregistrate audio, recitate);
 - o Având în vedere cele trei etape de realizare²⁴ a unei opere literare, protecția prin drepturi de autor poartă asupra:
 - Ideea operei – nu este protejată în nici un caz și în nici o situație, ideile fiind expres excluse de la protecție de lege;
 - Compoziția operei, înțeleasă ca fiind concretizarea ideii și care reprezintă structura, modul de îmbinare a diferitelor elemente, scenariul, caracterul sau fizicul personajelor, numele eroilor sau titlul²⁵ - se bucură de protecție prin drepturi de autor însă nivelul protecției variază în funcție de numărul și complexitatea elementelor de structură, ceea ce înseamnă că o structură foarte detaliată și complexă, aproape de nivelul expresiei, se bucură de o mai mare protecție decât o structură mai simplă, vag definită, mai asemănătoare ideilor;
 - Expresia operei, forma exterioară a acesteia, perceptibilă direct simțurilor, este principalul obiect al protecției prin drepturile de autor, ea fiind cel mai extins spațiu în care personalitatea autorului se poate manifesta.
- Scrierile publicistice
 - o Această categorie include, fără a fi limitată la: articolele de presă (în cazul în care nu pot fi calificate drept opere literare propriu-zise), reviste, publicații științifice periodice, precum și articolele

²⁴ Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.116

²⁵ Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.116

- comunicate public prin radio, televiziune sau alte mijloace de comunicare în masă²⁶;
- Sunt excluse de la protecție, în aplicarea art. 9 din legea 8/1996 informațiile de presă;
 - Utilizarea nelegitimă a acestora ar putea forma însă obiectul unei acțiuni în justiție întemeiată pe concurența neloială;
 - Protecția acestor categorii de opere este însă supusă și anumitor limitări speciale precum:
 - Includerea unor scurte fragmente din acestea , în scopul informării asupra problemelor de actualitate, cu excepția celor pentru care o astfel de utilizare este, în mod expres, rezervată;
 - Drepturile morale ale autorilor acestor opere sunt mai limitate avându-se în vedere calitatea ziarelor de opere colective;
 - De obicei ziariștii sunt salariați, în acest caz aplicându-li-se prevederile referitoare la operele de serviciu;
 - În cazul interviurilor acestea sunt opere comune, atâta vreme cât contribuția participanților (interviator și interviuat) îndeplinește condițiile de protecție²⁷.
 - Discursurile, pledoariile, conferințele
 - Acestea sunt protejate chiar dacă sunt divulgate în formă orală;
 - În cazul discursurilor politice, în cazul în care acestea sunt „texte oficiale”, legea le exclude de la protecție;
 - Aceeași este soluția și pentru pledoariile avocaților în cazul în care sunt redactate în preambulul hotărârilor judecătorești²⁸.
 - Programele pentru calculatoare
 - În cazul acestor opere, prevăzute expres ca protejabile prin drept de autor în Acordul TRIPS, Directiva nr. 91/250/EEC a indicat că originalitatea unui program de calculator rezidă în faptul că este creația proprie a autorului, nici un alt criteriu nefiind aplicabil pentru a determina dacă un program pentru calculator e protejabil.
 - În cazul acestor opere se protejează:

²⁶ Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.117

²⁷ Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.118

²⁸ Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.118

- Materialul de concepție pregătitor;
- Codul sursă;
- Codul obiect;
- Manualul de utilizare.
- Operele științifice
 - Această categorie include comunicările, studiile, cursurile universitare, manualele școlare, proiectele și documentațiile științifice;
 - Enumerarea este exemplificativă și nu limitativă;
 - Nici în cazul acestor opere nu pot fi protejate, prin drepturi de autor, ideile, teoriile, conceptele, descoperirile sau invențiile conținute de o astfel de operă;
 - Având în vedere caracterul utilitar al acestui tip de operă, precum și constrângerile care derivă din acesta, protecția oferită acestor tipuri de operă este, de cele mai multe ori, limitată la a proteja împotriva copierii servile a expresiei din conținutul lor.
- Cursurile universitare și manualele școlare
 - Cursurile universitare sunt protejate indiferent dacă sunt comunicate public în formă scrisă sau orală;
 - Sunt supuse la două tipuri de limitări:
 - Limitarea derivată din caracterul lor de opere de serviciu, ceea ce permite angajatorilor să le folosească în realizarea obiectului propriu de activitate;
 - Limitarea derivată din copia privată pe care studenții o pot realiza pentru uzul personal și fără ca aceasta să contravină utilizării normale a operei sau să îl prejudicieze pe autor sau pe titularul dreptului de utilizare²⁹.
- Compozițiile muzicale
 - În cazul acestui tip de opere sunt protejate (dacă îndeplinesc condițiile generale de protecție):
 - Juxtapunerea armoniei (îmbinarea melodioasă a mai multor sunete, concordanța fonică între sunete³⁰) la o melodie (succesiunea de sunete cu înălțimi și durate diferite, îmbinate după anumite reguli pentru a alcătui o unitate cu sens expresiv);

²⁹ Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.123

³⁰ Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.123

- Juxtapunerea ritmului („senzația determinată prin raporturile de durată relativă, fie de diferite sunete consecutive, fie de diverse repetări ale aceluiași sunet sau zgomot”³¹) la o melodie.
- În cazul în care juxtapunerile de mai sus se referă la o melodie preexistentă opera obținută este calificată drept operă derivată³²;
 - Probleme au apărut recent referitor la utilizarea unui fragment dintr-o melodie preexistentă pentru crearea unei noi melodii (*sampling*);
 - Instanțele chemate până în acest să se pronunțe asupra unor situații de acest fel au interpretat acest tip de utilizare prin prisma încadrării lui sau nu într-una din limitările expres prevăzute de lege, fără a adăuga noi excepții cu privire la operele muzicale.
- Operele coregrafice, pantomimele și numerele de circ
 - Se protejează în cazul acestor opere doar înlănțuirea de mișcări și nu pașii sau mișcarea în sine³³;
 - Se bucură de protecție și compoziția, atâta vreme cât aceasta este originală.
- Operele audiovizuale
 - Sunt, prin lege, calificate drept opere comune, autor principal fiind regizorul sau realizatorul alături de ceilalți autori precum autorul scenariului, autorul dialogului, autorul muzicii special create pentru această operă, autorul grafic pentru operele de animație sau al secvențelor de animație;
 - Legea permite calificarea ca autori a altor persoane cu o contribuție semnificativă la realizarea operei prin contactul semnat între regizor sau realizator și producător;
 - Opinăm că o astfel de prevedere contravine principiului legalității calității de autor, principiu care prevede că această calitate derivă din lege și astfel nu ar putea fi stabilită pe cale convențională;

³¹ Claude Colombet, *Propriété littéraire et artistique et droits voisins*, 7eme, Dalloz (Paris – 1997), p. 56 cit. în Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), pp.123-124

³² Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.124

³³ Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), pp.124-127

- Operele audiovizuale face excepție și de la principiul protecției operei indiferent de modul de exteriorizare, prin natura lor aceste opere impunând ca forma susceptibilă de comunicare publică să îmbrace o formă perceptibilă auditiv și vizual, în caz contrar putându-se bucura de protecție ca alt tip de operă;
- Se bucură de protecție atât operele audiovizuale cu un conținut imaginativ ridicat cât și cele cu un conținut mai redus (de exemplu filmele documentare), acestea din urmă bucurându-se de protecție ca urmare a alegerii originale a modului de alegere, asamblare, comentare, explicare și prezentare a subiectului³⁴;
 - În cazul fragmentelor de astfel de opere preluate în cadrul altor opere se aplică regulile discutate mai sus cu privire la operele muzicale.
- Operele fotografice
 - Problemele legate de protecția prin drept de autor a fotografiilor derivă din modalitatea de realizare a acestora, fotografiile fiind rezultatul unei combinații de procedee mecanice, fizice, chimice și/sau electronice controlate de voința umană;
 - În cazul acestora așadar originalitatea lor rezidă în actele pregătitoare și nu în cele care, în mod direct, fixează imaginea;
 - Operele fotografice sunt protejabile în măsura în care în realizarea lor permit autorului lor să își manifeste personalitatea.
- Operele de artă grafică sau plastică
 - Această categorie de opere include: picturile, sculpturile, desenele, operele de grafică și gravură;
 - Trebuie menționat că instalațiile grafice de tip multimedia se încadrează, de regulă, în categoria operelor audiovizuale;
 - Ceea ce se protejează este opera determinată și nu stilul de execuție³⁵;
 - Sunt protejate atât compoziția operei cât și expresia acesteia;
 - Compoziția poate fi protejată chiar și separat de expresie, ca operă individuală, atâta vreme cât îndeplinește criteriile generale de protecție³⁶;

³⁴ Charles Debbasch, *Droit de l'audiovisuel*, Dalloz (Paris – 1991), p. 617 cit în Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.128

³⁵ Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.137

- Sunt opere originale de artă plastică și copiile, în număr limitat, făcute de artist sau cu autorizarea sa;
- Sunt admise la protecție și operele derivate realizate după opere de artă grafică sau plastică dar numai dacă sunt realizate cu acordul titularului de drepturi asupra operei preexistente și numai dacă îndeplinesc condițiile generale de protecție.
- Operele derivate
 - Categoria operelor derivate include subcategoria operelor transformative (opere care transformă o operă preexistentă) și subcategoria operelor compozite (opere care includ în conținutul lor opere pre-existente)³⁷;
 - Prima subcategorie include opere precum traduceri, adaptări, adnotări, lucrări documentare, aranjamentele muzicale și orice alte transformări ale unei opere literare, artistice sau științifice care reprezintă o muncă intelectuală de creație;
 - A doua subcategorie include opere precum culegerile de opere literare, artistice sau științifice, cum ar fi: enciclopediile și antologiile, colecțiile sau compilațiile de materiale sau date, protejate ori nu, inclusiv bazele de date, care, prin alegerea sau dispunerea materialului, constituie creații intelectuale;
 - Se observă din cele de mai sus că indiferent de subcategoria în care se încadrează, contribuțiile noilor autori la aceste opere trebuie să îndeplinească condițiile generale de protecție;
 - De asemenea, pentru a beneficia de protecție, operele derivate trebuie făcute doar cu autorizarea titularului de drepturi asupra operei preexistente;
 - Interpretarea textului de lege care, textual, cere doar ca realizarea operei derivate să fie făcută „fără a prejudicia drepturile autorilor operei originale”, este guvernată de argumentul că este o prejudiciere a drepturilor autorului orice utilizare în afara limitelor stabilite de lege.

2.4.5 Creații excluse de la protecție

Articolul 9 din legea 8/1996 enumeră categoriile de creații excluse de la protecție:

³⁶ Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.138

³⁷ Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.172

„a) ideile, teoriile, conceptele, descoperirile științifice, procedeele, metodele de funcționare sau conceptele matematice ca atare și invențiile, conținute într-o operă, oricare ar fi modul de preluare, de scriere, de explicare sau de exprimare;

b) textele oficiale de natură politică, legislativă, administrativă, judiciară și traducerile oficiale ale acestora;

c) simbolurile oficiale ale statului, ale autorităților publice și ale organizațiilor, cum ar fi: stema, sigiliul, drapelul, emblema, blazonul, insigna, ecusonul și medalia;

d) mijloacele de plată;

e) știrile și informațiile de presă;

f) simplele fapte și date.”

În ceea ce privește textele oficiale, simbolurile oficiale și mijloacele de plată acestea sunt excluse în virtutea naturii lor de bunuri necesare desfășurării normale a vieții sociale, economic și politice.

Celelalte creații sunt excluse de la protecție deoarece nu pot fi cadru pentru manifestarea personalității autorului și deci nu pot fi susceptibile de originalitate.

2.5 Rezumat

Având în vedere faptul că protejarea unei opere prin drept de autor presupune în mod necesar limitarea modului și a gradului în care publicul general poate dispune de ea (pentru perioada în care protecția subzistă), eset absolut necesar ca aceasta să îndeplinească o serie de condiții pentru a se califica pentru această protecție.

Astfel opera trebuie să aibă o formă concretă de exprimare, să fie într-o formă perceptibilă terților și să fie originală. Totodată opera nu trebuie să fie dintre cele expres excluse de la protecția prin drept de autor.

Toate celelalte condiții care la prima vedere ar părea importante pentru protecția unei opere prin drept de autor nu au de fapt nici o semnificație.

2.6 Test de evaluare a cunoștințelor

1. Arătați care dintre operele de mai jos nu pot fi în nici un caz protejate prin drepturi de autor (nici una sau mai multe variante sunt posibile):
 - a. Filmul făcut de unul dintre infractori în timpul comiterii infracțiunii;
 - b. Fotografia făcută într-o zonă unde fotografierea este interzisă;
 - c. Articolele de presă ce conțin comentarii rasiste;
 - d. Metoda de canto inventată de o mezzo-soprană celebră;
 - e. Manualul de utilizare al telefonului mobil;
 - f. Reprezentarea personajelor istorice utilizată pe bancnote.

2. Care sunt pașii necesari pentru ca o operă să fie protejată prin drept de autor (nici una sau mai multe variante sunt posibile):
 - a. Obținerea de dată certă;
 - b. Efectuarea depozitului reglementar;
 - c. Manifestarea personalității autorului;
 - d. Fixarea operei pe un suport material;
 - e. Înregistrarea operei la Oficiul Român pentru Drepturile de Autor;
 - f. Exteriorizarea operei într-o manieră susceptibilă de a fi percepută de terți.
3. Pentru ca o operă să fie considerată originală (nici una sau mai multe variante sunt posibile):
 - a. Autorul trebuie să urmeze canoanele stilistice ale categoriei de opere în care vrea să își încadreze opera;
 - b. Autorul trebuie să nu respecte în nici un caz canoanele stilistice ale categoriei de opere în care vrea să își încadreze opera;
 - c. Autorul trebuie să creeze ceva nou;
 - d. Autorul are voie să copieze din opere neprotejate;
 - e. Autorul trebuie să creeze o operă derivată;
 - f. Autorul trebuie să urmeze niște pași foarte clar definiți de la care orice digresiune atrage neoriginalitatea.
4. Identificați cel puțin 3 opere pentru fiecare categorie de opere protejate.
5. O poezie recitată și radiodifuzată este:
 - a. O operă literară;
 - b. O operă audiovizuală;
 - c. O operă dramatică;
 - d. Neprotejabilă prin drepturi de autor.
6. În cazul programelor pentru calculator sunt protejate prin drepturi de autor (nici una sau mai multe variante sunt posibile):
 - a. Marca;
 - b. Codul obiect;
 - c. Procesorul;
 - d. Codul sursă;
 - e. Manualul de utilizare;
 - f. Materialele pregătitoare.
7. Precizați motivele pentru care textele oficiale nu sunt protejate prin drepturile de autor.

2.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Viorel Roș, *Dreptul proprietății intelectuale. Vol. 1. Dreptul de autor, drepturile conexe și drepturile sui generis*, CH Beck (București – 2016), pp. 179-266.

Bibliografie facultativă:

Ioana VASIU, „Operele de artă digitală, cea mai nouă formă de exprimare a unei opere”³⁸, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2004.

Gheorghe GHEORGHIU, Liana IACOB, „Opera audiovizuală și caractere relevante”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2004.

Gheorghe GHEORGHIU, Liana IACOB, „Categorii de opere audiovizuale (II)”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2005.

Gheorghe GHEORGHIU, Liana IACOB, „Calitatea de autor și calitatea de titular al operelor audiovizuale în cadrul internațional”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2005.

Gheorghe GHEORGHIU, Liana IACOB, „Autorii operelor audiovizuale (II)”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2005.

Mirela ROMIȚAN, „Protecția operelor fotografice”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2005.

Gheorghe GHEORGHIU, Liana IACOB, „Operele audiovizuale. Drepturile patrimoniale (I)”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2006.

Mirela ROMIȚAN, „Protecția scrierilor publicistice și a surselor de informare”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2006.

Gheorghe GHEORGHIU, „Operele audiovizuale. Drepturile patrimoniale (II)”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2006.

Ioana Manea, „Protecția jocurilor video și de calculator”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2006.

Paul BUTA, „Protecția programelor pentru calculator în Uniunea Europeană”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2007.

Sorana POP, „Protecția internațională a formatelor de televiziune”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2007.

Ligia DĂNILĂ, „Figuranții – subiecte de drepturi conexe sau simplu decor?”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2007.

Igor CHIROȘCA, „Problemele definirii operei de artă în dreptul de autor al Republicii Moldova”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2007.

³⁸ Menționăm că OUG 123/2005 a modificat Legea 8/1996 în sensul abrogării articolului 7 lit. j) care prevedea protecția operelor digitale prin drepturi de autor. Considerăm totuși că articolul citat poate contribui substanțial la înțelegerea modalității de apreciere a caracterelor care împing o creație spre protejabilitate.

Ioana VASIU, Lucian VASIU, „Protecția programelor informatice: aspecte tehnice și legale”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2008.

Ligia DĂNILĂ-CĂTUNA, „Pledoaria - obiect al dreptului de autor”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2008.

Ligia CĂTUNA, „Opere și Idei. Plagiat. Excepția excepției”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2009.

Teodora VASILICHE, „Protecția melodiei 4'33” prin drept de autor”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2009.

Diana-Ruxandra SIMIONESCU, „Operele fotografice - opere de autor protejate”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2009.

Cornelia Dumitru, „Comparație între dreptul de autor și dreptul de proprietate din dreptul comun” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2011

Cornelia Dumitru, „Comparație între dreptul de autor și dreptul de proprietate în dreptul comun” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2011

Edmond Gabriel Olteanu, „Dreptul de autor asupra operelor de arta efemere” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2011

Nicoleta Rodica Dominte, „Parfumul și protecția dreptului de autor” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2011

Anechitoae Constantin, Petrescu Teodosie, „Predica - operă cu caracter religios, protejată prin dreptul de autor (II)” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2010

Huiduc Iulia Ioana, „Opera audiovizuală și specificul ei” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2010

Coandă Oana Vasilica, „Dreptul la integritatea operei – limitare a dreptului de proprietate?” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2010

Ros Viorel, Buta Paul George, „Protecția standardelor prin drept de autor” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2010

Anechitoae Constantin, Petrescu Teodosie, „Predica – operă cu caracter religios, protejată prin dreptul de autor (I)” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2010

Ioana Vasiu, „Protecția creațiilor vestimentare” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2009

Ioana Vasiu, „Protecția lucrărilor coregrafice” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2009

Răzvan Dincă, „Relația dintre secretul comercial și dreptul de autor” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2009

Igor Chiroșca, „Opera de artă plastică – bun mobil sau imobil?” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2011

Edmond Gabriel Olteanu, „Dreptul de autor asupra tezei de doctorat și reglementările legii nr. 1/2011” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2012

Nicoleta Rodica Dominte, „Originalitatea – privire comparativă între dreptul de autor și desene și modele” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2012

2.8 Răspunsuri la Test

1. d;
2. c, f;
3. d;
4. X;
5. a;
6. b, d, e, f.
7. X.

Unitatea de învățare nr. 3 – Drepturile morale și drepturile patrimoniale

3.1 Introducere

Această unitate urmărește detalierea noțiunilor de drepturi morale și drepturi patrimoniale, identificarea naturii juridice a acestor drepturi și a conținutului lor.

3.2 Obiectivele/competențele unității de învățare

După parcurgerea acestei unități de învățare veți reuși să:

- Indicați care sunt drepturile morale și cele patrimoniale de autor;
- Arătați care sunt subiectele și care este conținutul acestor drepturi;
- Detaliați conținutul fiecărui drept în parte;
- Detaliați conținutul fiecărei modalități de utilizare în parte.

3.3 Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 2 ore

3.4 Conținutul unității de învățare

3.4.1 Drepturile morale

Articolul 1 al Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, modificată prevede că dreptul de autor este legat de persoana autorului și comportă atribute de ordin moral și patrimonial.

Drepturile morale prevăzute de lege sunt dreptul de divulgare a operei, dreptul la recunoașterea calității de autor (cunoscut și ca dreptul la paternitate asupra operei), dreptul la nume, dreptul la inviolabilitatea operei (cunoscut și ca dreptul la integritate) și dreptul de retractare a operei.

3.4.1.1 Dreptul de divulgare a operei

- Este dreptul de a decide dacă, în ce mod și când va fi adusă opera la cunoștință publică
- Mai este denumit și dreptul la prima publicare
- Oferă autorului dreptul de a decide:
 - Dacă opera va fi sau nu adusă la cunoștința publicului
 - În ce mod va fi adusă la cunoștința publicului
 - Când va fi adusă la cunoștința publicului
- Este un drept discreționar și absolut, unul dintre cele mai personale drepturi ale autorului
- Dreptul de divulgare este un drept de decizie, este dreptul autorului de a hotărî dacă, în ce mod și când aduce opera la cunoștința publicului așadar dreptul de divulgare este exercitat în

momentul în care autorul ia decizia cu privire la aducerea operei la cunoștința publicului

- Dreptul de divulgare se consideră exercitat pentru toate modalitățile de aducere la cunoștință a publicului odată cu prima aducere la cunoștință, indiferent de modul în care s-a făcut aceasta
 - Exercitarea dreptului de divulgare are loc în momentul luării deciziei în timp ce divulgarea efectivă este un fapt material ce poate fi perceput
 - Divulgarea efectivă nu trebuie făcută de autor ci poate fi făcută și de un terț, dreptul fiind exercitat la momentul luării deciziei de divulgare
- Prin exercitarea dreptului de divulgare a operei iau naștere drepturile patrimoniale care nu mai rămân drepturi eventuale
- În ceea ce privește operele postume acestea pot fi divulgate:
 - Fie dacă autorul și-a manifestat în timpul vieții intenția de a le divulga fără a reuși sau a instruit moștenitorii legali să le divulge după moartea sa
 - Fie dacă moștenitorii legali decid să exercite dreptul de divulgare în ceea ce privește operele autorului lor.
- Proprietarul suportului pe care este fixată opera nu are un drept de divulgare a acesteia
 - Excepție fac operele de artă plastică sau fotografică în cazul cărora proprietarul originalului operei poartă să o expună public chiar fără ca opera să fi fost divulgată în prealabil (dacă autorul nu a exclus expres acest drept prin actul de înstrăinare a originalului).

3.4.1.2 Dreptul la paternitate

- Este dreptul de a pretinde recunoașterea calității de autor a operei
- Denumit și dreptul la calitatea de autor
- Conferă autorului dreptul de a cere ca numele său să figureze pe opere sau să fie asociat cu acestea
- Are două aspecte:
 - Pozitiv: constă în dreptul autorului de a revendica oricând calitatea de autor
 - Negativ: constă în dreptul de a se opune oricărei uzurpări a calității sale de autor de către terți
- Din dreptul la calitatea de autor s-a impus și obligativitatea indicării autorilor citați

- Exercițiul dreptului la paternitate se transmite moștenitorilor legali sau, în lipsa acestora, organismelor de gestiune colectivă pe termen nelimitat
 - Transmiterea dreptului la nume *inter vivos* nu este permisă de lege
- Însușirea fără drept a calității de autor constituie infracțiune.

3.4.1.3 Dreptul la nume

- Este dreptul de a decide sub ce nume va fi adusă opera la cunoștință publică
 - De fapt este dreptul autorului de a decide dacă opera apare sub numele lui sau sub pseudonim (sau în anonimat)
- Asocierea numelui cu opera se face diferit în funcție de tipul operei
- Autorul poate decide să aducă opera la cunoștință publicului:
 - Sub numele său
 - Sub pseudonim
 - În anonimat
- Autorul păstrează dreptul de a-și dezvălui identitatea ulterior aducerii operei la cunoștință publică
- Dacă opera este adusă la cunoștință publică sub pseudonim acesta trebuie să fie unul care să nu permită identificarea autorului
 - Dacă pseudonimul este unul transparent se aplică regulile comune
- Exercițiul dreptului la nume nu se transmite moștenitorilor așadar aceștia nu pot reveni asupra deciziei autorului cu privire la numele sub care este adusă opera la cunoștință publică

3.4.1.4 Dreptul la respectul integrității operei

- Este dreptul de a pretinde respectarea integrității operei și de a se opune oricărei modificări, precum și oricărei atingeri adusă operei, dacă prejudiciază onoarea sau reputația sa
- În esență nu este permisă nici o modificare sau adăugire fără acordul prealabil al autorului
- Pentru că suportul material este diferit de operă, aprecierea inviolabilității se face exclusiv cu privire la operă
- Pot exista cazuri
 - în care se consideră încălcat dreptul la inviolabilitate fără să existe un prejudiciu

- în care modificări ale operei nu pot fi interzise atât timp cât autorul nu dovedește un prejudiciu
- Dreptul la integritatea operei poate fi încălcat și prin modificări ce privesc spiritul operei, fără a exista atingeri obiective
- Dreptul la integritate este mai limitat în ceea ce privește anumite categorii de opere protejate:
 - Programele de calculator
 - Îndreptarea erorilor este permisă fără autorizarea autorului
 - Transformarea programului este permisă dacă este necesară utilizării programului conform destinației sale
 - Operele arhitecturale
 - Pot fi modificate din necesități de siguranță publică
- Dreptul la integritate presupune și imposibilitatea proprietarului suportului material de a distruge opera fără oferirea ei spre cumpărare autorului la prețul de cost al materialelor
- Tot în virtutea dreptului la integritate este interzisă și restaurarea operelor fără acordul prealabil al autorului, acesta fiind și primul îndreptățit să o refacă, el fiind singurul care poate să îi redea expresia originală
- În cazul în care a fost cedat unui terț dreptul de reproducere sau reprezentare acesta trebuie să facă o reproducere sau reprezentare cât mai fidelă a operei, în condiții tehnice adecvate, cu respectarea drepturilor autorului
- Pot fi corectate erori de ortografie, punctuație, sintaxă dar nu stilul
- În cazul cesiunii dreptului de realizare de opere derivate autorul poate pretinde respectarea spiritului operei sale, el putând să acorde un grad mai redus sau mai crescut de libertate cesionarului în ceea ce privește modificările ce le poate opera acesta din urmă asupra operei originare
- În cazul transformării autorul nu se poate opune modificărilor:
 - Impuse de natura operei derivate
 - Făcute într-o transformare privată
 - Făcute în scop de caricatură sau parodie
 - Impuse de realizarea utilizării permise de autor

3.4.1.5 Dreptul de retractare

- Este dreptul de a retracta opera, despăgubind, dacă este cazul, pe titularii drepturilor de utilizare prejudiciați prin exercitarea retractării
- Este „contraponderea dreptului de divulgare și consecință directă a caracterului absolut și discreționar al acestuia”³⁹
- Permite autorului să își retragă opera de pe piață pentru motive care nu pot fi cenzurate de instanță
- Se aplică totuși teoria abuzului de drept în cazul în care autorul urmărește retractarea unei opere pentru a o repune pe piață cu modificări minore
- Titularii drepturilor de utilizare prejudiciați prin retractare trebuie despăgubiți
- Dreptul de retractare poate paraliza forța obligatorie a contractului în ipoteza unei cesiuni a drepturilor patrimoniale
- Dacă autorul cedează dreptul asupra suportului operei de artă plastică se consideră că nu mai poate să își exercite dreptul de retractare

3.4.2 Apărarea drepturilor morale de autor prin mijloace de drept civil

Titlul V din Codul civil este dedicat apărării drepturilor nepatrimoniale, art. 252 arătând că „ Orice persoană fizică are dreptul la ocrotirea valorilor intrinseci ființei umane, cum sunt viața, sănătatea, integritatea fizică și psihică, demnitatea, intimitatea vieții private, libertatea de conștiință, creația științifică, artistică, literară sau tehnică.”

Mijloacele de apărare a drepturilor nepatrimoniale sunt reglementate de art. 253 având titlul marginal „Mijloacele de apărare” și de art. 254 având titlul marginal „Apărarea dreptului la nume”. Articolul 253 este un text cu aplicare generală, pentru toate drepturile nepatrimoniale, indiferent de categoria din care fac parte, în timp ce articolul 254 vizează doar apărarea dreptului la nume și la pseudonim.

Articolul 253, în alin. (1), (3) și (4), prevede categoriile de acțiuni civile ce pot fi introduse în fața instanței de judecată de către persoana fizică și – prin trimiterea făcută de art. 257 – de către persoana juridică ale cărei drepturi nepatrimoniale au fost încălcate ori amenințate.

Acțiunile prevăzute de art. 253 pot fi introduse „oricând”, respectiv înainte de săvârșirea unei fapte ilicite iminente [cu excepția prevăzută la alin. (2)], pe toată perioada săvârșirii ei și după încetarea acesteia, ele fiind imprescriptibile, cu

³⁹ Yolanda Eminescu, *Tratat de proprietate industrială*, vol. I, Editura Academiei (București – 1982), p. 149 citat în Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.228

excepția cazului în care prin acțiune se cer despăgubiri sau o reparație patrimonială pentru prejudiciul suferit [alin. (4)].

Toate acțiunile prevăzute de art. 253 sunt acțiuni civile de drept comun, ele nefăcând obiectul unor proceduri speciale, cum ar fi procedura ordonanței președințiale, chiar dacă scopul unora dintre ele justifică urgența.

Categoriile de acțiuni civile prevăzute de art. 253 din noul Cod civil pentru apărarea drepturilor nepatrimoniale sunt:

- Acțiune pentru interzicerea săvârșirii faptei ilicite, dacă aceasta este iminentă [alin. (1) lit. a)]
- Acțiunea pentru încetarea încălcării dreptului nepatrimonial [alin. (1) lit. b), teza I]
- Acțiunea în interzicerea pentru viitor a încălcării dreptului nepatrimonial [alin. (1) lit. b), teza a II-a]
- Acțiunea în constatarea caracterului ilicit al faptei [alin. (1) lit. c)]
- Acțiunea pentru obligarea autorului faptei ilicite, pe cheltuiala sa, la publicarea hotărârii de condamnare [alin. (3) lit. a)]
- Acțiune pentru obligarea autorului faptei ilicite la orice măsuri necesare pentru încetarea faptei ilicite sau pentru repararea prejudiciului cauzat [alin. (3) lit. b)]
- Acțiune în despăgubiri sau în reparație patrimonială pentru prejudiciul suferit [alin. (4)]

Cele două acțiuni prevăzute de art. 254 pentru apărarea dreptului la nume sau la pseudonim sunt:

- Acțiune pentru recunoașterea dreptului la nume sau pseudonim [alin. (1)]
- Acțiune pentru încetarea atingerii nelegitime a dreptului la nume sau pseudonim [alin. (2)]

Mijloacele speciale de apărare a drepturilor nepatrimoniale prevăzute de art. 253 și 254 C. civ., constând în diverse acțiuni în justiție puse la dispoziția persoanei lezate, vor putea fi utilizate pe calea procedurii de drept comun, cu toate garanțiile procesuale prevăzute de lege pentru toate părțile. Pentru a asigura o protecție rapidă și eficientă drepturilor nepatrimoniale, din chiar momentul începerii încălcării lor, sau chiar înainte de acest moment, legiuitorul a prevăzut posibilitatea luării, în regim de urgență, a unor măsuri provizorii de apărare, care să dureze până când instanța va soluționa acțiunea de fond pe procedura de drept comun.

Articolul 255 C. civ., având titlul marginal chiar „Măsuri provizorii”, prevede atât condițiile în care aceste măsuri pot fi luate cât și categoriile de măsuri provizorii care pot fi luate de către instanța de judecată la cererea persoanei „care se consideră lezată” în dreptul său nepatrimonial. Simțim nevoia să

subliniem că măsurile provizorii prevăzute de acest text vizează apărarea tuturor drepturilor nepatrimoniale ale unei persoane și nu doar dreptul la nume sau la pseudonim.

Dacă sunt îndeplinite condițiile cerute de prevederile menționate instanța judecătorească va putea să dispună luarea măsurilor provizorii. Potrivit alin. (2) instanța poate să dispună, în special:

- Interzicerea încălcării dreptului nepatrimonial sau a dreptului de proprietate intelectuală [alin. (2) lit. a) teza I]
- Încetarea provizorie a încălcării dreptului nepatrimonial sau a dreptului de proprietate intelectuală [alin. (2) lit. a), teza a-II-a]
- Luarea măsurilor necesare pentru a asigura conservarea probelor [alin. (2) lit. b)].

3.4.3 Drepturile patrimoniale

Existența acestor drepturi este condiționată de exercitarea de către autor a dreptului de divulgare. Ele sunt legate de persoana autorului, exclusive și limitate în timp.

Drepturile patrimoniale prevăzute de lege sunt dreptul de a utiliza opera și dreptul de suită.

3.4.3.1 Dreptul de a utiliza opera

- Este dreptul autorului de a trage foloase materiale din utilizarea operei sale, el putând decide dacă, în ce mod și când va fi utilizată opera inclusiv de a consimți la utilizarea ei de către terți
 - Consimțirea la utilizare se realizează prin cesionarea unuia sau mai multor drepturi patrimoniale
- Dreptul de a utiliza opera dă naștere la drepturi patrimoniale, distincte și exclusive, ale autorului de a autoriza sau interzice:⁴⁰
 - Reproducerea integrală sau parțială, directă sau indirectă, temporară sau permanentă, prin orice mijloace și sub orice formă a operei;
 - Prin reproducere se înțelege realizarea integrală sau parțială, a uneia ori a mai multor copii ale unei opere, direct sau indirect, temporar ori permanent, prin orice mijloc și sub orice formă, inclusiv realizarea oricărei înregistrări sonore sau audiovizuale a unei opere, precum și stocarea permanentă ori temporară a acestora cu mijloace electronice

⁴⁰ Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.253

- Nu are relevanță dacă reproducerea este integrală sau parțială sau dacă este făcută prin alte mijloace decât cele utilizate pentru crearea originalului
 - Reproducerea se referă de regulă la copierea și multiplicarea operei fixată de autor pe un suport sau prezentată public de către autor
- Nerespectarea dreptului exclusiv al autorului cu privire la reproducerea operei sale este incriminată de legea dreptului de autor ca infracțiune
- Distribuirea operei;
 - Prin distribuire se înțelege vânzarea sau orice alt mod de transmitere, cu titlu oneros sau gratuit, a originalului sau a copiilor unei opere, precum și oferirea publică a acestora
 - Distribuirea are ca obiect suportul material în care opera este multiplicată și nu opera în sine
 - Dreptul de distribuire se epuizează odată cu prima vânzare sau primul transfer de drept asupra originalului ori a copiilor unei opere, pe piața internă, de către titularul de drepturi sau cu consimțământul acestuia
 - Dreptul de distribuire se epuizează însă numai pentru modalitățile de utilizare convenite, nu pentru toate modalitățile
 - Distribuirea de mărfuri-pirat se pedepsește, fiind infracțiune
 - Infracțiune este și realizarea de mărfuri pirat în vederea distribuirii
- Importul în vederea comercializării pe piața internă a copiilor realizate cu consimțământul autorului;
 - Importul este introducerea, în scopul comercializării pe piața internă, a originalului sau a copiilor legal realizate ale unei opere, fixată pe orice fel de suport într-o altă țară
 - Această operațiune trebuie autorizată de titularul dreptului

- Încălcarea dreptului exclusiv al autorului cu privire la importul pentru comercializare pe piața internă se pedepsește ca infracțiune, fie că e vorba de mărfuri pirat fie de copii realizate cu acordul titularului dreptului de reproducere
- Închirierea operei;
 - Prin închiriere se înțelege punerea la dispoziție spre utilizare, pentru un timp limitat și pentru un avantaj economic sau comercial direct sau indirect, a unei opere sau a copiilor protejate ale acesteia
 - Nu pot face obiect al închirierii:
 - Construcțiilor rezultate din proiecte arhitecturale
 - Originalele sau copiile operelor de design ori de artă aplicată, utilizate pentru realizarea produselor de consum
 - Originalele sau copiile operelor realizate în scopul comunicării publice ori pentru a căror utilizare există un contract
 - Lucrările de referință pentru consultare imediată sau pentru împrumut între instituții
 - Operele create de autor în cadrul contractului individual de muncă, dacă acestea sunt utilizate de către cel care a angajat autorul, în cadrul activității sale obișnuite
 - Nerespectarea dreptului de închiriere constituie infracțiune
- Împrumutul operei;
 - Prin împrumut se înțelege punerea la dispoziție spre utilizare, pentru un timp limitat și fără un avantaj economic sau comercial direct ori indirect, a unei opere prin intermediul unei instituții care permite accesul publicului în acest scop
 - La nivel european se consideră că cerința achitării unei sume necesare acoperirii cheltuielilor de funcționare ale respectivei instituții nu face avantaj comercial direct ori indirect

- Autorul beneficiază de plata unei remunerații echitabile pentru autorizarea acestui împrumut
 - Exercițarea dreptului se face prin organele de gestiune colectivă
 - Remunerația nu este datorată pentru împrumuturile efectuate de biblioteci ale instituțiilor de învățământ sau de biblioteci publice cu acces gratuit
- Nu pot face obiect al împrumutului:
 - Construcțiilor rezultate din proiecte arhitecturale
 - Originalele sau copiile operelor de design ori de artă aplicată, utilizate pentru realizarea produselor de consum
 - Originalele sau copiile operelor realizate în scopul comunicării publice ori pentru a căror utilizare există un contract
 - Lucrările de referință pentru consultare imediată sau pentru împrumut între instituții
 - Operele create de autor în cadrul contractului individual de muncă, dacă acestea sunt utilizate de către cel care a angajat autorul, în cadrul activității sale obișnuite
 - Construcțiilor rezultate din proiecte arhitecturale
- Încălcarea dreptului exclusiv de autorizare a împrumutului nu este sancționată penal sau contravențional de lege
- Comunicarea publică, direct sau indirect a operei, prin orice mijloace, inclusiv prin punerea operei la dispoziția publicului astfel încât să poată fi accesată în orice loc și orice moment ales, în mod individual, de către public;
 - Comunicare publică înseamnă orice comunicare a unei opere, realizată direct sau prin orice mijloace tehnice, făcută într-un loc deschis publicului sau în orice loc în care se adună un număr de persoane care depășește cercul normal al membrilor unei familii și al cunoștințelor acesteia, inclusiv reprezentarea scenică, recitarea

sau orice altă modalitate publică de execuție ori de prezentare directă a operei, expunerea publică a operelor de artă plastică, de artă aplicată, fotografică și de arhitectură, proiecția publică a operelor cinematografice și a altor opere audiovizuale, inclusiv a operelor de artă digitală, prezentarea într-un loc public, prin intermediul înregistrărilor sonore sau audiovizuale, precum și prezentarea într-un loc public, prin intermediul oricăror mijloace, a unei opere radiodifuzate. De asemenea, se consideră publică orice comunicare a unei opere, prin mijloace cu fir sau fără fir, realizată prin punerea la dispoziția publicului, inclusiv prin internet sau alte rețele de calculatoare, astfel încât oricare dintre membrii publicului să poată avea acces la aceasta din orice loc sau în orice moment ales în mod individual.

- Așadar există două criterii de determinare a calității comunicării ca fiind publică:
 - Locul: este considerată a fi publică orice comunicare făcută într-un spațiu deschis publicului
 - Participanții la recepția comunicării: se consideră publică orice comunicare făcută într-un loc în care se adună un număr de persoane care depășește cercul normal al unei familii și al cunoștințelor acesteia, indiferent dacă membrii care compun acest public susceptibil de a recepționa astfel de comunicări pot sau nu să o facă în același loc sau în locuri diferite ori în aceleași timp sau în momente diferite.⁴¹
- Comunicarea nu trebuie să fie efectivă, fiind suficient ca actul întreprins să urmărească acest lucru, publicul putând fi unul potențial

⁴¹ Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.265

- Comunicarea poate fi directă sau indirectă, după cum publicul este prezent în locul în care se face comunicarea sau nu
- Dreptul de comunicare nu se epuizează ceea ce înseamnă că fiecare act de comunicare trebuie autorizat de titularul dreptului, receptorul unei comunicări nedobândind vreun drept în acest sens
- Nerespectarea dreptului de comunicare constituie infracțiune
- Radiodifuzarea operei;
 - Este o formă de comunicare indirectă a operei, prin intermediul unor mijloace tehnice
 - Prin radiodifuzare se înțelege:
 - emiterea unei opere de către un organism de radiodifuziune ori de televiziune, prin orice mijloc ce servește la propagarea fără fir a semnelor, sunetelor sau imaginilor, ori a reprezentării acestora, inclusiv comunicarea ei publică prin satelit, în scopul recepționării de către public;
 - transmiterea unei opere sau a reprezentării acesteia, prin fir, prin cablu, prin fibră optică sau prin orice alt procedeu similar, cu excepția rețelelor de calculatoare, în scopul recepționării ei de către public.
 - Autorizarea e necesară doar pentru comunicările publice nu și pentru cele private
 - E nevoie de autorizare distinctă pentru fiecare procedeu de comunicare
 - Nerespectarea acestui drept constituie infracțiune
- Retransmiterea prin cablu a operei;
 - Prin retransmitere prin cablu se înțelege transmiterea simultană, nealterată și integrală, de către un operator, prin fir, prin cablu, prin fibră optică sau prin orice alt procedeu similar, cu excepția rețelelor de calculatoare, sau printr-un sistem de difuzare prin unde ultracurte, pentru recepționarea de către public, a unei transmisii inițiale, cu sau fără fir, inclusiv prin satelit, de servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune, destinate recepționării de către public

- Exercițarea acestui drept se face prin organele de gestiune colectivă
- Nerespectarea acestui drept constituie infracțiune
- Realizarea de opere derivate.
 - Operele derivate sunt cele care preiau elemente dintr-o operă preexistentă sau care pleacă de la o operă preexistentă
 - Prin realizarea de opere derivate se înțelege traducerea, publicarea în culegeri, adaptarea, precum și orice altă transformare a unei opere preexistente, dacă aceasta constituie creație intelectuală
 - Pentru ca opera derivată să constituie obiect al dreptului de autor drepturile autorului operei originale trebuie să nu fie prejudiciate (opera derivată trebuie realizată cu acordul autorului operei originare)
 - Titularul drepturilor de autor asupra operei derivate nu dobândește nici un drept în ceea ce privește opera originală

3.4.3.2 Dreptul de suită

- Este menit să ajute artiștii să beneficieze în timp de aprecierea valorii operelor lor deja vândute
- Există doar în ceea ce privește operele de artă grafică sau plastică și a operelor fotografice
- Are două componente:
 - Autorul are dreptul de a încasa o cotă-parte din prețul de vânzare obținut la orice revânzare a operei ulterioară primei înstrăinări de către autor
 - Suma obținută se calculează pe baza unor cote stabilite de lege și nu poate depăși 12.500 €
 - Autorul are și dreptul de a fi informat în legătură cu locul unde se află opera sa
 - Debitorul obligației corelative dreptului de suită este totdeauna vânzătorul care:
 - este obligat să informeze autorul în legătură cu vânzarea, prețul obținut și locația operei în termen de două luni de la data vânzării

- Răspunde de reținerea, din prețul de vânzare a operei, a sumei cuvenite autorului
- Proprietarii și posesorii de opere mai au și obligația de a
 - Permite accesul autorului la opera sa și de a o pune la dispoziția autorului pentru exercitarea dreptului de autor, dacă e nevoie
 - Nu distruge opera înainte de a o oferi autorului la prețul de cost al materialului sau de a-i permite autorului să facă o copie a operei într-o manieră corespunzătoare

3.5 Rezumat

Dreptul (sau drepturile) de autor presupune o componentă strâns legată de autor și personalitatea acestuia (drepturile morale) și o componentă atașată ponderent aspectelor economice (drepturile patrimoniale).

Importanța relativă a celor două componente variază în funcție de sistemul de drept aplicabil dar sunt recunoscute cu aproximativ același conținut în toate statele dezvoltate de pe glob.

3.6 Test de evaluare a cunoștințelor

1. Dreptul de divulgare (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Conferă autorului posibilitatea de a alege numele sub care să fie publicată opera sa;
 - b. Indică numele autorului;
 - c. Conferă autorului posibilitatea de a decide dacă, în ce mod și când este adusă opera sa la cunoștință publică;
 - d. Este epuizat când prima persoană din public ia contact cu opera;
 - e. Nu există pentru toate categoriile de opere protejate;
2. Dreptul la respectarea integrității operei (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Conferă autorului posibilitatea de a cere să fie singurul care corectează orice greșală din opera sa;
 - b. Conferă autorului posibilitatea de a cere ca în cazul operelor derivate să fie respectat spiritul lucrării sale preexistente;
 - c. Conferă autorului posibilitatea de a interzice reparațiile substanțiale ale operei de către alte persoane;

- d. Conferă autorului un drept de preempțiune la achiziția operei în cazul în care titularul de drepturi, altul decât autorul, vrea să o distrugă;
 - e. Conferă autorului posibilitatea de a se opune parodierii operei sale;
3. Dreptul de retractare (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
- a. Poate fi cenzurat în exercițiu de către instanță;
 - b. Odată exercitat instituie obligația terților de a-l dezdăuna pe autor;
 - c. Scoate opera din circuitul civil;
 - d. Este, în principiu, irevocabil;
 - e. Nu există în ceea ce privește programele pentru calculator.
4. Evaluați similaritățile și diferențele dintre dreptul moral la nume și dreptul moral la calitatea de autor.
5. Dreptul de suită (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
- a. Permite autorului să revendice opera din mâna oricărui terț detentor;
 - b. Este un drept moral;
 - c. Există numai pentru operele grafice, de artă plastică și fotografii;
 - d. Instituie în sarcina cumpărătorilor operei obligația de a plăti o sumă de bani autorului, chiar dacă nu cumpără opera de la autor;
 - e. Conferă autorului un drept de preempțiune la achiziția operei în cazul în care titularul de drepturi, altul decât autorul, vrea să o distrugă;
6. Reproducerea operei (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
- a. Se poate face prin orice mod;
 - b. Fără acordul titularului de drept poate constitui infracțiune;
 - c. Poate fi totală sau parțială;
 - d. Vizează doar operele scrise;
 - e. Este un drept nepatrimonial.
7. Distribuirea operei (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
- a. Se epuizează odată cu punerea, de către autor sau cu acordul acestuia, a unei copii pe o piață, pentru acea copie și pentru acea piață;
 - b. Se epuizează odată cu punerea, de către autor sau cu acordul acestuia, a unei copii pe o piață, pentru toate copiile și pentru acea piață;
 - c. Se epuizează odată cu punerea, de către autor sau cu acordul acestuia, a unei copii pe o piață, pentru toate copiile și pentru toate piețele;

- d. Se epuizează odată cu punerea, de către autor sau cu acordul acestuia, a tuturor copiilor pe o piață, pentru toate copiile și pentru acea piață;
 - e. Se epuizează odată cu punerea, de către autor sau cu acordul acestuia, a tuturor copiilor pe o piață, pentru toate copiile și pentru toate piețele;
8. Este comunicare publică (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
- a. Recitarea unei opere într-o sală de teatru goală;
 - b. Vizionarea unui film în compania unui număr mic de prieteni foarte apropiați;
 - c. Proiectarea versurilor unei poezii pe Palatul Parlamentului;
 - d. Postarea unei cărți pe un site Internet;
 - e. Proiectarea unui film într-o mină abandonată și în care este interzis accesul.

3.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Viorel Roș, *Dreptul proprietății intelectuale. Vol. 1. Dreptul de autor, drepturile conexe și drepturile sui generis*, CH Beck (București – 2016), pp. 284-315, 329-363.

Legea 8/1996 – art. 10 - 23.

Bibliografie facultativă:

Liviu ZIDARU, „Considerații privind noua reglementare a drepturilor patrimoniale de autor”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2005.

Rodica PÂRVU, „Utilizarea muzicii pe Internet între legalitate și ilicit”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2005.

Liana Iacob, „Dreptul de reproducere. Jurisprudență franceză comentată”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2005.

Rodica Bucur, „Dreptul la respectul integrității operei jurisprudență”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2005.

Mirela ROMIȚAN, „Dreptul de suită”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2005.

Gheorghe GHEORGHIU, Liana IACOB, „Operele audiovizuale (II). Drepturile morale”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2005.

Elena BĂLAN, „Divulgarea operei postume”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2006.

Otilia CALMUSCHI, „Epuizarea drepturilor de proprietate intelectuală”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2006.

Dorian CHIROȘCA, „Conținutul și natura juridică a dreptului subiectiv la difuzarea operei în legislația Republicii Moldova. Evoluție și perspective”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2006.

Ciprian Raul ROMIȚAN, „Drepturile morale de autor sub imperiul Legii nr. 8/1996”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2007.

Aura CÂMPEANU, „Drepturile autorilor de programe pentru calculator. Valorificarea drepturilor patrimoniale de autor asupra programelor pentru calculator”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2007.

Mirela ROMIȚAN, „Primele reglementări în România cu privire la drepturile autorilor de opere literare și artistice”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2007.

Olga BELEI, „Sanționarea încălcării dreptului de autor asupra programelor pentru calculator în dreptul Republicii Moldova”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2008.

Ciprian Raul ROMIȚAN, „Dreptul moral la respectarea integrității operei audiovizuale. Ajustarea imaginilor unui film prin metoda panscanning-ului. Jurisprudență daneză”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2008.

Igor CHIROȘCA, „Lucrarea de artă plastică – o sursă de potențiale conflicte între autorul și proprietarul suportului material al lucrării”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2009.

Edmond Gabriel OLTEANU, Sevastian CERCEL, „Exercitarea drepturilor morale ale autorului de către moștenitori”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2009.

Constantin DUVAC, „Însușirea fără drept a calității de autor al unei opere”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2009.

Constantin ANECHITOAE, „Operele „orfane” și operele anonime”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2009.

Vasiu Ioana, Vasiu Lucian, „Problema protecției drepturilor de proprietate intelectuală în contextul site-urilor cu conținut generat de utilizator” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2010

Tâmplaru Iulia, Ioana Ursulean, Stefan Alexandru, „Considerații privind operele postume” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2010

Edmond Gabriel Olteanu, „Considerații cu privire la conceptul de autoplăgiat” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2009

Teodor Bodoașcă, „Unele contribuții la studiul regimului juridic al dreptului de suită” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2009

Rodica Pârvu, „Dreptul de împrumut public” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2009

Edmond Gabriel Olteanu, „Dreptul moral la integritatea operei” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2009

3.8 Răspunsuri la Test

1. c;
2. b, c, d;
3. c, d, e;
4. X;
5. c, d, e;
6. a, b, c;
7. a;
8. a, c, d.

Unitatea de învățare nr. 4 – Regimul juridic al drepturilor morale și patrimoniale. Limitele exercitării drepturilor de autor. Forma, Interpretarea și desființarea contractelor de cesiune

4.1 Introducere

Această unitate urmărește detalierea regimului juridic aplicabil drepturilor morale și patrimoniale de autor, identificarea limitărilor exercitării drepturilor de autor și examinarea regulilor generale privind cesiunea drepturilor patrimoniale de autor.

4.2 Obiectivele/competențele unității de învățare

După parcurgerea acestei unități de învățare veți reuși să:

- Arătați care sunt caracterele juridice ale drepturilor morale de autor;
- Arătați care sunt caracterele juridice ale drepturilor patrimoniale de autor;
- Indicați care sunt diferențele de regim juridic între cele două categorii de drepturi;
- Argumentați necesitatea existenței acestor diferențe în regimul juridic al celor două categorii de drepturi;
- Arătați care sunt limitările aplicabile exercițiului drepturilor de autor;
- Argumentați necesitatea existenței acestor limitări;
- Detaliați condițiile care se cer întrunite pentru ca limitările exercițiului drepturilor de autor să funcționeze;
- Indicați limitele în care poate opera o cesiune de drepturi de autor;
- Detaliați condițiile pe care legea le impune pentru cesionarea drepturilor patrimoniale de autor.

4.3 Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 2 ore

4.4 Conținutul unității de învățare

4.4.1 Regimul juridic al drepturilor morale de autor

Drepturile morale sunt instituite spre protejarea personalității autorului. Caracterele drepturilor morale nu sunt enunțate explicit de lege dar pot fi deduse din dispozițiile legii.

Drepturile morale de autor au următoarele caractere juridice:

- Caracterul strict personal
 - o În timpul vieții autorului ele nu pot fi exercitate decât de autor

- Totuși ele pot fi transmise prin moștenire, nu însă și prin contracte între vii
- Caracterul inalienabil și insesizabil
 - Drepturile morale nu pot fi înstrăinate de către autor și acesta nu poate nici renunța la ele
 - Aceste drepturi fiind inalienabile nu pot fi nici urmărite silit de creditorii autorului
- Caracterul imprescriptibil
 - Prescripția extinctivă se aplică doar în cazul drepturilor patrimoniale, nu și al celor morale
- Caracterul perpetuu
 - Se justifică prin nevoia de a proteja opera autorului și după ce acesta încetează din viață
 - Se transmit prin moștenire pe durată nelimitată
 - Nu se transmite dreptul la nume și dreptul de retractare.

4.4.2 Regimul juridic al drepturilor patrimoniale de autor

- Caracterul personal
 - Indică legătura cu persoana autorului
 - Drepturile patrimoniale pot fi transmise atât prin acte între vii cât și prin moștenire sau, uneori, prin efectul legii
- Caracterul exclusiv
 - Are două componente:
 - Autorul are dreptul suveran de a decide dacă opera va fi utilizată, în ce mod și când
 - Monopolul utilizării aparține în exclusivitate autorului
- Caracterul temporar
 - Ca regulă generală drepturile patrimoniale de autor durează tot timpul vieții autorului iar după moartea acestuia se transmit prin moștenire, potrivit legislației civile, pe o perioadă de 70 de ani, oricare ar fi data la care opera a fost adusă la cunoștință publică în mod legal. Dacă nu există moștenitori, exercițiul acestor drepturi revine organismului de gestiune colectivă mandatat în timpul vieții de către autor sau, în lipsa unui mandat, organismului de gestiune colectivă cu cel mai mare număr de membri, din domeniul respectiv de creație.⁴²
 - Regula aceasta privește toate drepturile patrimoniale și se aplică în cazul operelor publicate de autor în timpul vieții sub numele său sau sub un pseudonim care nu lasă nici o îndoială asupra identității autorului

⁴² Art. 25 alin. (1) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, modificată.

- Excepții:
 - Persoana care aduce la cunoștință publică o operă care nu a fost divulgată în termenul de protecție beneficiază de drepturi de autor asupra respectivei opere pentru o perioadă de 25 de ani de la momentul în care a fost adusă pentru prima dată la cunoștință publică
 - Condiții:
 - Durata de protecție a operei să fi expirat
 - Opera să nu fi fost adusă la cunoștință publică în termenul de protecție
 - Opera să fie adusă la cunoștință, după expirarea duratei de protecție, în mod legal
 - Drepturile de autor asupra operelor aduse în mod legal la cunoștință publică sub pseudonim sau fără indicarea autorului e de 70 de ani de la data aducerii la cunoștință publică
 - Dacă autorul își divulgă identitatea se aplică regula comună
 - Pentru operele comune durata drepturilor e de 70 de ani de la decesul ultimului coautor
 - Dacă opera este divizibilă atunci durata se calculează după regula comună pentru fiecare parte a operei
 - Pentru operele colective durata drepturilor e de 70 de ani de la data aducerii ei la cunoștință
 - Durata de 70 de ani de la moartea autorului se calculează de la 1 ianuarie a anului următor morții autorului
 - Durata de 70 de ani de la data aducerii la cunoștință publică se calculează de la data aducerii efective la cunoștință publică a operei

- Atunci când durata de protecție expiră opera cade în domeniul public ceea ce semnifică încetarea monopolului asupra utilizării operei
 - În mod obișnuit aparțin domeniului public:
 - Operele lipsite de originalitate
 - Operele care prin natura și destinația lor aparțin domeniului public
 - Operele a căror durată de protecție a încetat
 - Operele puse chiar de autori în domeniul public
- Moștenirea drepturilor patrimoniale de autor
 - Drepturile patrimoniale de autor se pot transmite și prin succesiune legală și prin succesiune testamentară
 - Dacă nu sunt moștenitori exercițiul drepturilor fiind transmis organelor de gestiune colectivă a drepturilor, moștenitor fiind, potrivit legislației civile, statul român

4.4.3 Limitările exercitării drepturilor de autor

Necesitatea existenței acestor limite este dată de echilibrarea interesului public (acela de a asigura accesul la operele spiritului) cu interesul autorilor (acela de a se bucura de recompensare pentru utilizarea operelor lor).

Legea diferențiază între două cazuri în care se aplică aceste limite la exercitarea dreptului de autor, în funcție de scopul privat sau public al utilizării.

- Copia privată
 - Se referă la reproducerea unei opere fără consimțământul autorului, pentru uz personal sau pentru cercul normal al unei familii, cu condiția ca opera să fi fost anterior adusă la cunoștință publică, iar reproducerea să nu contravină utilizării normale a operei și să nu îl prejudicieze pe autor sau pe titularul drepturilor de utilizare.⁴³
 - Nu se aplică programelor pentru calculator
 - În cazul acesta se poate face o copie de arhivă sau de siguranță dacă aceasta este necesară pentru asigurarea utilizării programului
 - Se cer îndeplinite cumulativ următoarele condiții:
 - Opera să fi fost efectiv divulgată
 - Reproducerea să nu contravină utilizării normale a operei
 - Reproducerea să nu îl prejudicieze pe autor sau pe titularul dreptului de utilizare

⁴³ Art. 34 alin. (1) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, modificată.

- Reproducerea să se facă pentru uz personal sau pentru cercul normal al unei familii
 - Uzul personal privește exclusiv pe cel care face copia
 - Cercul normal al unei familii semnifică o adunare, în același loc, a familiei și a prietenilor care frecventează familia respectivă
- Pentru a compensa autorii legea stabilește obligativitatea achitării unei remunerații pentru copia privată care se achită pentru copia realizată dar se percepe din prețul pentru suporturile pe care se pot realiza copii și al aparatelor care permit reproducerea operelor.
 - Remunerația este plătită de către fabricanții și importatorii de suporturi sau aparate care realizează copii către organele de gestiune colectivă stabilite potrivit legii
 - Cuantumul remunerației se stabilește prin negociere între părți
- Limitările pentru folosință publică
 - Trebuie îndeplinite o serie de condiții generale:
 - Opera trebuie să fi fost anterior adusă la cunoștință publică legal
 - Utilizarea să fie conform bunelor uzanțe
 - Utilizarea să nu contravină utilizării normale a operei
 - Utilizarea să nu îl prejudicieze pe autor sau pe titularii drepturilor de utilizare
 - Cu respectarea acestor condiții generale se poate beneficia de limitările pentru folosință publică în următoarele situații și modalități:
 - reproducerea unei opere în cadrul procedurilor judiciare, parlamentare sau administrative ori pentru scopuri de siguranță publică;
 - utilizarea de scurte citate dintr-o operă, în scop de analiză, comentariu sau critică ori cu titlu de exemplificare, în măsura în care folosirea lor justifică întinderea citatului;
 - trebuie ca reproducerea să fie identică, nu se poate modifica pasajul redat în nici un fel
 - reproducerea pasajului trebuie să fie identificabilă în operă presupunând identificarea pasajului prin ghilimele și indicarea sursei și autorului
 - citarea trebuie făcută în scopurile prevăzute de lege

- pasajul reprodus trebuie să fie scurt
- utilizarea de articole izolate sau de scurte extrase din opere în publicații, în emisiuni de radio sau de televiziune ori în înregistrări sonore sau audiovizuale, destinate exclusiv învățământului, precum și reproducerea pentru învățământ, în cadrul instituțiilor de învățământ sau de ocrotire socială, de articole izolate sau de scurte extrase din opere, în măsura justificată de scopul urmărit;
- reproducerea pentru informare și cercetare de scurte extrase din opere, în cadrul bibliotecilor, muzeelor, filmotecilor, fonotecilor, arhivelor instituțiilor publice culturale sau științifice, care funcționează fără scop lucrativ; reproducerea integrală a exemplarului unei opere este permisă, pentru înlocuirea acestuia, în cazul distrugerii, al deteriorării grave sau al pierderii exemplarului unic din colecția permanentă a bibliotecii sau a arhivei respective;
- reproducerea specifică realizată de bibliotecile accesibile publicului, de instituțiile de învățământ sau de muzee ori de către arhive, care nu sunt realizate în scopul obținerii unui avantaj comercial sau economic, direct ori indirect;
- reproducerea, cu excluderea oricăror mijloace care vin în contact direct cu opera, distribuția sau comunicarea către public a imaginii unei opere de arhitectură, artă plastică, fotografică sau artă aplicată, amplasată permanent în locuri publice, în afara cazurilor în care imaginea operei este subiectul principal al unei astfel de reproduceri, distribuiri sau comunicări și dacă este utilizată în scopuri comerciale;
- reprezentarea și executarea unei opere în cadrul activităților instituțiilor de învățământ, exclusiv în scopuri specifice și cu condiția ca atât reprezentarea sau executarea, cât și accesul publicului să fie fără plată;
- utilizarea operelor în timpul celebrărilor religioase sau al ceremoniilor oficiale organizate de o autoritate publică;
- utilizarea, în scopuri publicitare, a imaginilor operelor prezentate în cadrul expozițiilor cu acces public sau cu vânzare, al târgurilor, licitațiilor publice de opere de artă, ca mijloc de promovare a evenimentului, excluzând orice utilizare comercială.

- Tot cu respectarea condițiilor generale sunt permise reproducerea, distribuirea, radiodifuzarea sau comunicarea către public, fără un avantaj direct sau indirect, comercial sau economic:
 - de scurte extrase din articole de presa și reportaje radiofonice sau televizate, în scopul informării asupra problemelor de actualitate, cu excepția celor pentru care o astfel de utilizare este, în mod expres, rezervată;
 - de scurte fragmente ale conferințelor, alocuțiunilor, pledoariilor și ale altor opere de același fel, care au fost exprimate oral în public, cu condiția ca aceste utilizări să aibă ca unic scop informarea privind actualitatea;
 - de scurte fragmente ale operelor, în cadrul informațiilor privind evenimentele de actualitate, dar numai în măsura justificată de scopul informării;
 - de opere, în cazul utilizării exclusiv pentru ilustrare în învățământ sau pentru cercetare științifică;
 - de opere, în beneficiul persoanelor cu handicap, care sunt direct legate de acel handicap și în limita cerută de handicapul respectiv.

4.4.4 Reguli generale privind cesiunea drepturilor patrimoniale de autor

În materia dreptului de autor legea folosește termenul de cesiune pentru a desemna atât cesiunea cât și concesiunea sau licența. Cesiunea este definită ca fiind convenția prin care autorul sau titularul drepturilor patrimoniale de autor transmite totalitatea sau o parte a drepturilor sale patrimoniale de autor asupra unei opere către o altă persoană, de regulă, în schimbul unui preț.⁴⁴

4.4.4.1 Condiții generale de validitate a contractelor de cesiune a drepturilor de autor

- Consimțământul
 - Trebuie să provină de la o persoană cu discernământ, să fie exprimat cu intenția de a produce efecte juridice, să fi e exteriorizat și să nu fie alterat de vreun viciu de consimțământ
 - Particularități:
 - Datorită faptului că doar prin exercitarea dreptului de divulgare drepturile patrimoniale devin actuale, doctrina consideră că e necesar consimțământul personal și scris al autorului

⁴⁴ Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.351

- În cazul în care autorul își exercită dreptul de retractare contractul de cesiune este denunțat unilateral, fără ca instanța să poată cenzura acest drept, caz în care cesionarul este îndreptățit la despăgubiri
- Capacitatea părților
 - În ceea ce privește capacitatea persoanelor fizice
 - Orice persoană fizică poate fi titular de drepturi de autor
 - Nu orice persoană fizică poate cesiona drepturile de autor
 - Se aplică regulile generale ale capacității de exercițiu, persoanele lipsite de capacitate de exercițiu putând încheia acte juridice doar prin reprezentant, minorul cu capacitate de exercițiu restrânsă putând încheia acte juridice în nume propriu dar numai cu aprobarea prealabilă a tutorelui sau părinților
 - În ceea ce privește capacitatea persoanelor juridice
 - Achiziționarea de drepturi de autor este supusă principiului specialității capacității de folosință a persoanei juridice
- Obiectul contractelor
 - Obiectul trebuie să îndeplinească următoarele condiții:
 - Obiectul să existe
 - Poate fi obiect valabil al cesiunii și o operă viitoare (sau opere viitoare)
 - Operele obiect al cesiunii în acest caz trebuie să fie identificate potrivit genului lor
 - Nu pot fi obiect al cesiunii drepturile privind operele dintr-o succesiune nedeschisă
 - Nu pot fi cesionate drepturile asupra tuturor operelor viitoare ale autorului
 - Obiectul să fie determinat sau determinabil
 - Trebuie să fie individualizat potrivit genului operei
 - Trebuie determinată și contraprestația cesionarului
 - Contractul trebuie să conțină clauze explicite cu privire la:
 - Drepturile patrimoniale transmise
 - În cesiune de drepturi patrimoniale de autor nu există cesiune implicită, așadar orice drept nu

este explicit cedat se consideră a fi rămas la cedent

- Excepțiile de la această regulă sunt stabilite limitativ de lege:
 - Cedarea dreptului de reproducere prezumă și cedarea dreptului de distribuire, dacă nu se prevede altfel
 - Proprietarul originalului unei opere de artă plastică sau fotografică o poate expune public chiar dacă aceasta nu a fost adusă la cunoștință publică, dacă nu se prevede altfel
 - Drepturile de autor asupra programelor de calculator realizate de angajat în executarea unui contract individual de muncă se consideră cedate angajatorului, dacă nu se prevede altfel
- Pentru fiecare drept transmis, a modalităților de utilizare transmise
 - Nu se prezumă cedate alte modalități decât cele explicit prevăzute ca cedate în contract
 - În cazul în care se prevede cedarea drepturilor în toate modalitățile de utilizare, acestea sunt înțelese a fi acele modalități existente la momentul cesiunii, nu și cele

- inventate ulterior, dacă nu se prevede expres în contract
- Întinderea cesiunii
 - Se referă la întinderea teritorială a cesiunii
 - Pot exista cesiuni exclusive simultane ale aceluiași drept pentru teritorii diferite
- Durata cesiunii
 - Este o cesiune afectată de modalitatea unui termen extinctiv
 - În orice caz această perioadă nu poate excede limitei de protecție
 - Lipsa clauzei care stabilește durata cesiunii se sancționează cu nulitatea relativă
- Natura exclusivă sau neexclusivă a cesiunii
 - Cesiunea exclusivă presupune transmiterea dreptului din patrimoniul cedentului în al cessionarului în timp ce cesiunea neexclusivă presupune o licență
 - Dacă cesiunea este exclusivă, cedentul nu mai poate folosi el însuși opera în modalitățile, pe termenul, și în teritoriul pentru care au fost cedate
 - Cessionarul neexclusiv nu poate introduce acțiunea în contrafacere
 - Cessionarul exclusiv poate ceda mai departe, fără acordul autorului sau cedentului anterior, dreptul care i-a fost cedat în modalitatea, pe termenul și pentru teritoriul pentru care îi fusese cedat
 - Dacă cesiunea este exclusivă acest lucru trebuie menționat expres de contractul de cesiune
- Remunerația titularului dreptului cedat

- Modul de calcul al remunerației este lăsat la latitudinea părților, în general se face în sumă fixă sau ca procentaj din beneficiile obținute de cesionar din utilizarea operei
- Dacă remunerația nu este stabilită cedentul poate cere organelor jurisdicționale să o stabilească
- Se stabilește pornind de la remunerațiile pentru aceeași categorie de opere, destinația și durata utilizării, alte circumstanțe
- Cesiunea poate fi și cu titlu gratuit caz în care trebuie respectate regulile referitoare la donație
- Dacă există o disproporționalitate vădită între remunerația autorului și beneficiile obținute de cedent, autorul poate cere instanței revizuirea contractului de cesiune sau mărirea remunerației sale
- Obiectul să fie în circuitul civil
 - Ca să fie în circuitul civil operele trebuie să fi fost divulgate în mod legal
 - Dacă autorul și-a exercitat dreptul de retractare, opera iese din circuitul civil
- Obiectul să fie posibil
 - Obiectul trebuie să fie posibil pentru cel care se obligă
 - Imposibilitatea relativă de executare nu exonerează de răspundere pe cedent care poate fi obligat la daune față de cesionar
- Obiectul să fie licit și moral
 - Obiectul este ilicit sau imoral dacă utilizarea drepturilor cedate îl expune pe cesionar unei sancțiuni civile, administrative sau penale
 - Nu se poate pune problema unei condiționări a verificării calității operei dacă aceasta este în esență o condiție pur potestativă din partea debitorului

- De asemenea nu se poate abuza de dreptul de autor în sensul comiterii unor fapte anticoncurențiale
- Cauza
 - Cedentul se obligă în considerarea remunerației sale
 - Cesionarul se obligă în considerarea scopului său de a-și recupera investiția și a obține profit

4.4.4.2 Forma contractelor

Legea a impus, pentru protejarea autorilor, condiția încheierii contractelor în formă scrisă și a includerii unor clauze obligatorii, neîndeplinirea acestor condiții oferind părții interesate posibilitatea de a cere anularea contractului. Contractul trebuie însă încheiat în formă scrisă *ad probationem* și nu *ad validitatem*.

Mai mult, doctrina și jurisprudența au stabilit că doar autorul se poate prevala de lipsa formei scrise, condiția fiind stabilită de legiuitor în favoarea sa.

Nici una din părțile contractante nu va putea face dovada existenței contractului altfel decât prin prezentarea înscrisului, terții la contract putând proba existența acestuia, conform regulii generale, prin orice mijloc de probă.

Singura excepție permisă de la condiția încheierii contractelor de cesiune (și licență) în formă scrisă se referă la contractele având ca obiect opere utilizate în presă.

4.4.4.3 Desființarea contractelor

Cauze de încetare a contractelor de cesiune de drepturi patrimoniale de autor:

- Cauze de încetare a contractelor în conformitate cu dreptul comun, atât cât sunt compatibile cu regulile speciale ale dreptului de autor
- Motive special reglementate de legea dreptului de autor
 - Inutilizarea sau utilizarea insuficientă a dreptului cedat de către cesionar
 - Dacă prin această inutilizare sau utilizare insuficientă sunt afectate considerabil interesele autorului
 - Nu poate fi solicitată dacă inutilizarea sau utilizarea insuficientă se datorează faptei proprii a cedentului, faptei unui terț, cazului fortuit sau forței majore
 - Nu se poate cere înainte de împlinirea unui termen de 2 ani de la încheierea cesiunii
 - La dreptul de a cere desființarea contractului pentru inutilizare sau utilizare insuficientă nu se poate renunța anticipat
 - Exercitarea de către autor a dreptului de retractare

- Motivele exercitării acestui drept nu pot fi cenzurate de instanță
- Autorul trebuie să despăgubească cesionarii păgubiți de desființarea unilaterală a cesiunii
- Nu poate fi exercitat în ceea ce privește programele pentru calculator
- Motive speciale reglementate de legea dreptului de autor pentru diversele tipuri de contracte

4.4.4.4 Interpretarea contractelor

Există derogări în materia dreptului de autor de la regulile generale de interpretare a contractelor, reguli care pot fi însă folosite și în materia cesiunii de drepturi patrimoniale de autor dar nu mai în subsidiar.

Excepțiile privesc:

- Regula că tot ceea ce nu este expres cedat se prezumă păstrat de cedent
 - o Cu cele 3 excepții:
 - Cedarea dreptului de reproducere prezumă și cedarea dreptului de distribuire, dacă nu se prevede altfel
 - Proprietarul originalului unei opere de artă plastică sau fotografică o poate expune public chiar dacă aceasta nu a fost adusă la cunoștință publică, dacă nu se prevede altfel
 - Drepturile de autor asupra programelor de calculator realizate de angajat în executarea unui contract individual de muncă se consideră cedate angajatorului, dacă nu se prevede altfel
- Regula că orice termeni echivoci se vor interpreta în favoarea cedentului
 - o Spre deosebire de regula de drept comun că orice clauză obscură se interpretează în contra vânzătorului.

4.5 Rezumat

Drepturile morale, legate strâns de personalitatea autorului, au un regim diferit de al drepturilor patrimoniale în ceea ce privește durata și transmiterea acestora.

Pentru a menține echilibrul între interesul social centrat pe necesitatea motivării creatorilor și interesul social al menținerii unui domeniu public cât mai larg necesar dezvoltării ulterioare legea prevede anumite limitări în exercitarea drepturilor de autor.

Pentru transmiterea valabilă a drepturilor patrimoniale de autor se cer a fi respectate anumite condiții generale, acestea referindu-se la consimțământ, capacitate, obiect, cauză, formă, situațiile în care aceste contracte sunt desființate și regulile de interpretare a clauzelor acestora.

4.6 Test de evaluare a cunoștințelor

1. Drepturile morale de autor (selecțiți varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Se nasc prin simplul fapt al creării operei;
 - b. Se moștenesc, mai puțin dreptul la respectul integrității operei și dreptul la retractare;
 - c. Nu se pot transmite prin acte *inter vivos*, mai puțin dreptul la nume;
 - d. Sunt insesizabile;
 - e. Durează 70 de ani de la moartea autorului;
2. Drepturile patrimoniale de autor (selecțiți varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Se pot exercita de la nașterea operei;
 - b. Încetează la căderea în domeniul public a operei;
 - c. Se moștenesc perpetuu;
 - d. Nu se pot transmite prin acte *inter vivos*;
 - e. Nu există toate pentru orice categorie de opere.
3. Pentru ca o reproducere să fie considerată copie privată trebuie (selecțiți varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Să nu fie făcută în scop comercial;
 - b. Să se refere la un program pentru calculator;
 - c. Să fie făcută prin Internet;
 - d. Să fie destinată uzului personal sau în cercul normal al unei familii;
 - e. Să nu contravină utilizării normale a operei.
4. Identificați limitările exercițiului dreptului de autor de care beneficiați într-o săptămână normală de muncă.
5. Sunt condiții generale de valabilitate a unei cesiuni de drepturi de autor (selecțiți varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Autorul să nu fi retractat opera înainte de cesiune;
 - b. Integritatea operei să fie protejată de către cesionar;
 - c. Persoana juridică cesionar să acționeze în limitele principiului specialității capacității de folosință;
 - d. Opera să nu fi fost divulgată efectiv publicului;
 - e. Să se fi epuizat dreptul de distribuire al operei.
6. Pentru ca o cesiune de drepturi de autor să fie valabilă obiectul acesteia trebuie să fie (selecțiți varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Numai o operă prezentă, certă și individual determinată;
 - b. O operă sau mai multe opere prezente sau viitoare, determinate sau determinabile, mai puțin totalitatea operelor viitoare ale autorului;
 - c. Determinat sau determinabil atât sub aspectul operei cât și sau aspectul drepturilor cedate, a modalităților cedate, a duratei, întinderii și exclusivității cesiunii precum și a prețului acesteia;
 - d. Posibil absolut pentru cedent;
 - e. Licit și moral.
7. Contractele de cesiune de drepturi de autor trebuie să fie (selecțiți varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Încheiate întotdeauna în formă scrisă pentru a fi valabile;
 - b. Încheiate întotdeauna în formă scrisă *ad probationem*;

- c. Încheiate în formă autentică în cazul în care cesiunea se face cu titlu gratuit;
 - d. Încheiate în formă scrisă pentru a fi probate, mai puțin cele privind operele utilizate în presă;
 - e. Încheiate în baza principiului consensualismului prin simplul acord de voință între părți.
8. Contractele de cesiune de drepturi de autor încetează:
- a. Prin împlinirea termenului pentru care au fost încheiate;
 - b. Prin utilizarea insuficientă a drepturilor cedate în condițiile în care prin aceasta este prejudiciat cedentul, deși utilizarea insuficientă nu îi este imputabilă;
 - c. Prin predarea suportului material al operei;
 - d. Prin retractarea operei de către moștenitorii autorului;
 - e. Prin distrugerea, de către cesionar, a copiilor efectuate de el.
9. La interpretarea contractelor de cesiune de drepturi de autor (selecțai varianta sau variantele care sunt adevărate):
- a. Clauzele echivoce se interpretează în contra autorului;
 - b. Se vor avea în vedere întotdeauna și cesiunile implicite de drepturi, indiferent de natura operei;
 - c. Se presupune existența unei cesiuni implicite a dreptului de distribuire în cazul cedării dreptului de reproducere;
 - d. Se urmează întocmai regulile de interpretare stabilite de dreptul civil.

4.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Viorel Roș, *Dreptul proprietății intelectuale. Vol. 1. Dreptul de autor, drepturile conexe și drepturile sui generis*, CH Beck (București – 2016), pp. 315-329, 365-423.

Legea 8/1996 – art. 24 - 47.

Bibliografie facultativă:

Rodica PÂRVU, Ana Maria MARINESCU, „Remunerația compensatorie pentru copia privată”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2005.

Ioana VASIU, Lucian VASIU, „Digital Rights Management: Promises, Dilemmas, and Concerns”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2006.

Ciprian Raul ROMÎȚAN, „Reglementarea producerii, importului, distribuiri, închirierii și comercializării programelor pentru calculator în dreptul român”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2006.

Paul BUTA, „Considerații de bază asupra excepției de copie privată (Basic considerations on the private copy limitation to copyright)”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2006.

Paul BUTA, Anca MUȘAT, „Condițiile în care se poate beneficia de limitările în exercițiul dreptului de autor”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2007.

Aura CÂMPEANU, „Drepturile autorilor de programe pentru calculator. Valorificarea drepturilor patrimoniale de autor asupra programelor pentru calculator”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2007.

Dorian CHIROȘCA, „Copia privată – o limită a exercitării dreptului de autor în legislația Republicii Moldova”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2007.

Edmond Gabriel OLTEANU, „Considerații asupra relației dintre dreptul de autor și mecanismul peer-to-peer”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2007.

Ciprian Raul ROMIȚAN, „Competența de judecată a litigiilor ce au ca obiect drepturile bănești cuvenite autorilor, artiștilor interpreți sau executanți ori a producătorilor de înregistrări sonore și audiovizuale”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2007.

Teodor BODOAȘCĂ, „Contribuții la studiul regimului juridic aplicabil remunerației cuvenite titularului drepturilor patrimoniale de autor în cazul cesiunii acestora”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2008.

Mirela ROMIȚAN, „Unele considerații cu privire la noțiunea de plagiat”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2008.

Mirela ROMIȚAN, „Considerații cu privire la noțiunea de autoplăgiat”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2008.

Olga BELEI, „Reglementarea excepțiilor și limitări ale drepturilor titularilor conform proiectului de lege privind dreptul de autor și drepturilor conexe în Republica Moldova”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2008.

Constantin DUVAC, Ciprian Raul ROMIȚAN, „Copia privată a operelor științifice din domeniul juridic. Răspunderea penală potrivit Legii nr.8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2009.

Lucian POP, „Autorul între suveranitate și suzeranitate. Limitele exercitării dreptului de autor”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2009.

Marian-Alexandru CHIVU, „Recunoașterea dreptului de autor între țări”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2009.

Ioana VOICU, „Durata protecției dreptului de autor și a drepturilor conexe în România și Republica Moldova”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2009.

Nicoleta - Raina DUMITRU, „Internetul...respect pentru creație. Realitate sau utopie? România versus Franța”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2009.

Mateo BALLI-MATEO, „Dreptul de autor. Aspecte comparative între România, Italia și Albania”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2009.

Popovici Paul, „Unele considerații privind parodia din perspectiva dreptului de autor” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2011

Aura Ivan-Dumitrascu, „Interpretarea uniformă a noțiunii de „compensație echitabilă” pentru copia privată prevăzută de art. 5 alin. 2 lit. b) din directiva 2001/29/CE” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2011

Ligia Dănilă Cătuna, „Limite legale ale exercitării dreptului de autor. aspecte atipice derivate din alt act normativ” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2009

Mariana Liliana Savu, „Drepturile de autor, drepturile conexe și drepturile succesoriale ale soțului supraviețuitor” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2009

ORDA, „Seminarul național limite și excepții în dreptul de autor. Cadru juridic. Aplicare” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2009

Viorel Roș, „Dreptul de citare” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2009

Teodor Bodoașcă, „Contribuții la studiul reglementărilor legale referitoare la limitele exercitării drepturilor de autor” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2009

Nicoleta Rodica Dominte, „Limitele exercitării dreptului de autor în statele membre ale uniunii europene” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2009

Alina Mihaela Conea, „Principiul epuizării drepturilor de proprietate intelectuală în jurisprudența curții de justiție a uniunii europene” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2011

Bujorel Florea, „Incidența normelor noului cod civil asupra contractului de reprezentare teatrală ori de execuție muzicală” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2012

Bujorel Florea, „Contractul de închiriere a unei opere literare, artistice sau științifice” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2012

4.8 Răspunsuri la Test

1. a, d;
2. b, e;
3. a, d, e;
4. X;
5. a, c;
6. b, c, d, e;
7. c, d, e;
8. a, b;
9. c.

Unitatea de învățare nr. 5 – Principalele contracte de cesiune drept de autor. Drepturile conexe dreptului de autor.

5.1 Introducere

Această unitate urmărește detalierea principalelor contracte de cesiune de drepturi patrimoniale de autor și o prezentare succintă a drepturilor conexe drepturilor de autor.

5.2 Obiectivele/competențele unității de învățare

După parcurgerea acestei unități de învățare veți reuși să:

- Arătați care sunt principalele contracte de cesiune de drepturi de autor;
- Detaliați condițiile speciale de validitate în raport de fiecare tip de contract studiat;
- Arătați care sunt drepturile conexe drepturilor de autor;
- Indicați subiecții drepturilor conexe drepturilor de autor;
- Justificați existența acestor drepturi conexe drepturilor de autor;
- Detaliați conținutul și limitele drepturilor conexe drepturilor de autor.

5.3 Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 2 ore

5.4 Conținutul unității de învățare

5.4.1 Principalele contracte de cesiune de drepturi patrimoniale de autor

Principalele contracte prevăzute de lege sunt contractul de editare, contractul de reprezentare teatrală sau execuție muzicală, contractul de închiriere, contractul de comandă și contractul de adaptare audiovizuală.

5.4.1.1 Contractul de editare

- Editarea este reproducerea unei opere și răspândirea ei în public printr-o fiecare materială și durabilă⁴⁵ deci contractul de editare este convenția prin care titularul dreptului de autor cedează editorului, în schimbul unei remunerații, dreptul de a reproduce și de a distribui opera.
- Cesiunea acestor drepturi poate fi exclusivă sau neexclusivă în cadrul contractului de editare

⁴⁵ Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.371

- Orice tip de operă, nu doar cele literare, pot fi editate atât timp cât sunt susceptibile de reproducere
- Cesiunea în cadrul contractului de editare privește reproducerea *stricto sensu*, neincluzând și adaptarea
 - În contractul de editare se poate introduce totuși o clauză prin care să fie cedat și dreptul de realizare de opere derivate
- Este un contract sinalagmatic (editorul își asumă obligația de a reproduce și distribui opera, autorul își asumă obligația de a furniza opera), cu titlu oneros și comutativ, consensual (forma scrisă este cerută doar *ad probationem*) și translativ de drepturi (în cazul cesiunii exclusive).
- Editorul parte în contract este un profesionist, potrivit Codului civil, putând fi o întreprindere de editură
 - Editorul fiind profesionist prevederile Codului civil se aplică urmare a prevederilor art. 3 alin. 1 din cod
- Particularități în ceea ce privește condițiile de validitate ale contractului de editare:
 - Forma și conținutul contractului:
 - Contractul trebuie să conțină clauze privind următoarele probleme:
 - Durata cesiunii
 - Neincluderea acestei clauze se sancționează cu anulabilitatea contractului
 - Natura exclusivă sau neexclusivă
 - Neincluderea acestei clauze se sancționează cu anulabilitatea contractului
 - Întinderea teritorială a cesiunii
 - Neincluderea acestei clauze se sancționează cu anulabilitatea contractului
 - Numărul maxim și minim al exemplarelor
 - Neincluderea acestei clauze se sancționează cu nulitatea relativă a contractului în cazul în care e invocată de autor/cedent
 - Remunerația autorului
 - Neincluderea acestei clauze se sancționează cu anulabilitatea contractului

- Numărul de exemplare oferite gratuit autorului
 - Neincluderea acestei clauze se sancționează cu nulitatea relativă a contractului în cazul în care e invocată de autor/cedent
- Termenul pentru apariția și distribuirea exemplarelor fiecărei ediții sau fiecărui tiraj
 - Neincluderea acestei clauze se sancționează cu nulitatea relativă a contractului în cazul în care e invocată de autor/cedent
- Termenul de predare a originalului operei de către autor
 - Neincluderea acestei clauze se sancționează cu nulitatea relativă a contractului în cazul în care e invocată de autor/cedent
- Procedura de control al numărului de exemplare produse de editor
 - Neincluderea acestei clauze se sancționează cu nulitatea relativă a contractului în cazul în care e invocată de autor/cedent
- Modalitățile de utilizare cedate
 - Neincluderea acestei clauze se sancționează cu nulitatea relativă a contractului în cazul în care e invocată de autor/cedent
- Efectele contractului de editare sunt:
 - Obligațiile cedentului:
 - Obligația de a pune obiectul ediției la dispoziția editorului
 - Trebuie predat într-o formă care permite reproducerea normală
 - Cedentul păstrează dreptul de proprietate asupra suportului
 - Obligații subsecvente:
 - Obligația conformității operei (autorul nu poate modifica substanțial opera după predarea obiectului ediției)

- Obligația efectuării corecturilor necesare
 - Refuzul autorului de a-și îndeplini această obligație echivalează cu retractarea
- Obligația de garanție
 - Cedentul trebuie să garanteze împotriva tulburărilor de drept și a celor de fapt:
 - Va răspunde pentru cesiunile anterioare sau ulterioare făcute, chiar și dacă acestea privesc opere diferite dar numai în detalii nesemnificative
 - Trebuie să se abțină de la orice acte care ar jena normala utilizare a operei (ceea ce nu semnifică imposibilitatea de a scrie o altă operă pe aceeași temă)
 - În cazul în care a încheiat un contract pentru o singură ediție nu poate încheia un alt contract de editare înainte de epuizarea primei ediții
 - Nu poate încorpora opera unei ediții complete a operelor sale înainte de epuizarea ediției anterioare
 - Trebuie să se abțină de la orice fapte care ar jena normala utilizare a operei și să evite să facă rău operei odată introdusă în circuitul economic
 - Răspunde și pentru fapta unui terț dacă aceasta privește o tulburare de drept (acțiunile împotriva editorului pentru contrafacere, încălcarea

dreptului la intimitate și viață privată sau a drepturilor personalității prin operă)

- Obligațiile cesionarului:
 - Obligația de publicare a operei:
 - Dacă editorul nu publică opera în termenul convenit autorul poate solicita desființarea contractului și plata de daune
 - El poate păstra remunerația deja primită sau solicita plata integrală a remunerației
 - Dacă nu există un termen prevăzut de contract editorul trebuie să o publice în maxim un an de la data acceptării acesteia
 - Publicare înseamnă distribuire către public, obligația de publicare fiind una de rezultat
 - Pentru ca opera să fie distribuită ea trebuie înainte produsă
 - Reproducerea trebuie făcută în condițiile și numărul de exemplare convenit cu cedentul
 - Dacă nu este stabilit un număr de exemplare se va lua în considerare cel utilizat de regulă pentru același tip de operă
 - Dacă nu se stabilește numărul de ediții prin contract se consideră că editorul poate edita câte ediții dorește în limita de timp a cesiunii
 - Trebuie să anunțe și să remunereze autorul pentru fiecare ediție
 - Dacă nu este stabilit un termen pentru reproducerea operei termenul este cel stabilit de lege pentru publicare
 - Editorul nu poate interveni în conținutul operei
 - El poate totuși să corecteze erorile de ortografie,

punctuație, sintaxă dar nu
și stilul

- Distribuirea se face de către editor prin vânzare, închiriere sau împrumut.
- Obligația de publicitate pentru operă
 - Este o obligație de mijloace
 - Trebuie făcută conform uzanțelor pentru tipul de operă care se promovează
- Obligația de utilizare a operei
 - Dacă editorul nu utilizează sau utilizează insuficient opera, cauzând prejudicii semnificative cedentului acesta poate solicita desființarea contractului de editare
- Contractul cu editare este un contract cu executare succesivă și editorul mai are trei obligații subsecvente:
 - Obligația de a avea un număr de exemplare în stoc și la vânzare pe măsura cererii
 - Obligația de a reimprima opera dacă se epuizează cât timp mai există cerere pentru ea
 - Fără a depăși însă limitele stabilite de contractul de editare
 - Obligația de a permite autorului să aducă îmbunătățiri operei la fiecare ediție
 - Modificările aduse nu trebuie să mărească substanțial costul editorului sau să schimbe caracterul operei
- Obligația de plată a remunerației cedentului
 - Trebuie să asigure cedentului atât remunerația în bani cât și un număr de exemplare gratuite stabilit prin contract
 - Remunerația trebuie prevăzută în contract împreună cu modalitatea de calcul a acesteia
 - dacă această clauză lipsește cedentul poate
 - cere organelor
jurisdicționale să

- stabilească remunerația
cuvinită, sau
 - să ceară instanței anularea
contractului de editare
 - Dacă există o disproporție evidentă între
remunerația autorului și beneficiile
cesionarului autorul poate cere instanței
revizuirea contractului sau mărirea
convenabilă a remunerației
- obligația de restituire a originalului operei
- obligația de a oferi autorului copiile rămase în
stoc
 - dacă după 2 ani de la publicare editorul
dorește să le distrugă
 - trebuie să le ofere la prețul pe care
l-ar fi obținut prin vânzarea pentru
distrugerea lor
- Transmisiunea contractului de editare
 - Fiind un contract *intuitu personae*, editorul nu poate ceda
contractul fără consimțământul scris al autorului
- Încetarea contractului de editare
 - Contractul de editare încetează în cazurile prevăzute de
dreptul comun dar și în cazuri specifice precum:
 - Exercițarea de autorul cedent a dreptului de
retractare
 - Neutilizare sau utilizare insuficientă dacă
interesele cedentului sunt afectate considerabil
 - Epuizarea ultimei ediții convenite
 - Se consideră epuizată o ediție dacă
numărul exemplarelor nevândute e mai
mic de 5% din numărul total de exemplare
sau mai mic de 100
 - Nepublicarea în termenul convenit
 - În acest caz cedentul are dreptul de a cere
desființarea contractului și daune pentru
neexecutare
 - Pierderea operei originare
 - În cazul decesului autorului înainte de terminarea
operei contractul se consideră rezolvit numai
pentru partea de operă neterminată
 - Editorul poate publica partea terminată a
operei numai dacă autorul și-a manifestat

în timpul vieții acordul neechivoc în acest sens.

5.4.1.2 Contractul de comandă

- Contractul de comandă are ca obiect valorificarea drepturilor patrimoniale asupra unei opere viitoare însă acordul părților privește nu numai opera viitoare ci și activitatea de creație a autorului.⁴⁶
- În cazul acestui contract autorul își asumă o dublă obligație: cea de a crea opera și cea de a înstrăina drepturile patrimoniale către cel care a comandat-o.
- Contractul de comandă trebuie să conțină două termene distincte: termenul de predare a operei și termenul de acceptare a operei de către cel care o comandă. Dacă opera nu îndeplinește condițiile obiectiv măsurabile de acceptare stabilite prin contract cel care a comandat-o poate denunța contractul (caz în care sumele deja plătite rămân la autor și acesta mai are dreptul să solicite și restituirea cheltuielilor efectuate pentru realizarea operei).

5.4.2 Drepturile conexe dreptului de autor

5.4.2.1 Drepturile conexe ale artiștilor interpreți sau executanți, pentru propriile interpretări sau execuții

- Drepturi morale:
 - Dreptul de a pretinde recunoașterea paternității propriiei interpretări sau execuții
 - Dreptul de a pretinde ca numele sau pseudonimul său să fie indicat sau comunicat la fiecare spectacol și la fiecare utilizare a înregistrării acestuia
 - Dreptul de a pretinde respectarea calității prestației sale și de a se opune oricărei deformări, falsificări sau altei modificări substanțiale a interpretării ori execuției sale sau oricărei încălcări a drepturilor sale, care ar prejudicia grav onoarea ori reputația sa
- Drepturi patrimoniale
 - Artistul interpret sau executant are dreptul exclusiv de a autoriza sau interzice:
 - fixarea interpretării sau a execuției sale
 - reproducerea interpretării sau a execuției fixate

⁴⁶ Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, All Beck (București – 2005), p.395

- distribuirea interpretării sau a execuției fixate
- închirierea interpretării sau a execuției fixate
- împrumutul interpretării sau al execuției fixate
- importul în vederea comercializării pe piața internă a interpretării sau a execuției fixate
- radiodifuzarea și comunicarea publică ale interpretării sau ale execuției sale, cu excepția cazului în care interpretarea ori execuția a fost deja fixată sau radiodifuzată, caz în care nu are dreptul decât la remunerație echitabilă
- punerea la dispoziția publicului a interpretării sau a execuției sale fixate, astfel încât să poată fi accesată, în orice loc și în orice moment ales, în mod individual, de către public
- retransmiterea prin cablu a interpretării sau a execuției fixate.

5.4.2.2 Drepturile conexe ale producătorilor de înregistrări sonore, pentru propriile înregistrări

- Drepturi morale:
 - Dreptul de a înscrie numele sau denumirea sa pe suporturile înregistrărilor sale sonore
- Drepturi patrimoniale
 - Producătorii de înregistrări sonore are dreptul exclusiv de a autoriza sau interzice:
 - reproducerea prin orice mijloc și sub orice formă a propriilor înregistrări sonore
 - distribuirea propriilor înregistrări sonore
 - închirierea propriilor înregistrări sonore
 - împrumutul propriilor înregistrări sonore
 - importul în vederea comercializării pe piața internă a copiilor legal realizate a propriilor înregistrări sonore
 - radiodifuzarea și comunicarea publică a propriilor înregistrări sonore, cu excepția celor publicate în scop comercial, caz în care nu are dreptul decât la remunerație echitabilă
 - punerea la dispoziția publicului a propriilor înregistrări sonore, astfel încât să poată fi accesate, în orice loc și în orice moment ales, în mod individual, de către public

- retransmiterea prin cablu a propriilor înregistrări sonore.

5.4.2.3 Drepturile conexe ale producătorilor de înregistrări audiovizuale, pentru propriile înregistrări

- Drepturi morale:
 - Dreptul de a înscrie numele sau denumirea sa pe suporturile înregistrărilor sale audiovizuale
- Drepturi patrimoniale
 - Producătorii de înregistrări audiovizuale au dreptul exclusiv de a autoriza sau interzice:
 - reproducerea prin orice mijloc și sub orice formă a propriilor înregistrări audiovizuale
 - distribuirea propriilor înregistrări audiovizuale
 - închirierea propriilor înregistrări audiovizuale
 - împrumutul propriilor înregistrări audiovizuale
 - importul în vederea comercializării pe piața internă a copiilor legal realizate a propriilor înregistrări audiovizuale
 - radiodifuzarea și comunicarea publică a propriilor înregistrări audiovizuale, cu excepția celor publicate în scop comercial, caz în care nu are dreptul decât la remunerație echitabilă
 - punerea la dispoziția publicului a propriilor înregistrări audiovizuale, astfel încât să poată fi accesate, în orice loc și în orice moment ales, în mod individual, de către public
 - retransmiterea prin cablu a propriilor înregistrări audiovizuale.

5.4.2.4 Drepturile conexe ale organismelor de radiodifuziune și televiziune, pentru propriile emisiuni și servicii de programe

- Drepturi patrimoniale
 - Organismele de radiodifuziune și televiziune au dreptul exclusiv de a autoriza sau interzice:
 - fixarea propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune
 - reproducerea prin orice mijloc și sub orice formă a propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune fixate pe orice

fel de suport, indiferent dacă au fost transmise prin fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau satelit

- distribuirea propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune fixate pe orice fel de suport
- importul, în vederea comercializării pe piața internă, a propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune fixate pe orice fel de suport
- retransmiterea sau reemiterea propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune prin mijloace fără fir, prin fir, prin cablu, prin satelit sau prin orice alt procedeu similar, precum și prin orice alt mod de comunicare către public, inclusiv retransmiterea pe Internet
- comunicarea publică a propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune în locuri accesibile publicului, cu plata intrării
- închirierea propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune, fixate pe orice tip de suport
- împrumutul propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune fixate pe orice fel de suport
- punerea la dispoziția publicului a propriilor emisiuni și servicii de programe de radiodifuziune sau de televiziune fixate pe orice fel de suport, indiferent dacă au fost emise prin fir sau fără fir, inclusiv prin cablu sau satelit, astfel încât să poată fi accesate în orice loc și în orice moment ales, în mod individual, de către public.

5.5 Rezumat

Principalele contracte de cesiune a drepturilor de autor sunt contractul de editare și contractul de comandă. Fiecare dintre acestea impune pentru validitate respectarea unor condiții specifice.

Pe lângă drepturile de autor care aparțin autorului legea oferă protecție și altor neautori implicați însă în procesul creativ: artiștii interpreți sau executanți, producătorul de videograme sau fonograme, organele de televiziune și radiodifuziune.

5.6 Test de evaluare a cunoștințelor

1. Contractul de editare (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Este un contract încheiat *intuitu personae*;
 - b. Este un contract ce poate privi numai operele scrise;
 - c. Presupune cedarea drepturilor de reproducere, distribuire și comunicare publică;
 - d. Presupune și cedarea dreptului de adaptare a operei.
2. Pentru a nu fi anulabil contractul de editare trebuie să prevadă (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Termenul de predare al obiectului ediției;
 - b. Numărul de exemplare gratuite convenite autorului;
 - c. Că se cedează și dreptul de adaptare al operei;
 - d. Procedura de control al numărului de exemplare produse de editor;
 - e. Numele sub care să fie editată opera.
3. În cazul contractului de editare cedentul (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Nu poate efectua corecturile esențiale;
 - b. Nu poate retracta opera dacă cesiunea a fost exclusivă;
 - c. Poate desființa contractul unilateral prin nepredarea obiectului ediției;
 - d. Poate încheia un alt contract de editare pentru o operă derivată bazată pe opera cedată imediat după încheierea contractului de editare privind opera inițială;
 - e. Garantează pe cesionar pentru tulburările de drept.
4. În cazul contractului de editare cesionarul (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Poate cere revizuirea contractului în cazul în care există o disproporție evidentă între remunerația plătită și beneficiile obținute;
 - b. Trebuie să editeze opera în numărul și modalitățile convenite cu autorul;
 - c. Dobândește în proprietate suportul obiectului ediției;
 - d. Trebuie să mențină în stoc și la vânzare un număr de copii ale operei corespunzător cu cererea, fără depășirea limitelor de cantitate și timp agreeate prin contract;
 - e. Trebuie să facă publicitate operei.
5. Contractul de comandă (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Permite, înaintea termenului de acceptare, celui care a comandat opera să o refuze dacă nu respectă cerințele sale;
 - b. Obligă pe autor la predarea operei la termenul de acceptare;
 - c. Obligă pe autor să returneze sumele primite în cazul în care opera este refuzată;
 - d. Conține, sub sancțiunea nulității, trei termene: de predare, de verificare și de acceptare;
 - e. Permite remunerarea autorului doar în sumă forfetară.
6. Artiștii interpreți și executanți (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Au doar drepturi morale conexe drepturilor de autor;

- b. Au doar drepturi patrimoniale conexe drepturilor de autor;
 - c. Au dreptul de a se opune oricărei deformări, falsificări sau altei modificări substanțiale a interpretării ori execuției lor;
 - d. Au dreptul de a se opune la radiodifuzarea și comunicarea publică a interpretării sau execuției lor deși aceasta a fost deja fixată;
 - e. Au drept de suită.
7. Analizați similaritățile și deosebirile dintre drepturile conexe drepturilor de autor ale producătorilor de înregistrări sonore, pentru propriile înregistrări, ale producătorilor de înregistrări audiovizuale, pentru propriile înregistrări și ale organismelor de radiodifuziune și televiziune, pentru propriile emisiuni și servicii de programe.

5.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Viorel Roș, *Dreptul proprietății intelectuale. Vol. 1. Dreptul de autor, drepturile conexe și drepturile sui generis*, CH Beck (București – 2016), pp. 424-454, 503-565.

Legea 8/1996 – art. 48 – 57, 92-121¹.

Bibliografie facultativă:

Mirela ROMIȚAN, Delia VASILIU, „Drepturile patrimoniale ale artiștilor interpreți și executanți. Jurisprudență”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2005.

Paul Alexandru MANOLE, „Valorificarea drepturilor de autor. Contractul de editare”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2006.

Ciprian Raul ROMIȚAN, „Infrațiunea de comunicarea publică a operelor sau a produselor purtătoare de drepturi conexe”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2006.

Ana-Maria MARINESCU, „Aspecte privind dreptul de autor și drepturile conexe în Armenia, Croația și Nigeria”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2006.

Marius Bogdan BULANCEA, „Infrațiunea de punere la dispoziția publicului, fără consimțământul titularilor de drepturi, a produselor purtătoare de drepturi de autor, de drepturi conexe sau de drepturi sui-generis ale fabricanților de baze de date”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2006.

Florin COJOCARU, „Programele de televiziune cu acces condiționat. Legislație. Comentarii”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2007.

Liliana Mariana SAVU, „Gestiunea drepturilor conexe ale artiștilor interpreți sau executanți”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2008.

Liliana Mariana SAVU, „Considerații cu privire la definirea noțiunii de artiști interpreți sau executanți”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2008.

Liliana Mariana SAVU, „Remunerație datorată artiștilor interpreți sau executanți pentru utilizarea fonogramelor sau a reproducerilor acestora de către distribuitorii prin cablu. Organismul de gestiune colectivă. Excepții. Studiu de caz”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2008.

Felicia CHIFA, „Particularitățile repartizării sarcinii probațiunii în cauzele privind apărarea drepturilor de autor și a drepturilor conexe”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2008.

Teodor BODOAȘCĂ, Aurelia DRĂGHICI, „Contribuții la studiul reglementărilor legale referitoare la contractul de editare”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2009.

Mihaela STĂNESCU, „Dispozițiile Convenției de la Roma cu privire la protecția organismelor de radiodifuziune”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2009.

Petre Dungan, „Considerații privind unele infracțiuni prevăzute în legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe (i)” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2011

Ioana Vasiu, Lucian Vasiu, „Licența de folosire a programelor informatice, constituție sau dictat?” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2011

Marius Pantea, „Antrepriza criminală în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2011

Bujorel Florea, „Valorificarea drepturilor patrimoniale de autor prin intermediul contractului de editare” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2011

Dragos Bogdan, „Proprietatea intelectuală în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2011

Constantin Duvac, „Analiza infracțiunii prevăzute în art. 140 alin. 1 lit. b) din legea nr. 8/1996 privind drepturile de autor și drepturile conexe” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2011

Nicolae Grofu, „Elemente de criminalistică tactică privind percheziția sistemelor informatice în cazul cercetării infracțiunilor săvârșite în domeniul proprietății intelectuale” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2011

Gavrilescu Marian, Cicerone Valentin Radu-Sultanescu, „Aspecte de natură juridică în legătură cu infracțiunile privind dreptul de autor și drepturile conexe, brevetele de invenție, desenele și modelele” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2011

Olteanu Edmond Gabriel, „Mandatul organismelor de gestiune colectivă” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2010

Bârlog Ramona, Gheorghiu Gheorghe, „Aspecte privind gestiunea colectivă” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2010

Marinescu Ana-Maria, „Dreptul de retransmitere prin cablu – gestiunea colectivă a dreptului de retransmitere prin cablu” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2010

Pop Monica, „Practica parchetelor în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2010

Duvac Constantin, „Analiza infracțiunii prevăzută în art. 140 alin. 1 lit. a) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2010

Grofu Nicolae, „Ascultarea învinutului sau inculpatului în cazul infracțiunii prevăzute în art. 140 alin. 1 lit. a) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2010

Magda Popescu, „Aspecte din practica judiciară europeană referitoare la remunerația compensatorie pentru copia privată” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2009

Mariana Liliana Savu, „Remunerația datorată artiștilor interpreți sau executanți pentru radiodifuzarea fonogramelor. Tipuri de fonograme” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2011

5.8 Temă de control

Rezolvarea temei de control se va transmite prin intermediul platformei eLis.

1. Arătați, în maximum o pagină, care sunt particularitățile de regim juridic ale drepturilor de proprietate intelectuală care determină realizarea scopului social al acestora și explicați modalitatea în care acest scop social este realizat.
2. Comparați conținutul dreptului moral la respectul integrității operei cu dreptul exclusiv de a autoriza sau interzice realizarea de opere derivate.
3. Comparați conținutul dreptului moral la divulgare cu dreptul exclusiv de a autoriza sau interzice comunicarea publică a operei.

5.9 Răspunsuri la Test

1. a;
2. a, b, d;
3. c, e;
4. b, d, e;
5. a;
6. c;
7. X.

Unitatea de învățare nr. 6 - Protecția semnelor distinctive ale activității de comerț

6.1 Introducere

Această unitate își propune să diferențieze conceptual între firme, embleme mărci și indicații geografice, să prezinte cele mai importante două sisteme de protecție a dreptului la marcă, să definească marca și să detalieze caracteristicile mărcilor și dreptului la marcă, valoarea economică a mărcilor și funcțiile acestora.

6.2 Obiectivele/competențele unității de învățare

După parcurgerea acestei unități de învățare veți reuși să:

- Arătați care sunt principalele semne distinctive ale activității de comerț
- Definiți firma și emblema
- Arătați particularitățile de regim juridic aplicabile firmei și emblemei;
- Indicați principalele sisteme de protecție a mărcilor
- Arătați care sunt avantajele și dezavantajele sistemelor de protecție a mărcilor
- Definiți marca
- Arătați care sunt caracterele juridice ale mărcii
- Indicați natura juridică a dreptului asupra mărcii
- Indicați tipurile de mărci după obiectul lor
- Detaliați fiecare funcție a mărcii precum și sancțiunile ce pot interveni în cazul în care aceste funcții nu sunt îndeplinite;

6.3 Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 2 ore

6.4 Conținutul unității de învățare

6.4.1 Firme, embleme, mărci și indicații geografice

Semnele activității de comerț identifică fie comerciantul fie produsele sau serviciile acestora și beneficiază de protecție pentru a preveni producerea de confuzii păgubitoare atât comercianților cât și consumatorilor.

Dintre semnele distinctive ale activității de comerț doar mărcile și indicațiile geografice sunt protejate ca drepturi de proprietate intelectuală, firma și emblema fiind reglementate prin legea registrului comerțului, legea societăților comerciale, ordonanța privind simplificarea unor formalități administrative pentru înregistrarea și autorizarea funcționării comercianților și prin normele privind modul de ținere a registrelor comerțului și de efectuare a înregistrărilor emise de Ministerul Justiției și Camera de Comerț și Industrie a României.

6.4.1.1 Firma

Potrivit art. 30 alin. (1) din Legea nr. 26/1990 „*firma este numele sau, după caz, denumirea sub care acesta [comerciantul – n.n.] își exercită comerțul și sub care se semnează*”.

Atât legea 26/1990 cât și legea 31/1990 privind societăților comerciale stabilesc foarte clar care sunt denumirile pe care trebuie să le aibă diferite tipuri de comercianți⁴⁷:

- În reglementarea Legii nr. 26, firma se compune din numele comerciantului, persoană fizică, scris în întregime, sau din numele și inițiala prenumelui acestuia (art. 31 alin. 1);
- firma (numele comercial) al societății comerciale constă dintr-o denumire proprie (art. 32-37), cu unele particularități:
 - o firma unei societăți în nume colectiv trebuie să cuprindă numele a cel puțin unul dintre asociați, urmat de mențiunea privind forma juridică a societății, scrisă în întregime („*societate în nume colectiv*”);
 - o firma unei societăți în comandită simplă trebuie să cuprindă numele a cel puțin unuia dintre asociații comandați, urmat de mențiunea „*societate în comandită*”, scrisă în întregime;
 - o firma unei societăți pe acțiuni sau în comandită pe acțiuni se compune dintr-o denumire proprie, de natură a o deosebi de firma altor societăți, urmată de mențiunea scrisă în întregime „*societate pe acțiuni*” sau „S.A.” ori, după caz, „*societate în comandită pe acțiuni*”;
 - o firma unei societăți cu răspundere limitată se compune dintr-o denumire proprie, la care se poate adăuga numele unuia sau al mai multor asociați, urmată de mențiunea scrisă în întregime „*societate cu răspundere limitată*” sau „S.R.L.”;
 - o firma sucursalei din România a unei societăți străine va trebui să cuprindă și mențiunea sediului principal din străinătate.

Pentru a fi înregistrată firma trebuie să fie disponibilă, distinctivă și licită⁴⁸.

- Firma este disponibilă, adică susceptibilă de a fi apropiată de un comerciant, atunci când nu aparține altui comerciant, prin înregistrarea ei anterioară în registrul comerțului aceeași arie teritorială de activitate.
 - o Verificarea disponibilității se face de către oficiul registrului comerțului, înainte de întocmirea actelor constitutive sau oricând

⁴⁷ Aura CÂMPEANU, „Protecția numelor comerciale (firme) și embleme”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intellectuale*, nr. 3/2006, pp. 171-172.

⁴⁸ Vezi Aura CÂMPEANU, „Protecția numelor comerciale (firme) și embleme”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intellectuale*, nr. 3/2006, pp. 172-173.

- se aduc modificări actelor constitutive care conduc sau implică schimbarea firmei anterior înregistrată⁴⁹.
- Firma este distinctivă atunci când constă dintr-o denumire care nu este necesară, generică sau uzuală, și nici nu este identică sau similară cu alte firme înregistrate anterior în registrul comerțului, pentru aceeași arie teritorială de activitate.
 - o Potrivit art. 38 alin. (1) din Legea 26, orice firmă nouă trebuie să se deosebească de cele existente. Când o firmă nouă este asemănătoare cu o alta, trebuie să se adauge o mențiune care să o deosebească de aceasta fie prin desemnarea mai precisă a persoanei, fie prin indicarea felului de comerț exercitat sau în orice alt mod.
 - Condiția ca firma să fie licită, înseamnă, în virtutea principiilor generale, că nu se poate înregistra o firmă care ar încălca o dispoziție imperativă a legii privind ordinea publică sau bunele moravuri și, în general, limitele concurenței loiale.

Există dezbateri în doctrină față de modul de apropiere a firmei, aceasta (sub denumirea, neîncetățenită în legislația noastră, de nume comercial) fiind considerată de Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale⁵⁰ ca fiind obiect valabil a protecției prin drepturi de proprietate industrială⁵¹, chiar fără îndeplinirea vreunei formalități:

„numele comercial va fi protejat în toate țările Uniunii, fără obligația de depunere sau înregistrare, indiferent dacă el face parte sau nu dintr-o marcă de fabrică sau de comerț”⁵².

Față de acestea, numeroși autori⁵³ au considerat că firma este protejată încă de la începutul folosirii sale, fără vreo înregistrare prealabilă, înregistrarea de la

⁴⁹ Viorel Roș, Octavia Spineanu-Matei, Dragoș Bogdan, Dreptul proprietății intelectuale. Dreptul proprietății industriale. Mărcile și indicațiile geografice, All Beck (București – 2003), p. 7.

⁵⁰ Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale din 20 martie 1883, revizuită la Stockholm la 14 iulie 1967 și ratificată de România prin Decretul 1177/1968.

⁵¹ Art.1 alin. (2) din Convenția de la Paris - „protecția proprietății industriale are ca obiect [...] numele comercial [...]”.

⁵² Art. 8 al Convenției de la Paris.

⁵³ Aura CÂMPEANU, „Protecția numelor comerciale (firme) și embleme”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2006; Ligia DĂNILĂ, „Considerații despre numele comercial”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2007; Ligia DĂNILĂ, „Numele comercial și abuzul de drept”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2008; Dana Simona ARJOCA, „Considerații privind corelația dintre firmă - element incorporat al fondului de comerț și drepturile de proprietate intelectuală”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2008; Anastasia NICOLA, „Conflict și interferență între marcă și numele comercial”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2008.

Registrul Comerțului privind înmatricularea comerciantului și neavând efect constitutiv de drepturi în ceea ce privește firma.

6.4.1.2 Emblema

Emblema este un semn opțional, fiind „*semnul sau denumirea care deosebește un comerciant de un altul de același gen*”⁵⁴ în timp ce firma este un semn obligatoriu pentru toți comercianții.

Firma nu poate conține mențiuni care să inducă în eroare cu privire la natura sau întinderea comerțului sau societății comerciantului, nu trebuie să producă confuzie cu alte firme înregistrate, nu poate conține o denumire utilizată de comercianții din sectorul public.

Drepturile asupra firmei și emblemei se apără de obicei prin acțiunea în concurență neloială însă există și alte mijloace de apărare a drepturilor exclusive privind firmele sau emblemele. Astfel considerăm că titularul unui nume comercial sau embleme are deschisă calea opoziției la înregistrarea unei mărci sau chiar cea a anulării înregistrării unei mărci. Deși nu puține au fost instanțele care au interpretat acest mod de apărare a drepturilor asupra firmei sau emblemei ca fiind o varietate a relei-credințe, suntem în asentimentul autorilor⁵⁵ care au susținut că o astfel de interpretare nu este corectă, încălcarea unui drept de proprietate preexistent, inclusiv firmă sau emblemă, trebuie încadrat în motivul de anulare prevăzut de art. 48 alin. 1 lit. e) – „*înregistrarea mărcii aduce atingere unor drepturi anterior dobândite cu privire la o indicație geografică protejată, un desen sau un model industrial protejat sau alt drept de proprietate industrială protejat ori cu privire la un drept de autor*”.

6.4.2 Sisteme de protecție a dreptului la marcă

- Sistemul priorității de folosință (realist sau declarativ)
 - o Dreptul la marcă se dobândește de către comerciantul care a oferit primul pe piață produsele identificate prin semnul ales ca marcă, dreptul la marcă dobândindu-se printr-un act de ocupațiune⁵⁶
 - Dacă o marcă este deja folosită de un comerciant, utilizarea ei de către un altul este prezumată a fi de rea-credință
 - o Dezavantaje:

⁵⁴ Art. 30 alin. (2) din Legea nr. 26/1990.

⁵⁵ Ligia DĂNILĂ, „Considerații despre numele comercial”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2007; Ligia DĂNILĂ, „Numele comercial și abuzul de drept”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2008; Dana Simona ARJOCA, „Considerații privind corelația dintre firmă - element incorporeal al fondului de comerț și drepturile de proprietate intelectuală”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2008; Anastasia NICOLA, „Conflict și interferență între marcă și numele comercial”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2008.

⁵⁶ Viorel Roș, Octavia Spineanu-Matei, Dragoș Bogdan, *Dreptul proprietății intelectuale. Dreptul proprietății industriale. Mărcile și indicațiile geografice*, All Beck (București – 2003), p. 17

- În dreptul românesc se prezumă buna-credință, nu și rea-credință, aceasta din urmă trebuind dovedită
- Rea-credință este prezumată fără o apreciere obiectivă a gradului de confuzie ce poate fi cauzat de utilizarea mărcii de doi comercianți diferiți sau de utilizare a mărcii unuia ca parte a mărcii celui de-al doilea
- Condiții pentru apropierea semnului
 - Actul de primă folosire să fie public
 - Actul de primă folosire să fie făcut cu intenția de apropiere
- În cazul acestui sistem:
 - Titularul unei mărci dobândite prin folosință poate constitui depozitul oricând după ocuparea semnului
 - Depozitul realizează publicitatea aproprierii mărcii de către deponent
 - Depozitul creează o prezumție de proprietate în favoarea deponentului
 - Depozitul constituit conferă deponentului opozabilitate față de orice acte de folosință ulterioare
 - Depozitul deschide posibilitatea utilizării acțiunii în contrafacere
 - Depozitul nu conferă deponentului nici un drept dacă marca fusese anterior ocupată prin folosință de un alt comerciant
 - Marca adoptată dar nedepusă poate fi transmisă
- Sistemul priorității de înregistrare (sistemul atributiv)
 - În acest sistem dreptul asupra mărcii se dobândește prin constituirea unui depozit și înregistrarea mărcii într-un registru public, dreptul aparținând celui care înregistrează prima acel semn, nu celei care îl folosește prima
 - Avantaje:
 - Existența unei date certe de la care s-a dobândit dreptul
 - Publicitate și opozabilitate față de terți
 - Mai ușor de probat decât folosința
 - Dezavantaje:
 - Permite înregistrarea unei mărci nefolosite de titular ci de un alt comerciant care nu și-a înregistrat-o
 - Pentru că dreptul la marcă în acest sistem nu se pierde prin nefolosință decât în anumite condiții pot apărea unele mărci de baraj, nefolosite dar înregistrate doar pentru a opri înregistrarea lor de către concurenți
- Sistemul mixt de înregistrare
 - Sistem atributiv amânat
 - Depozitul constituit nu se transformă în dovadă definitivă decât după trecerea unei perioade de timp

6.4.3 Definiția mărcii

Marca este un semn distinctiv servind la diferențierea de către public a produselor și serviciilor unui comerciant de produsele și serviciile de același fel ori de produsele și serviciile similare ale altor comercianți.⁵⁷

Marca a mai fost definită ca fiind un semn distinctiv, menit să diferențieze produsele, lucrările și serviciile unei persoane fizice sau juridice, garantând o calitate definită și constantă a acestora, un semn susceptibil de a forma în condițiile legii obiectul unui drept exclusiv, care aparține categoriei drepturilor industriale.⁵⁸

6.4.4 Caracteristici ale mărcilor și dreptului la marcă

6.4.4.1 Mărcile ca obiect al protecției

- Marca are valoare economică și constituie un bun
 - o Dreptul la marcă poate constitui obiect valabil al contractului de garanție reală mobiliară⁵⁹
 - o Marca este considerată de doctrina juridică un bun mobil cu anumite particularități
 - Este un bun mobil incorporeal
 - Este un bun mobil asupra căruia nu poate fi exercitată o posesie care să întrunească ambele elemente (*animus* și *corpus*), posesia fizică nefiind posibilă în mod direct
- Marca este un element incorporeal al fondului de comerț
 - o Însă dreptul la marcă poate fi înstrăinat total sau parțial independent de fondul de comerț spre deosebire de firmă

6.4.4.2 Natura juridică a dreptului la marcă

Deoarece alegerea unui semn ca marcă nu presupune nici noutate nici originalitate sau activitate inventivă, dreptul la marcă nu este un drept intelectual sau un drept privind o creație nouă. În cazul în care un semn desemnat ca marcă înglobează și o creație originală respectiva creație este protejată conform dreptului de autor sau dreptului asupra unui desen sau model.

Dreptul exclusiv de exploatare a mărcii este un drept relativ, el neputând fi opus decât concurenților direcți ai titularului mărcii. O excepție aparentă de la această regulă o reprezintă mărcile notorii și de renume care pot fi opuse cu succes și neconcurenților atâta vreme cât, prin utilizarea acestei mărci, aceștia

⁵⁷ Viorel Roș, Octavia Spineanu-Matei, Dragoș Bogdan, Dreptul proprietății intelectuale. Dreptul proprietății industriale. Mărcile și indicațiile geografice, All Beck (București – 2003), p. 22

⁵⁸ Yolanda Eminescu, Regimul juridic al mărcilor, Lumina Lex (București – 1996), p. 59 citat în Viorel Roș, Octavia Spineanu-Matei, Dragoș Bogdan, Dreptul proprietății intelectuale. Dreptul proprietății industriale. Mărcile și indicațiile geografice, All Beck (București – 2003), p. 22

⁵⁹ Conform art. 6 alin. (5) lit. f) din Titlul VI al Legii 99/1999.

profită de caracterul distinctiv al mărcii sau cauzează prejudicii titularului acesteia.

Excepția este una doar aparentă din două motive. Pe de-o parte în cazul acestor mărci sfera concurențelor titularului mărcii notorii sau de renume este una mai extinsă decât în cazul mărcilor obișnuite, titularul unei astfel de mărci fiind prezumat a concura nu doar direct în piața produselor sau serviciilor oferite la un moment dat dar și în piețele conexe acestora, piețe în care notorietatea sau renumele mărcii sale întăresc poziția acestuia pe piața „originară” și mențin potențialitatea unei extinderi în aceste piețe conexe. Pe de altă parte, subsumat funcției esențiale a mărcii (pe care o vom detalia mai jos), în cazul dreptului mărcilor concurența este definită mai puțin în raport de piața efectivă a produselor și serviciilor oferite și mai mult în raport de publicul care operează pe respectivele piețe, fiind astfel vorba de o concurență pentru public. Ori în aceste condiții deși titularul mărcii notorii sau de renume ar putea să nu concureze direct în piața fizică a produselor și serviciilor cu cei care îi utilizează marca s-ar putea să existe totuși o concurență pentru acel segment de public comun acestor piețe, fiind în acest caz vorba de o concurență pentru recunoașterea de către un public comun vizat de ambii utilizatori ai mărcii.

Mărcile au următoarele caractere:

- Caracterul individual
 - o De regulă dreptul asupra mărcii este individual, el aparține unei singure persoane fizice sau juridice
 - o Legea nu exclude însă coproprietatea caz în care se aplică regulile dreptului comun în materie de indiviziune
 - o Mai există și cazul mărcilor colective
 - Aparțin unei asociații care autorizează folosirea ei potrivit unui regulament
 - Marca nu aparține nici unui membru individual al asociației ci asociației
 - Marca nu poate fi folosită decât de membrii asociației
 - Folosirea mărcii nu poate fi făcută decât în conformitate cu regulamentul de utilizare aprobat de asociația titulară
 - Marca nu poate fi transmisă de către cel autorizat să o folosească și de către titular doar cu acordul tuturor membrilor asociației
- Caracterul facultativ
 - o Comercianții nu sunt obligați să își aproprieze un semn care să le distingă produsele de cele ale celorlalți comercianți
 - o Există totuși cazuri pentru care legiuitorul impune ca obligatorie marcarea produselor din raționamente de securitate a consumatorilor
 - În legislația internă era cazul obiectelor de bijuterie care trebuiau marcate conform art. 20 din Decretul 210/1960

- Având în vedere că marcajul obiectelor de bijuterie nu se făcea în sensul identificării originii acestora ci doar pentru garantarea calității opinăm că nici această marcă nu se făcea cu titlu de marcă;
- Oricum prevederile Decretului 210/1960 au fost abrogate prin Legea 158/2005
- În legislația comunitară facem referire, cu titlu de exemplu, la Directiva 2000/13/EC pentru aproximarea legislațiilor statelor membre cu privire la etichetarea, prezentarea și publicitatea produselor alimentare
 - Această Directivă impune marcarea produselor alimentare în conformitate cu anumite reguli printre care și existența unor mențiuni obligatorii
 - Opinem că acest tip de marcaj nu constituie utilizare cu titlu de marcă ci este exclusiv un marcaj neindicativ de origine și nediferențiator de produs impus administrativ în vederea protecției consumatorului.

6.4.5 Valoarea economică și funcțiile mărcii

Marca a dobândit în timp o importanță deosebit de mare, importanță ce crește odată cu diversificarea continuă a ofertei de produse din fiecare gamă și cu tot mai pronunțata globalizare a piețelor de desfacere.

Totodată marca tinde să își dezvolte și o funcție simbolică, de statut, prin care consumatorii pot să își exprime valorile și standardul de viață.

În funcție de activitatea titularului lor putem distinge între:

- Mărci de fabrică
 - Sunt mărcile aplicate de producători pe produse
- Mărci de comerț
 - Sunt mărcile aplicate de comercianți pe ambalaje pentru a indica faptul că au ales aceste produse ca fiind potrivite a fi vândute de către ei
- Mărci de servicii
 - Sunt mărci folosite în reclame, anunțuri, afișe etc. de către prestatorii de servicii

Marca este independentă de suportul său și de produsul sau serviciul pe care îl identifică.

6.4.6 Funcțiile mărcii

- Funcția de diferențiere a produselor și serviciilor și de indicare a originii acestora

- Este recunoscută ca fiind funcția esențială a mărcii atât de jurisprudența națională cât și de cea comunitară.
 - Aceasta fiind funcția esențială a mărcii, toate dispozițiile legale incidente trebuie interpretate ca orientate spre atingerea acestui scop, spre realizarea acestei funcții înaintea oricărei alteia;
 - Mai mult, celelalte funcții ale mărcii sunt subsumate acesteia.
- La nivel comunitar și în legea română marca este definită prin natura sa (semn) și funcția sa primară (de diferențiere a produselor și serviciilor)
- Deși indicarea originii nu este explicit prevăzută ea este implicită
 - Indicarea originii nu trebuie să permită neapărat identificarea fizică a producătorului ci să arate o sursă identificabilă a produselor sau serviciilor
 - Această sursă identificabilă este arătată de către marcă prin delimitarea produsului sau serviciului provenit de la acea sursă identificabilă de toate celelalte produse sau servicii similare provenite din alte surse.
- Valoarea intrinsecă a mărcii stă în informația pe care o furnizează consumatorilor, cu privire la originea produselor sau serviciilor, permițându-le să le deosebească de alte produse sau servicii similare provenite din alte surse
 - Pe lângă valoarea aceasta intrinsecă a mărcii pentru determinarea valorii economice a mărcii se ține seama și de alte criterii care pot aduce profit precum:
 - Abilitatea mărcii de a fi extinsă pentru produse sau servicii de alt gen;
 - Abilitatea mărcii de a capta externalități pozitive în promovare (de exemplu abilitatea unei mărci de a atrage, prin renumele și notorietatea ei, alte mărci în promovare și/sau de a obține costuri scăzute de promovare);
 - Abilitatea mărcii de a menține un public captiv; etc.
- Sancțiunile pentru nerespectarea acestei funcții esențiale a mărcii pot fi variate:
 - Anularea mărcii;
 - Poate fi totală sau parțială.
 - Decăderea din dreptul la marcă;
 - Poate fi totală sau parțială.
- Funcția de garanție a calității
 - În cazul mărcilor de certificare funcția de garanție a calității este evidentă și primordială, mărcile de certificare indicând că produsele sau serviciile pentru care sunt utilizate sunt certificate de titularul mărcii în ceea ce privește calitatea, materialul, modul

- de fabricație a produselor sau prestare a serviciilor, precizia sau alte caracteristici
- În cazul mărcilor individuale deși nementionată expres sau sancționată de lege, această funcție se deduce din așteptarea consumatorului ca două produse de același fel cu aceeași origine să aibă o calitate aproape identică
 - În cazul mărcilor individuale, în virtutea acestei funcții, la o înstrăinare a mărcii cesionarul este obligat să mențină un nivel calitativ similar cu cel impus de cedent, tocmai pentru a respecta această funcție a mărcii
 - în cazul în care consumatorul este vătămat prin inducerea sa în eroare cu privire la natura, calitatea sau la proveniența geografică a produselor sau a serviciilor pentru care a fost înregistrată, poate opera sancțiunea decăderii din dreptul la marcă a titularului acesteia
- Funcția de protecție a consumatorilor
 - Derivă din funcția de garanție a calității și a indicării originii produselor și serviciilor
 - Neexistând sancțiune juridică pentru nerespectarea acestei funcții, mijlocul de apărare al consumatorilor rămâne cel prevăzut de reglementările referitoare la protecția consumatorului.
 - Poate însă să opereze sancțiunea decăderii în cazul în care consumatorul este vătămat prin inducerea sa în eroare cu privire la natura, calitatea sau la proveniența geografică a produselor sau a serviciilor pentru care a fost înregistrată
- Funcția de reclamă
 - Ține de impactul pe care marca îl produce asupra consumatorilor, stârnindu-le interesul pentru produsele sau serviciile marcate
 - Nu există sancțiune specifică pentru neîndeplinirea acestei funcții a mărcii
 - În cazul în care motivul pentru care marca nu mai produce nici un impact asupra consumatorilor din cauză că aceasta a devenit uzuală în comerț poate opera decăderea din dreptul asupra mărcii.

6.5 Rezumat

Identificarea unui anume comerciant între alții de același fel se poate face prin firmă sau emblemă. Identificarea produselor unui comerciant de altele de același fel se face însă prin utilizarea de mărci.

Principala funcție a mărcii este astfel aceea de a indica originea unui produs sau serviciu și prin această legătură pe care o crează în mintea consumatorului ea dobânziște o valoare economică proprie.

6.6 Test de evaluare a cunoștințelor

1. Firma (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Este un semn de identificare al comerciantului și nu un semn de identificare al produsului și/sau serviciului;
 - b. Este obiect al unui drept de proprietate industrială;
 - c. Este obligatorie;
 - d. Este protejată doar de la înregistrarea în Registrul Comerțului;
 - e. Este protejată doar dacă este disponibilă, distinctivă și licită;
 - f. Trebuie să fie diferită de orice altă firmă înregistrată la Registrul Comerțului unde se înregistrează.
2. Sistemul atributiv de protecție a mărcilor (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Impune acordarea protecției primului comerciant care folosește marca în comerț;
 - b. Impune acordarea protecției primului comerciant care înregistrează marca la o autoritate de stat desemnată de lege;
 - c. Impune acordarea protecției primului comerciant care vinde un produs marcat, dar numai pentru acel tip de produs;
 - d. Este cel utilizat în România;
 - e. Face să se prezume reaua-credință;
 - f. Este mai echitabil în sensul în care nu permite înregistrarea mărcilor deja folosite de terți în acel comerț.
3. Comparați definițiile date mărcii cu cele ale firmei și clasificați atât similaritățile cât și diferențele observate;
4. Dreptul la marcă (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Nu este în circuitul civil;
 - b. Nu poate fi înstrăinat prin acte *inter vivos*;
 - c. Este un bun mobil incorporeal;
 - d. Este susceptibil de posesie dar numai sub forma elementului *corpus* al acesteia;
 - e. Poate fi gajat;
 - f. Face parte din fondul de comerț alături de firmă și emblemă;
5. Marca (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Este de regulă individuală;
 - b. Nu poate aparține în nici un caz mai multor persoane deodată, cu excepția mărcilor colective;
 - c. Protejează, în principiu, numai împotriva neconcurenților;
 - d. Colectivă nu poate fi folosită de altcineva decât membrii asociației titulare;
 - e. Are caracter facultativ, și numai în cazuri excepționale obligatoriu;
 - f. Notorie sau de renume are o protecție mai extinsă decât marca obișnuită.
6. Funcțiile mărcii sunt (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Funcția de garanție a calității;
 - b. Funcția de reclamă;
 - c. Funcția de distribuire;
 - d. Funcția de indicare a țării de proveniență;
 - e. Funcția de protecție a consumatorilor;

- f. Funcția de diferențiere a produselor și serviciilor și de indicare a originii acestora.
7. Detaliați caracteristicile și implicațiile fiecărei funcții a mărcii și arătați cum toate decurg și se interpretează prin funcția esențială a mărcii.

6.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Viorel ROȘ, Octavia SPINEANU-MATEI, Dragoș BOGDAN, Dreptul proprietății intelectuale. Dreptul proprietății industriale. Mărcile și indicațiile geografice, All Beck (București – 2003), pp. 4-37.

Legea 26/1990 art. 30 – 43.

Legea 84/1998 art. 1 – 4.

Bibliografie facultativă:

Delia VASILIU, „Dreptul de prioritate asupra mărcii. Jurisprudență”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2005.

Liana IACOB, „Semnele distinctive. Conflictul între dreptul exclusiv la numele comercial și dreptul la marcă”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2005.

Gabriel N. TURCU, „Influențele mediului comercial asupra mărcii”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2006.

Nicolae BURCHEL, Mihaela GAVENEA, „Conflictul nume comercial – marcă”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2006.

Gabriel N. TURCU, „Influențele mediului comercial asupra mărcii”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2006.

Aura CÂMPEANU, „Protecția numelor comerciale (firme) și embleme”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2006.

Ligia DĂNILĂ, Ion NEGRU, „Considerații privind dreptul de preferință în domeniul dreptului de proprietate intelectuală”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2006.

Ligia DĂNILĂ, „Considerații despre numele comercial”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2007.

Elena STOICA, „Conflictul dintre marcă și nume comercial. Studiu de caz”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2007.

Ligia DĂNILĂ, „Numele comercial și abuzul de drept”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2008.

Dana Simona ARJOCA, „Considerații privind corelația dintre firmă - element incorporeal al fondului de comerț și drepturile de proprietate intelectuală”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2008.

Anastasia NICOLA, „Conflict și interferență între marcă și numele comercial”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2008.

Nicoleta Rodica Dominte, „Considerații privind protecția denumirilor de origine în temeiul aranjamentului de la Lisabona din anul 1958” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2011

Leaua Crenguta, Mihaela Maravela, „Mărcile pentru medicamente. alegere, condiții speciale, public relevant” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2011

Nicoleta Rodica Dominte, „Numele unei persoane fizice – semn care poate compune o marcă” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2011

Răzvan Dincă, „Slăbiciunile teoriei mărcilor slabe” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2009

6.8 Răspunsuri la Test

1. a, b, c, e, f;
2. b, d;
3. X;
4. c, e, f;
5. a, d, e, f;
6. a, b, e, f;
7. X.

Unitatea de învățare nr. 7 – Condițiile de protecție a mărcilor

7.1 Introducere

Această unitate își propune să identifice semnele susceptibile de a fi mărci și apoi să detalieze condițiile pe care acestea trebuie să le îndeplinească pentru a fi înregistrate ca mărci.

7.2 Obiectivele/competențele unității de învățare

După parcurgerea acestei unități de învățare veți reuși să:

- Arătați care sunt condițiile generale pentru ca un semn să poată fi protejat ca marcă;
- Indicați rațiunile pentru care diverse categorii de semne sunt susceptibile de a fi protejate ca mărci;
- Arătați care sunt categoriile de semne care nu pot fi apropiate ca mărci;
- Enumerați condițiile de validitate a mărcii;
- Detaliați elementele cerinței ca semnul ales ca marcă să fie susceptibil de reprezentare grafică;
- Detaliați elementele cerinței ca semnul ales ca marcă să fie distinctiv;
- Detaliați elementele cerinței ca semnul ales ca marcă să fie licit;
- Detaliați elementele cerinței ca semnul ales ca marcă să fie disponibil.

7.3 Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 2 ore

7.4 Conținutul unității de învățare

7.4.1 Semne susceptibile de a fi mărci

Cerința enunțată de lege pentru ca un semn să poată fi înregistrat ca marcă este posibilitatea de reprezentare grafică, enumerarea cuprinsă în legea română fiind exemplificativă, nu limitativă.⁶⁰

Pot fi așadar înregistrate ca mărci semne precum:

- Cuvintele
 - o Cuvintele obișnuite, folosite în limbajul curent
 - Mai puțin:
 - Cuvintele uzuale în limbajul curent sau practicile comerciale loiale și constante
 - Cuvintele folosite în comerț pentru a desemna specia, calitatea, cantitatea, destinația, valoarea,

⁶⁰ Viorel Roș, Octavia Spineanu-Matei, Dragoș Bogdan, Dreptul proprietății intelectuale. Dreptul proprietății industriale. Mărcile și indicațiile geografice, All Beck (București – 2003), pp. 39-40

- originea geografică, timpul fabricării ori alte caracteristici
 - Cuvintele de natură a induce în eroare cu privire la originea geografică, calitatea sau natura produsului sau al serviciului
 - Cuvintele care s-ar constitui în mărci ilicite sau contrare bunelor moravuri
- Combinațiile de cuvinte
 - o De exemplu:
 - Numele compuse (îmbinări de cuvinte)
 - Sloganuri
 - Numele de persoane
 - Pot fi și nume și prenume
 - Pot fi și denumiri
 - o Există două limitări în ceea ce privește înregistrarea ca marcă a unui nume patronimic
 - Nu poate fi înregistrat ca marcă numele unei persoane care se bucură de renume în România decât cu consimțământul acestuia
 - OSIM poate cenzura din oficiu înregistrarea unei astfel de mărci
 - Nu poate fi înregistrat ca marcă numele unei persoane dacă prin această înregistrare s-ar aduce atingere dreptului la imagine sau numelui patronimic al persoanei respective
 - OSIM nu poate cenzura din oficiu înregistrarea unei astfel de mărci
 - o În cazul omonimilor se aplică regula comună de la mărci: primul venit, primul servit, omonimul nemaiputând să-și înregistreze numele ca marcă decât pentru alte servicii sau produse sau diferențiindu-l prin alte elemente
 - Pot fi înregistrate pseudonimele
 - În cazul denumirilor geografice există 4 limitări prevăzute de lege:
 - o Nu pot fi înregistrate ca mărci semnele folosite în comerț pentru a desemna specia, calitatea, cantitatea, destinația, valoarea, originea geografică, timpul fabricării ori alte caracteristici

- Nu pot fi înregistrate ca mărci semnele de natură a induce în eroare cu privire la originea geografică, calitatea sau natura produsului sau al serviciului
 - Nu pot fi înregistrate ca mărci semnele care conțin o indicație geografică sau sunt constituite dintr-o astfel de indicație, pentru produse care nu sunt constituite dintr-o astfel de indicație, pentru produse care nu sunt originare din teritoriul indicat, dacă utilizarea acestei indicații este de natură să inducă publicul în eroare cu privire la locul adevărat de origine
 - Mărcile care sunt constituite sau conțin o indicație geografică, identificând vinuri sau produse spirtoase care nu sunt originare din locul indicat
- Litere, cifre și inițiale
 - Desene
 - Elemente figurative
 - Embleme
 - Viniete
 - Etichete
 - Portretul
 - Formele tridimensionale
 - Forma produsului
 - Atâta vreme cât nu e impusă de natura produsului
 - Câtă vreme nu este necesară unui rezultat tehnic
 - Câtă vreme nu dă o valoare substanțială produsului
 - Forma ambalajului
 - Culorile și combinațiile de culori
 - Mai puțin alegerea unei singure culori ca unic semn de înregistrat
 - Hologramele
 - Semnele sonore
 - Combinațiile de elemente
 - Orice combinație de elemente care, fiecare în parte poate constitui o marcă alcătuiește o marcă complexă
 - Orice combinație de elemente care, deși fiecare în parte nu poate constitui o marcă, în combinația existentă dobândesc suficientă distinctivitate pentru a alcătui o marcă, alcătuiește o marcă compusă

7.4.2 Condiții de validitate a mărcii

Pentru ca un semn să fi înregistrat ca marcă el trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- Să fie susceptibil de reprezentare grafică
- Să fie distinctiv

- Să fie disponibil
- Să fie licit

7.4.2.1 Condiția reprezentării grafice

Pentru ca un semn să fie înregistrat ca marcă el trebuie să fie reprezentabil grafic. Această condiție nu limitează categoria semnelor care pot fi înregistrate ca marcă la cele alcătuite din desene sau semne reprezentabile grafic ci la acele semne care pot fi „traduse” într-o reprezentare grafică. Astfel s-a considerat că semnele sonore pot constitui mărci deoarece există mai multe moduri de a le reprezenta grafic (prin onomatopee, prin note muzicale pe o partitură, printr-o oscilogramă), această opinie fiind de altfel și consacrată legislativ odată cu republicarea legii 84/1998.

Există însă discuții cu privire la înregistrarea mărcilor olfactive, acestea adresându-se unui simț eminamente subiectiv: mirosul.

7.4.2.2 Condiția distinctivității semnului ales ca marcă

Distinctivitatea semnului ales ca marcă nu implică originalitatea sau noutatea semnului nici aplicarea vreunei doze de creativitate, acesta fiind eminamente rezultatul unei alegeri destinată nu a numi ci a diferenția produsul sau serviciul de altele asemănătoare ale altor comercianți concurenți. Acesta este și motivul pentru care aprecierea distinctivității unui semn ales ca marcă nu se apreciază *in abstracto* ci doar în raport cu produsul sau serviciul pe care este aplicat semnul respectiv. Abilitatea semnului de a-l diferenția de cele ale altor comercianți concurenți este criteriul care stabilește distinctivitatea unui astfel de semn. Puterea distinctivă a unei mărci poate însă crește în timp, odată cu utilizarea crescândă a produsului sau serviciului sau cu investițiile făcute de titularul dreptului în publicitate.

Putem însă discerne între mărci mai puternice și mărci mai slabe în ceea ce privește distinctivitatea, în general considerându-se că mărcile compuse din semne de fantezie sunt mai distinctive decât mărcile alcătuite din semne existente.

Mai mult putem deosebi și mărci care și-au câștigat o putere distinctivă deosebită, fiind recunoscute între liderii de categorie sau sector, putere distinctivă care le asigură o protecție crescută cu derogări de la regimul de drept comun. Putem astfel distinge mărci notorii și mărci de renume:

- Marca notorie
 - o Este marca larg cunoscută în România la data depunerii unei cereri de înregistrare a mărcii sau la data priorității revendicate în cerere
 - o Marca notorie este protejată chiar neînregistrată și neutilizată în România sau oriunde altundeva în lume (deși ne este greu să apreciem cum o astfel de marcă ar putea fi notorie)

- Notorietatea poate fi considerată un mod original de dobândire a dreptului la marcă
- Notorietatea se apreciază în funcție de:
 - Gradul de distinctivitate, inițială sau dobândită a mărcii notorii în România
 - Durata și întinderea utilizării în România a mărcii în legătură cu produsele și serviciile pe care ea se aplică
 - Durata și întinderea publicității mărcii în România
 - Aria geografică de utilizare a mărcii notorii în România
 - Cunoașterea mărcii în România, în cadrul segmentului de public vizat pentru produsele sau serviciile pe care marca respectivă se aplică
 - Existența unor mărci identice sau similare pentru produse sau servicii identice sau similare aparținând altor persoane
- Caracterul notoriu al mărcii face ca marca notorie să fie protejată
 - Chiar neînregistrată în România
 - Chiar împotriva principiului specialității mărcii
 - marcă poate fi refuzată de la înregistrare dacă este identică sau similară cu o marcă notorie în România pentru produse sau servicii diferite de cele la care se referă marca depusă spre înregistrare și dacă, prin folosirea nejustificată a acesteia din urmă, s-ar putea profita de caracterul distinctiv sau de renumele mărcii notorii ori această folosire ar putea produce prejudicii titularului mărcii notorii
- Marca de renume
 - Este marca ce a dobândit un renume mai mare decât marca notorie
 - Renumele mărcii face ca marca de renume să fie protejată
 - Chiar neînregistrată în România
 - Chiar împotriva principiului specialității mărcii
 - marcă poate fi refuzată de la înregistrare dacă este identică sau similară cu o marcă ce a dobândit un renume în România pentru produse sau servicii diferite de cele la care se referă marca depusă spre înregistrare și dacă, prin folosirea nejustificată a acesteia din urmă, s-ar putea profita de caracterul distinctiv sau de renumele mărcii ori această folosire ar cauza titularului mărcii un prejudiciu
- Sunt considerate semne lipsite de caracter distinctiv:

- Semnele uzuale în limbajul curent sau practicile comerciale loiale și constante (semne uzuale)
- Semnele folosite în comerț pentru a desemna specia, calitatea, cantitatea, destinația, valoarea, originea geografică, timpul fabricării ori alte caracteristici (semne necesare, descriptive sau generice)
- Forma produsului dacă:
 - o E impusă de natura produsului
 - o Este necesară unui rezultat tehnic
 - o Dă o valoare substanțială produsului

Legea mărcilor română admite înregistrarea semnelor nedistinctive *per se* dar care, la data introducerii cererii de înregistrare, în urma utilizării lor, au dobândit caracter distinctiv în raport de produsele sau serviciile pe care sunt aplicate.

7.4.2.3 Condiția liceității semnului ales ca marcă

Liceitatea presupune alegerea unor semne a căror utilizare nu este interzisă de lege, legea nr. 84/1998 stabilind că sunt excluse de la protecție:

- Semnele excluse de diferite convenții internaționale
 - o Reproduse sau imitații, neautorizate de organele competente, de steme, drapele, embleme de stat, însemne, sigilii oficiale de control și garanție, blazoane, aparținând statelor Uniunii de la Paris și care intră sub incidența articolului 6ter din Convenția de la Paris sau aparținând organizațiilor internaționale interguvernamentale din care fac parte una sau mai multe din statele Uniunii
- Semnele contrare ordinii publice și bunelor moravuri
 - o Natura însăși a semnului trebuie să fie contrară ordinii publice și bunelor moravuri,
 - Marca este independentă de obiectul asupra căruia poartă, validitatea ei nedepinzând de liceitatea produsului sau serviciului pe care îl identifică
 - marcă nu va putea fi considerată contrară ordinii publice pentru singurul motiv că nu este conformă cu o oarecare dispoziție a legislației privitoare la mărci cu excepția cazului în care dispoziția respectivă vizează ea însăși ordinea publică⁶¹
- Semnele care cuprind indicații false sau înșelătoare
 - o Sunt considerate mărci deceptivă cele care induc în eroare consumatorul cu privire la originea geografică sau calitatea produsului sau serviciului

⁶¹ Viorel Roș, Octavia Spineanu-Matei, Dragoș Bogdan, Dreptul proprietății intelectuale. Dreptul proprietății industriale. Mărcile și indicațiile geografice, All Beck (București – 2003), p. 182

- Pentru a fi deceptivă marca trebuie să înșele prin ea însăși, nu prin asociere cu produse sau servicii ale altor producători
- De asemenea nu trebuie confundată iliceitatea mărcii cu utilizarea deceptivă a unei mărci valide
- Odată cu republicarea legii 84/1998 au fost excluse de la înregistrare și:
 - mărcile care conțin semne cu înaltă valoare simbolică, în special un simbol religios; și
 - mărcile care conțin, fără autorizația organelor competente, ecusoane, embleme, blazoane, semne heraldice, altele decât cele avute în vedere de art. 6ter din Convenția de la Paris

7.4.2.4 Condiția disponibilității semnului ales ca marcă

Pentru că dreptul la marcă este un drept de ocupațiune, semnul ales și înregistrat ca marcă face ca semnul respectiv să nu mai poată fi ales pentru a altă marcă ce să desemneze același tip de produse sau servicii.

Indisponibilitatea unui semn se poate datora:

- Aproprierii anterioare a semnului ca nume comercial (firmă) sau emblemă
 - Numele comercial (firma) identifică un comerciant în piață în timp ce emblema diferențiază între comercianți de același gen
 - Numele comercial poate fi folosit și ca marcă
 - Marca ce încalcă un alt drept de proprietate industrială protejat este anulabilă
 - Numele comercial și emblema sunt considerate a fi astfel de drepturi de proprietate industrială
 - În evaluarea riscului de confuzie trebuie totuși avut în vedere că numele comercial este cunoscut de regulă pe plan local în timp ce marca are caracter teritorial
- Aproprierii anterioare ca indicație geografică
 - Indicația geografică este o denumire ce servește la identificarea unui produs originar dintr-o țară, regiune sau localitate a unui stat, în cazurile în care o calitate, o reputație sau alte caracteristici determinate pot fi, în mod esențial, atribuite acestei regiuni geografice
 - Nu este posibilă înregistrarea unei mărci alcătuite exclusiv dintr-o indicație geografică protejată sau conținând o astfel de indicație fără autorizarea asociației titulară a dreptului asupra indicației în cauză
- Aproprierii anterioare ca desen sau model industrial
 - Un desen sau model nu poate fi înregistrat ca marcă fără autorizarea titularului dreptului
 - Dreptul asupra unui desen sau model este însă limitat, după expirarea termenului de protecție desenul sau

- modelul putând fi înregistrate ca marcă dacă nu mai există alte limitări
- Protecției ca drept de autor
 - o Existența unui drept de autor protejat în ceea ce privește semnul supus înregistrării nu se verifică în cadrul examenului de fond operat de OSIM, modalitatea de apărare a unui astfel de drept fiind opoziția sau acțiunea în anulare
 - Dacă opera protejată prin drept de autor nu este reprodusă identic similaritatea trebuie apreciată prin regulile de la dreptul de autor, nu prin cele referitoare la mărci
- Protecției ca drept al personalității
 - o Se referă la cazurile în care utilizarea unui nume patronimic, a unui pseudonim, a unui blazon, a imaginii unei persoane etc. în cadrul unui semn supus înregistrării ca marcă prejudiciază pe titularul numelui, pseudonimului etc.
 - În cazul persoanelor ce se bucură de renume simpla utilizare a numelui sau imaginii fără autorizarea respectivei persoane este motiv de neînregistrare
 - În cazul persoanelor ce nu se bucură de renume utilizarea numelui trebuie să le aducă atingere
- Protecției ca alt drept anterior care dă dreptul la interzicerea utilizării mărcii
- Solicitării înregistrării de către mandatar sau reprezentant în nume propriu și fără consimțământul titularului mărcii, dacă mandatarul sau reprezentantul titularului nu face dovada că are dreptul de a solicita această înregistrare.
- Aproprierii anterioare ca marcă (prin înregistrare sau prin notorietate)
 - o Cazuri de indisponibilitate:
 - Marcă identică cu o marcă anterioară pentru produse sau servicii identice
 - Marcă identică sau similară cu o marcă anterioară pentru produse sau servicii identice sau similare, dacă există risc de confuzie, inclusiv risc de asociere
 - Sunt considerate mărci anterioare:
 - o Mărcile comunitare
 - o Mărcile înregistrate în România;
 - o Mărcile înregistrate internațional cu efecte în România;
 - o Mărcile comunitare pentru care se invocă senioritatea față de o marcă înregistrată cu efecte în România, chiar dacă drepturile asupra acestora s-au stins;
 - o Cererile de înregistrare ale acestor mărci sub condiția înregistrării ulterioare;
 - o Mărcile notorii.
 - Marcă identică sau similară cu o marcă anterioară (națională sau comunitară) de renume (național respectiv comunitar) pentru produse sau servicii diferite dacă este

- o folosire nejustificată a mărcii de renume prin care s-ar putea profita de distinctivitatea sau de renumele mărcii de renume sau s-ar putea prejudicia titularul acesteia.
- Marcă colectivă valabilă sau expirată cu cel puțin 3 ani înainte de data de depozit;
- Marcă de certificare valabilă sau expirată cu cel puțin 10 ani înainte de data de depozit;
- Marcă identică sau similară cu o marcă anterioară pentru produse sau servicii identice sau similare expirată cu cel puțin 2 ani înainte de data de depozit;
- Marcă utilizată în străinătate la data depozitului și continuă să fie utilizată acolo, dacă marca solicitată poate fi confundată cu aceasta și solicitarea de înregistrare a fost făcută cu rea-credință;
- o Similaritatea respectiv identitatea se apreciază astfel:
 - Mărcile sunt identice dacă sunt la fel în toate aspectele (vizual, fonetic, semantic)
 - Mărcile sunt similare dacă sunt nesemnificativ diferite în elementele esențiale
 - Este o apreciere subiectivă
 - Produsele și serviciile sunt identice atunci când sunt desemnate aceleași denumiri din aceeași clasă a Clasificării de la Nisa
 - Produsele și serviciile sunt similare dacă potrivit naturii și destinației lor pot fi atribuite de consumatori aceleași origini⁶²
 - Simplul fapt că produsele sau serviciile sunt încadrate în aceeași clasă a Clasificării Nisa nu este dovadă suficientă a similarității lor
- o Există risc de confuzie atunci când consumatorul crede că produsele marcate cu semnul ulterior sunt aceleași ca cele marcate cu marca anterioară
- o Există risc de asociere atunci când consumatorul crede că produsele marcate cu semnul ulterior provin de la aceeași întreprindere sau de la o întreprindere legată economic de titularul mărcii anterioare
- o Folosirea unui semn este nejustificată atunci când cel ce utilizează semnul nu poate oferi un motiv temeinic care să indice de ce doar acel semn este potrivit
- o Profită de caracterul distinctiv sau de renumele mărcii orice utilizare a unui semn care prin atrage prin asemănarea sau identitatea cu o marcă înregistrată
- o Se consideră prejudiciere a titularului mărcii:

⁶² Jérôme Passa, Contrefaçon et concurrence déloyale, Litec (Paris – 1997), p. 118 nota 2 subsol citat în Viorel Roș, Octavia Spineanu-Matei, Dragoș Bogdan, Dreptul proprietății intelectuale. Dreptul proprietății industriale. Mărcile și indicațiile geografice, All Beck (București – 2003), p. 199

- Diminuarea forței mărcii de a determina cumpărătorul să achiziționeze anumite produse pentru care ea fusese înregistrată
- Pierderea exclusivității utilizării semnului (diluarea mărcii)

7.5 Rezumat

Aproape orice tip de semn poate fi înregistrat ca marcă însă acesta trebuie în primul rând să poată fi reprezentat grafic.

De asemenea, pentru a fi înregistrat ca marcă, semnul trebuie să poată servi pentru diferențierea între produse sau servicii de același fel, să nu fie comun sau descriptiv în comerțul cu respectivul produs sau serviciu, să nu fie între tipurile de semne interzise la înregistrare sau să fie deceptiv și, totodată, deoarece dreptul la marcă este un drept de ocupațiune, să fie disponibil.

7.6 Test de evaluare a cunoștințelor

1. Sunt semne susceptibile de a fi mărci (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Un cuvânt imposibil de pronunțat;
 - b. Culoarea portocalie pentru servicii de telefonie mobilă;
 - c. Litera „A”;
 - d. Un fragment dintr-o melodie la modă;
 - e. Litera „A” desenată imaginativ de un artist plastic;
 - f. O fotografie.
2. Îndeplinesc condiția reprezentării grafice (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. O singură culoare;
 - b. Un zgomot de motor de mașină;
 - c. Un punct imposibil de văzut cu ochiul liber;
 - d. Forma sticlei Coca-Cola;
 - e. Portretul unei celebrități;
 - f. O linie orizontală cu grosimea de 0,1 mm.
3. Îndeplinesc condiția distinctivității (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Expresia „0 calorii” pentru o băutură carbogazoasă dietetică;
 - b. Cuvântul „Microprocesor” pentru un supliment alimentar;
 - c. Cuvântul „Cosmos” pentru electrocasnice;
 - d. Expresia „Iute ca vântul” pentru servicii de curierat;
 - e. Cuvântul „Curățenie în exterior, curățenie în interior” pentru servicii de masaj;
 - f. Semnul „Covrigi de Giurgiu” pentru covrigi produși în Giurgiu.
4. Îndeplinesc condiția liceității (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Imaginea Suveranului Pontif pentru gumă de mestecat;
 - b. Cuvântul „Xenofob” pentru servicii de curățenie profesionale;
 - c. Expresia „Covrigi de Giurgiu” pentru covrigi produși în Brașov;
 - d. Sigla Partidului Comunist Român pentru produse de patiserie;

- e. Steagul României pentru produse provenind din România;
 - f. Simbolul olimpic pentru produse sportive.
5. Analizați similaritățile și diferențele între cazurile de indisponibilitate care nu privesc conflictul cu o marcă.
6. Marca de renume (selecțiți varianta sau variantele care sunt adevărate):
- a. Trebuie înregistrată pentru a beneficia de protecție;
 - b. Are o distinctivitate mai mare decât marca notorie;
 - c. Protejează și împotriva concurenților de pe alte piețe decât cea a produselor și serviciilor pe care marca este folosită;
 - d. Trebuie cunoscută doar de un segment important a publicului țintă;
 - e. Trebuie să fie o marcă verbală;
 - f. Creează indisponibilitate numai dacă marca și semnul urmăresc protejarea unor produse sau servicii în aceeași clasă Nisa.
7. Există risc de confuzie (selecțiți varianta sau variantele care sunt adevărate):
- a. Întotdeauna atunci când există risc de asociere;
 - b. Atunci când consumatorul mediu relevant crede că produsul ce poartă semnul este un produs de tip nou al titularului mărcii similare notorii;
 - c. Atunci când consumatorul mediu relevant știe că produsul ce poartă semnul este provine de la un alt comerciant dar îl cumpără deoarece are aceeași utilitate ca și produsul similar purtător al mărcii;
 - d. Atunci când consumatorul mediu relevant crede că produsul purtător al semnului are același preț ca și produsul purtător de marcă;
 - e. Atunci când consumatorul mediu relevant cumpără produsul purtător al semnului deoarece acesta este consumabil pentru produsul purtător de marcă.

7.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Viorel ROȘ, Octavia SPINEANU-MATEI, Dragoș BOGDAN, Dreptul proprietății intelectuale. Dreptul proprietății industriale. Mărcile și indicațiile geografice, All Beck (București – 2003), pp. 38-57, 79-122, 181-184, 187-232.

Legea 84/1998 art. 5 – 8.

Bibliografie facultativă:

Liliana – Zoleta KÖRÖȘI, „Protecția mărcii notorii în conflict cu alte semne, distinctive sau nedistinctive”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2006.

Gheorghe BUCȘĂ, „Mărci tridimensionale având o formă care nu poate face obiectul unui drept exclusiv dar conțin elemente distinctive; disclaimer sau marcă de poziție”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2006.

Gabriel TURCU, Dragoș BOGDAN, „Distinctivitatea mărcilor tridimensionale constând în forma produselor sau a ambalajelor”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2007.

Mirela PĂSTOREANU, „Protecția juridică a mărcilor și indicațiilor geografice”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2007.

Paul George BUTA, „Scurte considerații cu privire la marca notorie și marca de renume”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2007.

Camelia GOGHIE, „Consumatorul mediu (pentru anumite categorii de produse/servicii) și analiza riscului de confuzie și asociere în procedurile de examinare și de opoziție”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2007.

Elena STOICA, „Criterii de apreciere a riscului de confuzie, incluzând și riscul de asociere (art.6 lit.c din legea nr. 84/1998) ”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2008.

Ekkehard STOLZ, „Relația dintre protecția modelelor și mărcile comerciale tridimensionale”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2008.

Elena Elvira MARIN, „De ce nu se poate înregistra un semn descriptiv ca marcă? ”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2008.

Luiza MOCANU, „Pledoarie pentru mărci și indicații geografice. Vinuri transilvănene”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2008.

Ioan MACOVEI, „Protecția internațională a mărcilor”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2008.

Luiza MOCANU, „Tipuri de mărci care pot fi înregistrate. Abordare comunitară și națională”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2008.

Luiza MOCANU, „Condiții de înregistrare a mărcilor în domeniul farmaceutic”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2008.

Luiza MOCANU, „Sistemul mărcii comunitare”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2009.

Ioana VASIU, Lucian VASIU, „Protecția mărcilor conform Tratatului de la Singapore”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2009.

Nicoleta-Rodica DOMINTE, „Importanța dispozițiilor articolului 10 al Regulamentului nr. 40/94 privind marca comunitară în evitarea degenerării mărcii”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2009.

Popovici Paul, „Folosirea numelor de state ca elemente ale mărcilor înregistrate” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2011

7.8 Răspunsuri la Test

1. a, c, d, e, f;
2. a, b, c, d, e, f;
3. b, c, e;
4. a, b, d;
5. X;
6. b, c;
7. b.

Unitatea de învățare nr. 8 – Procedura de înregistrare a mărcilor și conținutul dreptului la marcă

8.1 Introducere

Această unitate își propune să identifice titularul dreptului la marcă și să detalieze procedura de înregistrare a mărcii pentru ca în final să detalieze modalitatea de determinare a duratei dreptului la marcă și conținutul dreptului la marcă.

8.2 Obiectivele/competențele unității de învățare

După parcurgerea acestei unități de învățare veți reuși să:

- Identificați persoanele care pot fi titulari ai drepturilor asupra mărcilor
- Arătați condițiile speciale pentru existența unei pluralități de titulari și implicațiile acestei pluralități
- Arătați pașii care trebuie îndepliniți pentru înregistrarea unei mărci
- Indicați condițiile necesare acordării datei de depozit
- Definiți dreptul de prioritate și să arătați care sunt condițiile necesare pentru a beneficia de acest drept
- Identificați persoanele care pot depune opoziții și să arătați în ce condiții și în ce termene pot face acest lucru
- Detaliați caracteristicile contestației în calitatea acesteia de cale de atac administrativă în procedura de înregistrare a mărcii
- Arătați care sunt persoanele care pot face contestație și pentru ce motive
- Indicați rolul OSIM în procedura de înregistrare a mărcilor și de judecare a opozițiilor și contestațiilor
- Arătați care este durata dreptului asupra mărcii și care este modalitatea de a beneficia de această întreagă durată
- Indicați care sunt drepturile pe care le conferă titularului o marcă
- Indicați limitele în care pot fi exercitate drepturile asupra mărcii.

8.3 Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 3 ore

8.4 Conținutul unității de învățare

8.4.1 Titularul dreptului la marcă

Titular al dreptului la marcă poate fi orice persoană, fizică sau juridică, română sau străină. În cazul persoanelor juridice avem însă două limitări:

- ele trebuie să aibă capacitate de folosință la momentul depunerii cererii de înregistrare, și

- ele trebuie să respecte în alegerea produselor și serviciilor desemnate prin cererea de înregistrare principiul specialității capacității de folosință.

Legea nu cere ca marca depusă spre înregistrare să fie folosită la momentul depunerii cererii însă sancționează cu decăderea din drept titularul care nu folosește marca timp de 5 ani.

Titulari ai unei mărci individuale pot fi și mai multe persoane, caz în care se aplică regulile de drept comun privind coproprietatea.

Titulari ai mărcilor colective sunt asociațiile de fabricanți, producători, comercianți sau prestatori de servicii, aceste asociații nedesfășurând direct vreo activitate comercială sau industrială și neutilizând marca ci doar autorizând utilizarea ei sub rezerva respectării unor condiții prevăzute de regulamentul asociației.

Titulari ai unei mărci de certificare nu pot fi decât persoanele juridice abilitate să exercite controlul produselor sau al serviciilor în privința calității, materialului, modului de fabricație al produselor sau de prestare a serviciilor etc. Marca de certificare este marca ce indică faptul că produsele sau serviciile pentru care este utilizată sunt certificate de titularii mărcii în ceea ce privește calitatea, materialul, modul de fabricație al produselor sau de prestare a serviciilor, precizia sau alte caracteristici.

8.4.2 Procedura înregistrării mărcii

- Constituirea depozitului reglementar
 - o Depozitul este constituit din:
 - Cererea de înregistrare
 - Cererea de înregistrare trebuie să conțină:
 - o Solicitarea expresă de înregistrare
 - o Datele de identificare a solicitantului
 - o Lista cu produsele sau serviciile pentru care se solicită înregistrarea mărcii
 - reproducere suficient de clară a mărcii
 - o Dovada achitării taxei de înregistrare
 - Cererea se redactează în limba română și se referă la o singură marcă
 - Trebuie să conțină dispoziții exprese dacă se urmărește înregistrarea unei anumite combinații de culori, dacă semnul este tridimensional, dacă conține o transliterare a mărcii ori a unor elemente ale mărcii
 - Data cererii este data la care cererea completă este depusă la OSIM
 - o Cererea incompletă se poate completa în decurs de 3 luni de la notificarea lipsurilor

- solicitantului, caz în care data cererii e data la care se face completarea
 - Necompletarea cererii în cele 3 luni se consideră abandonare a cererii
- Decizia de constituire a depozitului sau de respingere a cererii se comunică în 5 zile de la emitere
- Pot depune cererea:
 - Solicitantul personal
 - Mandatarul autorizat
 - Trebuie să fie consilier în proprietate industrială
 - Este obligatorie pentru persoanele străine fără sediu sau domiciliu în România
- Au drept de prioritate:
- Persoana care a depus o prima o marcă spre înregistrare într-una din statele Uniunii de la Paris sau într-unul din statele membre a Organizației Mondiale a Comerțului, timp de 6 luni de la data depozitului în respectivul stat
 - Trebuie dovedită în decurs de 3 luni de la constituirea depozitului
- Persoana care a prezentat produse sau servicii sub o anumită marcă într-o expoziție internațională oficială sau oficial recunoscută într-unul din statele membre ale Uniunii de la Paris, timp de 6 luni de la data primei prezentări în expoziție
 - Trebuie dovedită în decurs de 3 luni de la constituirea depozitului
- Cele două priorități nu se pot cumula
- Publicarea cererii
 - Cererea de înregistrare se publică în format electronic în termen de 7 zile de la data depunerii
- Perioada de observații și opoziții
 - În termen de 2 luni de la data publicării cererii orice persoana interesată poate formula observații privind cererea de înregistrare a marcii pentru motivele absolute de refuz prevăzute de lege
 - În termen de 2 luni de la data publicării cererii de înregistrare a marcii orice persoana interesată poate formula opoziție la înregistrarea marcii pentru motivele relative de refuz prevăzute de lege
 - Opozițiile trebuie să fie formulate în scris, motivat și cu plata taxei prevăzute de lege
 - La cererea solicitantului, titularul marcii care a formulat opoziția trebuie să dovedească că:
 - în cursul unei perioade de 5 ani care preceda data publicării marcii asupra căreia s-a formulat opoziția, marca anterioară a făcut obiectul unei folosiri efective pe teritoriul României pentru

- produsele si serviciile pentru care aceasta a fost inregistrata
 - exista motive justificate pentru neutilizarea marcii cu privire la care s-a facut opozitie
 - OSIM notifică solicitantul de opoziția făcută indicând numele opozantului și motivele invocate și dă un termen de 30 de zile solicitantului pentru a-și depune punctul de vedere
 - Soluționarea opoziției poate fi suspendată:
 - cand se bazeaza pe o cerere de inregistrare a marcii, pana la inregistrarea acesteia
 - marca opusa face obiectul unei actiuni in anulare sau de decadere, pana la solutionarea definitiva a cauzei
 - In cursul suspendarii, in orice moment, solicitantul sau oponentul poate solicita reluarea solutionarii opozitiei, daca motivul de suspendare nu mai subzista
 - Opozițiile se soluționează de o comisie de examinare de 3 specialiști, din care unul examinatorul care a întocmit raportul de examinare a mărcii
 - Comisia emite un aviz de admitere sau de respingere a opozitiei, care este avut in vedere la examinarea pe fond
- Examenul cererii de depozit
- Se face în termen de maxim 6 luni de la data depunerii cererii
 - Sub condiția achitării unei taxe echivalente a dublului cuantumului taxelor de înregistrare examinarea se face în termen de maximum 3 luni
 - Se examinează:
 - calitatea solicitantului
 - drepturile de prioritate invocate
 - motivele absolute de refuz
 - In cazul in care au fost formulate opozitii cu privire la cererea de inregistrare a marcii pentru motivele relative de refuz avizul comisiei de examinare opoziții este obligatoriu la examinarea pe fond
 - Dacă cererea nu îndeplinește condițiile legale se comunică solicitantului aceasta și se solicită un punct de vedere sau retragerea cererii în termen de 3 luni
 - Termenul poate fi prelungit cu încă 3 luni la cererea solicitantului și cu achitarea unei taxe
 - Respingerea cererii de înregistrare se poate ataca la OSIM pe calea contestației
 - Dacă un motiv de refuz se aplică doar unor produse sau servicii pentru care înregistrarea a fost solicitată, se refuză înregistrarea doar pentru acele produse sau servicii
- Înregistrarea și publicarea mărcii

- Dacă condițiile sunt îndeplinite OSIM decide înregistrarea mărcii și o publică în Buletinul Oficial de Proprietate Industrială.
- Respingerea cererii poate fi atacată la OSIM pe calea contestației (depunere)
- Contestațiile
 - Pot fi atacate cu contestație deciziile OSIM de a:
 - Respinge cererea în urma examenului de formă
 - Respinge cererea în urma examenului de fond
 - Respinge cererea în urma examenului opozițiilor formulate la înregistrare
 - Solicitantul mărcii poate formula contestații în termen de 3 luni de la comunicarea deciziei
 - Contestația se soluționează de o comisie de reexaminare compusă din președinte (directorul general al OSIM sau împuternicitul acestuia) și 2 membri (un examinator care nu a luat decizia contestată și un consilier juridic)
 - Hotărârea se comunică părților în 15 zile de la adoptare și poate fi atacată cu apel la Tribunalul Municipiului București în 30 de zile de la comunicare și cu recurs în 15 zile de la comunicare la Curtea de Apel București
 - În orice moment al procedurii de înregistrare solicitantul își poate retrage cererea sau modifica cererea (în sensul rectificării numelui sau adresei solicitantului sau a altor elemente care nu afectează esențial marca sau nu extind lista de produse sau servicii – lista putând fi însă redusă).
 - Deciziile definitive de înregistrare fac ca marca să fie înregistrată, în cel mult 2 luni, în Registrul Național al Mărcilor și titularului să îi fie eliberat certificatul de înregistrare a mărcii. Înregistrarea în Registrul Național al Mărcilor este constitutivă de drepturi în favoarea titularului.

8.4.3 Durata dreptului la marcă

Durata de protecție a unei înregistrări este de 10 ani de la data depozitului reglementar, ea putând fi prelungită cu perioade de 10 ani. Reînnoirea trebuie solicitată înainte de expirarea perioadei de protecție dar nu mai devreme de 3 luni de la expirării. Reînnoirea înregistrării se înscrie în Registrul Național al Mărcilor și se publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală în termen de 6 luni de la depunerea cererii de reînnoire.

Legea nu permite modificarea mărcii înregistrate decât în ceea ce privește elemente neesențiale. Modificarea acestor elemente se înscrie în Registrul Național al Mărcilor și se publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală.

8.4.4 Conținutul dreptului la marcă

Înregistrarea mărcii conferă titularului un drept exclusiv asupra mărcii, ceea ce include dreptul de a interzice terților să folosească în activitatea lor comercială:

- un semn identic cu marca pentru produse sau servicii identice cu acelea pentru care marca a fost înregistrată
- un semn pentru care, datorita faptului ca este identic sau asemanator cu o marca si din cauza ca produsele sau serviciile carora li se aplica marca sunt identice sau similare, exista un risc de confuzie in perceptia publicului, incluzand riscul de asociere intre semn si marca
- un semn identic sau asemanator cu marca, pentru produse sau pentru servicii diferite de cele pentru care marca este inregistrata, cand aceasta din urma a dobandit un renume in Romania si daca folosirea fara drept a semnului ar fi in detrimentul caracterului distinctiv al marcii ori in detrimentul renumelui acesteia

În special titularul poate să interzică terților următoarele tipuri de folosire a acestor semne:

- aplicarea semnului pe produse sau pe ambalaje
- oferirea produselor sau comercializarea ori deținerea lor în acest scop sau, după caz, oferirea sau prestarea serviciilor, sub acest semn
- punerea în libera circulație, exportul, importul, plasarea sub un regim vamal suspensiv sau economic, precum și acordarea oricărei alte destinații vamale, așa cum acestea sunt definite în reglementările vamale, produselor sub acest semn
- utilizarea semnului pe documente sau pentru publicitate.

Dreptul exclusiv asupra mărcii include și dreptul titularului de a transmite acest drept în tot sau în parte.

8.4.5 Limitări ale dreptului asupra mărcii

Principala limitare a dreptului exclusiv al titularului mărcii este epuizarea dreptului la marcă. Teoria epuizării dreptului la marcă privește imposibilitatea titularului dreptului la marcă de a se opune folosirii mărcii aplicate pe produse sau în legătură cu servicii puse pe piață de către titularul dreptului la marcă sau cu consimțământul acestuia.

Alte limitări ale dreptului la marcă privesc:

- Imposibilitatea protejării unei mărci nenotorii în ceea ce privește produsele sau serviciile diferite de cele pentru care s-a făcut înregistrarea
- Imposibilitatea protejării mărcii în afara teritoriului pentru care s-a dispus înregistrarea
- Imposibilitatea interzicerii unui terț utilizarea în activitatea comercială a:
 - o numelui sau adresei titularului
 - o indicațiilor care se referă la specia, calitatea, destinația, valoarea, originea geografică, perioada de fabricație a produsului sau perioada prestării serviciului sub marcă, ori alte caracteristici ale acestora

- o mărcii, dacă aceasta este necesară pentru a indica destinația produsului sau serviciului, în special pentru accesorii sau piese detașabile

8.5 Rezumat

Pentru înregistrarea unei mărci la OSIM solicitantul trebuie să urmeze procedura prevăzută de lege. Dacă cererea lui este aprobată devine titularul unui drept exclusiv asupra mărcii astfel cum este ea înregistrată pentru o perioadă inițială de 10 ani, timp în care poate interzice oricărui terț utilizarea respectivei mărci. Totuși, chiar fără acordul titularului, o marcă poate fi folosită în anumite situații de excepție, strict prevăzute de lege.

8.6 Test de evaluare a cunoștințelor

1. Poate fi titular al dreptului la marcă (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Asociația de producători în cazul unei mărci colective;
 - b. Persoana juridică pentru orice tip de marcă;
 - c. Persoana fizică pentru orice tip de marcă;
 - d. Persoana fizică pentru orice marcă individuală;
 - e. Asociația de producători pentru o marcă de certificare;
 - f. Persoana juridică străină cu respectarea principiului specialității capacității de folosință.
2. Pentru acordarea unei date de depozit trebuie ca solicitantul să depună la OSIM (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Dovada utilizării mărcii
 - b. Solicitarea expresă de înregistrare
 - c. O reprezentare a firmei și a emblemei, dacă este cazul;
 - d. O listă cu toate produsele pe care le vinde sau cu toate serviciile pe care le oferă;
 - e. O reproducere suficient de clară a mărcii;
 - f. Datele de identificare a solicitantului.
3. Poate face opoziție la înregistrarea unei mărci (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Autorul desenului pe care marca îl reproduce;
 - b. Persoana de renume care are același nume de familie ca și elementul verbal al mărcii;
 - c. Concurentul care vinde același tip de produse;
 - d. Neconcurentul care are o firmă identică cu marca și care este cunoscută pe plan local;
 - e. Titularul unei mărci notorii în România dar înregistrată doar în Franța;
 - f. Orice persoană.
4. Identificați asemănările și diferențele între procedura opoziției și cea a contestației. Aveți în vedere tipul de procedură, părțile, obiectul, modul de soluționare, soluțiile posibile și căile de atac disponibile pentru fiecare dintre acestea.

5. Care este durata de protecție a mărcii? Cum diferă aceasta de durata de protecției a drepturilor de autor?
6. Titularul unei mărci are dreptul (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. De a interzice utilizarea unui semn identic cu marca sa notorie pentru produse sau servicii similare celor pentru care o utilizează el deși aceasta nu este înregistrată;
 - b. De a interzice utilizarea unui semn diferit de marca sa notorie pentru produse sau servicii similare celor pentru care este aceasta înregistrată;
 - c. De a interzice utilizarea unei firme similare cu marca sa ulterioară pentru produse sau servicii similare celor pentru care ea este înregistrată chiar dacă nu există risc de confuzie între emblemă și marcă;
 - d. De a interzice utilizarea unui semn identic cu marca sa pentru produse sau servicii diferite de cele pentru care ea este înregistrată, chiar dacă ea are un grad normal de distinctivitate;
 - e. De a interzice importul unor produse purtând un semn identic cu marca sa chiar dacă aceste produse au fost produse legal într-un stat membru UE de către un licențiat al titularului mărcii;
 - f. De a interzice utilizarea unui semn diferit de marca sa de renume pentru produse diferite de cele pentru care o utilizează el dacă prin această utilizare se beneficiază de renumele și reputația mărcii sale.
7. Titularul unei mărci are dreptul (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. De a interzice unui concurent terț de a folosi, în activitatea sa comercială, elementul verbal al mărcii sale verbale chiar dacă acesta este numele respectivului concurent;
 - b. De a interzice licențiatului său exportul produselor fabricate și marcate în baza contractului de licență în țări terțe unde marca sa este protejată, atâta vreme cât contractul nu prevede nimic în acest sens;
 - c. De a gaja marca sa pentru garantarea unui împrumut;
 - d. De a interzice producătorilor neautorizați de piese de schimb pentru produsul său să folosească marca pentru a indica utilitatea pieselor de schimb vândute;
 - e. De a interzice utilizarea mărcii sale în scop de publicitate a unui concurent.

8.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Viorel ROȘ, Octavia SPINEANU-MATEI, Dragoș BOGDAN, Dreptul proprietății intelectuale. Dreptul proprietății industriale. Mărcile și indicațiile geografice, All Beck (București – 2003), pp. 283-315.

Legea 84/1998 art. 9 – 38.

Bibliografie facultativă:

Adrian CHIRIAC, „Riscul de confuzie în cadrul mărcilor. Criterii de apreciere.

Considerații privind hotărârile pronunțate de TPI și CJCE în cazul Vedral S.A. contra Oficiului de armonizare a pieței interne (mărci, desene și modele)”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2005.

Gabriel N. TURCU, „Încălcarea dreptului la marcă prin „importuri paralele” și epuizarea dreptului la marcă”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2005.

Sonia FLOREA, „Aspecte teoretice și practice privind limitele dreptului exclusiv asupra mărcii”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2006.

Mihaela ROȘU, „Un caz deosebit de rea - credință la înregistrare. Depozit nou pentru evitarea decăderii”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2006.

Edmond Gabriel OLTEANU, „Noi reglementări interne privind înregistrarea indicațiilor geografice și denumirilor de origine”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2007.

Elena Elvira MARIN, „Opoziția și observațiile terților. Procedura de soluționare”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2008.

Christy ROGERS, „Opoziții la înregistrarea de mărci în Regatul Unit: Hotărârea SPECIAL EFFECTS”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2008.

Niculae NEAGU, „Mijloace administrative de protecție a dreptului la marcă în dreptul intern și european”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2008.

Alina-Luiza VRABIE, „Apărarea drepturilor în domeniul proprietății industriale pe calea contestației în fața Comisiei de reexaminare din cadrul OSIM . Procedură administrativă prealabilă sau jurisdicție specială administrativă”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2008.

Dominte Nicoleta Rodica, „Unele considerații privind înregistrarea mărcilor”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2010

Sonia Florea, „Considerații privind calea de atac împotriva deciziilor emise de comisiile de examinare din cadrul O.S.I.M. Constituționalitatea procedurii contestații” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2011

8.8 Răspunsuri la Test

1. a, d, f;

2. b, e, f;
3. a, b, e;
4. X;
5. X;
6. a;
7. b, c, e.

Unitatea de învățare nr. 9 - Transmiterea, pierderea și apărarea dreptului la marcă

9.1 Introducere

Această unitate își propune să prezinte modalitățile prin care dreptul asupra mărcii poate fi transmis și condițiile în care acest lucru se poate realiza, situațiile în care titularul poate pierde dreptul asupra mărcii sale precum și mijloacele pe care titularul le are la dispoziție pentru a-și apăra dreptul la marcă.

9.2 Obiectivele/competențele unității de învățare

După parcurgerea acestei unități de învățare veți reuși să:

- Arătați care sunt principalele reguli aplicabile transmisiunii drepturilor asupra mărcilor
- Indicați diferențele dintre cesiunea drepturilor asupra mărcii și licențierea utilizării mărcii
- Arătați particularitățile contractului de licență a mărcii
- Indicați care sunt modalitățile prin care dreptul asupra mărcii se poate pierde
- Detaliați condițiile în care pot surveni expirarea mărcii, anularea mărcii și decăderea din drepturile asupra mărcii
- Arătați care sunt principalele mijloace de apărare a drepturilor asupra mărcii
- Detaliați caracteristicile acțiunii în contrafacere.

9.3 Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 2 ore

9.4 Conținutul unității de învățare

9.4.1 Transmiterea dreptului asupra mărcilor

9.4.1.1 Reguli comune aplicabile transmisiunii dreptului asupra mărcilor:

- Numai drepturile cu privire la o marcă individuală (sau colectivă în anumite condiții) înregistrată sau reînnoită pot fi transmise
- Drepturile pot fi transmise în totalitate sau în parte
- Drepturile pot fi transmise cu titlu oneros sau cu titlu gratuit
- Transmiterea se înscrie în Registrul Național al Mărcilor și se publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală
 - o Transmiterea este opozabilă terților doar de la înscrierea în Registrul Național al Mărcilor
 - Lipsa înscrierii licenței la OSIM nu afectează:

- valabilitatea înregistrării mărcii care face obiect al licenței ori cu privire la protecția licenței mărcii
- intervenția într-o acțiune în contrafacere angajată de titular ori obținerea, în cadrul acestei proceduri, de daune-interese, ca urmare a contrafacerii unei mărci care face obiect al licenței
- Înscriserea licenței nu este o condiție pentru ca folosirea unei mărci de beneficiarul licenței să poată fi considerată echivalentul unui act de utilizare de către titular, în cadrul procedurilor referitoare la dobândirea, menținerea validității ori la apararea drepturilor cu privire la acea marcă
 - OSIM poate refuza înscrierea transmiterii cesiunii dacă rezultă în mod evident faptul că prin aceasta publicul este indus în eroare cu privire la natura, calitatea sau originea geografică a produselor sau serviciilor pentru care marca a fost înregistrată, în afara de situația în care beneficiarul transmiterii acceptă să limiteze transmiterea mărcii la produsele sau serviciile pentru care marca nu este înșelătoare
- Beneficiarul transmisiunii este obligat să mențină calitatea produselor, lucrărilor sau serviciilor marcate
- Dreptul la marcă se poate transmite separat sau împreună cu fondul de comerț

9.4.1.2 Reguli privind cesiunea drepturilor asupra mărcii:

- Cesiunea drepturilor asupra mărcii este convenția prin care titularul unei mărci transferă drepturile sale unei alte persoane contra unui preț
 - Cesiunea poate fi și cu titlu gratuit
- Drepturile pot fi cedate oricând în perioada de protecție
- La transmisiunea mărcilor în coproprietate se aplică dreptul comun iar la mărcile colective legea impune acordul tuturor membrilor asociației pentru cesiune
- Se poate cesiona dreptul pentru toată lista de produse și servicii pentru care marca este înregistrată sau numai pentru o parte a acestora
- Cesiunea drepturilor asupra unei mărci identică sau similară cu o altă marcă din patrimoniul cedentului pentru produse sau servicii identice sau similare este nulă
- Cesiunea nu poate limita teritorial aria de folosire a mărcii cedate, chiar dacă este parțială
- Cesiunea este parțială atunci când se referă numai la o parte din lista de produse și servicii pentru care marca este înregistrată
- Părțile la cesiune:
 - Cedentul trebuie să aibă capacitate pentru acte de dispoziție
 - Cesionarul trebuie să aibă capacitatea de a dobândi drepturile cedate
- Forma scrisă a contractului de cesiune este cerută *ad validitatem*

- Transmisiunea este opozabilă de la înscrierea în Registrul Național al Mărcilor care se face la cererea părții interesate
- Transferul drepturilor între părți se face la momentul încheierii valabile a contractului
- Cedentul are următoarele obligații:
 - o De a pune marca la dispoziția cesionarului
 - o De a garanta cesionarul împotriva viciilor mărcii sau pentru evicțiune
- Cesionarul are următoarele obligații:
 - o De a plăti remunerația cedentului
 - o De a menține calitatea produselor sau serviciilor la care se referă marca

9.4.1.3 Cesiunea forțată a drepturilor asupra mărcii

În istorie au existat cazuri de expropriere a dreptului la marcă cu titlu de despăgubiri de război.

În ceea ce privește executarea silită a mărcii doctrina nu este unanimă decât în a admite executarea silită a mărcii odată cu fondul de comerț.

9.4.2 Contractul de licență a mărcii

Contractul de licență este convenția prin care titularul unei mărci transmite unei alte persoane dreptul de a folosi acea marcă în schimbul unui preț.

Există mai multe tipuri de licențe:

- Licența de exploatare – se cedează dreptul de aplicare a mărcii și dreptul de a fabrica produsul
- Licența de folosire – se cedează dreptul de a aplica sau atașa marca pe produse livrate de licențiator
- Licența de reclamă – se cedează folosirea unei denumiri care constituie obiectul unui drept personal al altei persoane în scop comercial și publicitar⁶³

În cazul contractului de licență nu este cerută încheierea acestuia în vreo formă anume dar putem presupune nevoia de a-l încheia în formă scrisă pentru înscrierea în Registrul Național al Mărcilor.

Părțile la contractul de licență:

- Licențiator:
 - o Poate fi:
 - Titularul mărcii
 - Titularul unui drept de uzufruct asupra mărcii
 - Licențiatul dacă i se permite să sub-licențieze prin contractul principal

⁶³ Ioan Macovei, Protecția proprietății industriale, Junimea (Iași – 1984), p. 231 citat în Viorel Roș, Octavia Spineanu-Matei, Dragoș Bogdan, Dreptul proprietății intelectuale. Dreptul proprietății industriale. Mărcile și indicațiile geografice, All Beck (București – 2003), p. 376

- Trebuie să aibă capacitatea de a încheia acte de administrare
- Licențiat:
 - Poate fi:
 - Orice persoană cu capacitatea de a contracta
 - Trebuie să se supună principiului specialității capacității de folosință în cazul în care este persoană juridică.

Contractul poate privi doar o marcă înregistrată și valabilă, transmiterea acesteia putând fi însoțită și de transmiterea unui secret de serviciu sau a unui know-how.

Licența poate fi:

- Totală (se cedează dreptul de a folosi marca pentru toate produsele și serviciile pentru care ea este înregistrată) sau parțială (se cedează dreptul de a folosi marca pentru o parte din produsele și serviciile pentru care ea este înregistrată)
- Exclusivă (titularul se obligă să nu mai înstrăineze marca și altor persoane) sau neexclusivă
- Titularul poate reține dreptul de a folosi el însuși marca sau poate renunța la acest drept
- Limitată teritorial prin contract

Deși contractul de licență își produce efectele între părți de la semnarea lui, el este opozabil terților doar de la înscrierea lui în Registrul Național al Mărcilor. Licența se și publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală.

Dacă durata pentru care se încheie licența depășește perioada de protecție a mărcii se presupune că licențiatorul și-a asumat obligația de a reînnoi înregistrarea mărcii.

Efectele contractului de licență:

- Obligațiile licențiatorului:
 - Să permită folosirea mărcii de către licențiat conform contractului
 - Să garanteze licențiatul pentru vicii și pentru evicțiune
 - Contractul poate conține o clauză de negaranție
 - Dacă licența este exclusivă trebuie să se abțină de la a mai licenția drepturile licențiate deja
 - Să asigure licențiatului asistență tehnică
 - Să mențină marca în vigoare
 - Să ceară înscrierea licenței în Registrul Național al Mărcilor și publicarea în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală
- Obligațiile licențiatului:
 - Să folosească pentru produsele pe care se aplică marca doar marca licențiată
 - Să folosească mențiunea „sub licență” alături de marcă

- Să folosească marca doar pentru produsele sau serviciile prevăzute în contractul de licență
- Să mențină aspectul mărcii și calitatea produselor sau serviciilor pe care se aplică
- Să folosească marca în limitele teritoriale convenite
- Să folosească efectiv marca
- Să plătească licențiatorului prețul cuvenit

Licențiatul nu poate introduce o acțiune în contrafacere fără acordul titularului mărcii dar poate interveni într-o astfel de acțiune pornită de titular. Licențiatul exclusiv poate introduce o acțiune în contrafacere dacă deși a notificat titularul mărcii de actele de contrafacere, acesta nu a introdus o astfel de acțiune în termenul stipulat de licențiat.

9.4.3 Aportul în mărci la constituirea capitalului social al societăților comerciale

Un astfel de aport este considerat a fi o formă de cesiune în dreptul român, marca devenind proprietatea societății astfel formată.

9.4.4 Pierderea dreptului asupra mărcii înregistrate

9.4.4.1 Renunțarea expresă a titularului

După înregistrarea mărcii titularul poate renunța la dreptul său asupra mărcii prin declarație expresă, făcută în scris. Renunțarea poate privi totalitatea produselor sau serviciilor pentru care marca a fost înregistrată sau doar o parte a acestora, în acest caz fiind mai apropiată de o modificare a înregistrării mărcii.

Renunțarea produce efecte de la înscrierea ei în Registrul Național al Mărcilor. Dacă există o licență înregistrată în Registrul Național al Mărcilor renunțarea nu va fi înscrisă până se probează notificarea licențiatului de intenția de a renunța la marcă.

Renunțarea prin toleranță privește doar pierderea dreptului de a interzice unei anumite persoane utilizarea mărcii sau dreptul de a cere anularea mărcii folosite de acea persoană. Se consideră renunțare prin toleranță lipsa de acțiune timp de 5 ani împotriva unei utilizări cunoscute a unei mărci posterior înregistrate afară de cazul în care respectiva marcă posterioară a fost înregistrată cu rea-credință.

Renunțarea prin toleranță nu dă vreun drept la acțiune împotriva mărcii anterioare titularului mărcii posterioare.

9.4.4.2 Expirarea duratei de valabilitate a certificatului de înregistrare

Se produce la expirarea a 10 ani de la ultima înregistrare dacă în decursul duratei de protecție a mărcii dar nu mai devreme de 3 luni înainte de expirarea acesteia titularul nu a făcut o cerere de reînnoire sau nu a achitat taxele de reînnoire.

9.4.4.3 Anularea înregistrării mărcii

Anularea unei mărci este sancțiunea ce intervine atunci când condițiile de validitate ale mărcii nu sunt îndeplinite. Anularea produce efecte retroactiv, desființând inclusiv depozitul reglementar.

Anularea poate fi cerută în termen de 5 ani de la înregistrare cu excepția cazului în care motivul invocat este înregistrarea mărcii cu rea-credință caz în care acțiunea se poate introduce oricând în termenul de protecție a mărcii.

Competent să judece acțiunea în anulare a înregistrării mărcii în primă instanță este Tribunalul Municipiului București.

Anularea mărcii se poate cere pentru următoarele motive:

- Înregistrarea mărcii s-a făcut fără respectarea condițiilor absolute
 - o Reprezentabilitatea grafică
 - o Distinctivitate
 - o Liceitate
- Înregistrarea mărcii s-a făcut fără respectarea condițiilor relative
 - o Disponibilitatea
- Înregistrarea mărcii s-a făcut cu rea-credință
 - o Reaua credință este considerată a fi:
 - Frauda în dauna intereselor unui terț
 - Frauda la lege
 - Abuzul de drept
- Înregistrarea mărcii aduce atingere dreptului la imagine sau numelui patronimic al unei persoane
- Înregistrarea mărcii aduce atingere unui drept anterior de proprietate industrială sau a unui drept de autor anterior

Pot formula o acțiune în anulare:

- Titularul unei mărci anterioare
- Titularul unei mărci notorii
- Titularul unui drept anterior de proprietate industrială sau a unui drept de autor anterior
- Orice altă persoană interesată

Cererea de anulare a mărcii poate fi introdusă și pe cale principală și pe cale reconvențională însă nu poate fi invocată pe cale de excepție.

Marca a cărei înregistrare a fost anulată este radiată din Registrul Național al Mărcilor iar certificatul eliberat titularului anulat.

9.4.4.4 Decăderea titularului din drepturile conferite de marcă

Decăderea este o sancțiune ce poate fi cerută de orice persoană interesată, oricând în decursul perioadei de protecție a mărcii, Tribunalului Municipiului București, pentru următoarele motive:

- Nefolosirea efectivă, fără motive întemeiate, a mărcii pe teritoriul României, pentru o perioadă neîntreruptă de 5 ani, pentru produsele și serviciile pentru care a fost înregistrată
 - o Folosirea este efectivă:
 - Dacă privește semnul așa cum a fost înregistrat sau într-o formă care diferă de cea înregistrată dar într-o formă ce nu alterează caracterul distinctiv al acesteia
 - Dacă este reală
 - Nu sunt acte de folosire efectivă actele pregătitoare (verificarea anteriorităților, comandarea de etichete purtând marca etc.)
 - Dacă este neechivocă
 - Exploatarea trebuie făcută cu titlu de marcă, nu cu titlu de nume comercial sau emblemă
 - Dacă este folosită pentru produsele pentru care e înregistrată
 - Folosirea pentru o parte a produselor face folosire efectivă pentru toate produsele
 - Dacă este publică
 - Dacă e făcută în teritoriul unde a fost înregistrată
 - Dacă este serioasă
 - Și dacă e făcută de un terț cu consimțământul titularului mărcii
 - Și dacă s-a făcut prin aplicarea mărcii pe produse destinate exclusiv exportului
 - o Motivele sunt întemeiate:
 - Dacă sunt independente de voința titularului
 - Dacă fac imposibilă folosirea normală a mărcii sau constituie așa un obstacol în calea folosirii încât nu folosirea acesteia nu se mai justifică din punct de vedere al afacerii
- Marca a devenit, după înregistrare, ca urmare a acțiunii sau inacțiunii titularului, uzuală în comerțul cu un produs sau cu un serviciu pentru care a fost înregistrată
 - o Marca trebuie să fi devenit uzuală în comerț și nu în limbajul comun
- După înregistrare și ca urmare a utilizării ei de către titular sau cu consimțământul acestuia marca a devenit susceptibilă de a induce publicul în eroare, în special cu privire la natura, calitatea sau la proveniența geografică a produselor sau serviciilor pentru care a fost înregistrată
- Marca a fost înregistrată de o persoană neavând calitatea de solicitant.

Cererea de decădere se poate formula după trecerea a 5 ani de la ultimul act de folosire efectivă a mărcii, nu mai devreme de 5 ani de la înscrierea mărcii în

Registrul Național al Mărcilor. Începerea sau reluarea folosirii mărcii cu mai puțin de 3 luni înaintea introducerii cererii în decădere sau după ce titularul a aflat de intenția de prezentare a cererii în decădere nu face folosire efectivă.

Cererea în decădere este de competența Tribunalului Municipiului București, cu apel în 30 de zile de la comunicare și cu recurs în 15 zile de la comunicarea hotărârii în apel.

Legea permite folosirea oricărui mijloc de probă pentru dovedirea folosirii efective, sarcina probei fiind la titular și nu la reclamant.

Prin aplicarea sancțiunii titularul este decăzut, printr-o hotărâre definitivă, din dreptul său la marca înregistrată, marca devenind *res nullius*.

9.4.5 Apărarea drepturilor asupra mărcilor

9.4.5.1 Acțiunea în contrafacere

Potrivit legii constituie infracțiune:

- contrafacerea unei marci
 - o realizarea sau utilizarea fara consimțământul titularului, de către terți, în activitatea comercială, a unui semn:
 - identic cu marca pentru produse sau servicii identice cu acelea pentru care marca a fost înregistrată;
 - care, data fiind identitatea sau asemanarea cu o marca ori data fiind identitatea sau asemanarea produselor sau a serviciilor carora li se aplica semnul cu produsele sau serviciile pentru care marca a fost înregistrată, ar produce în percepția publicului un risc de confuzie, incluzând și riscul de asociere a mărcii cu semnul;
 - identic sau asemanător cu marca pentru produse ori servicii diferite de cele pentru care marca este înregistrată, când aceasta a dobândit un renume în România și dacă prin folosirea semnului fără motive întemeiate s-ar putea profita de caracterul distinctiv ori de renumele mărcii sau folosirea semnului ar cauza titularului mărcii un prejudiciu.
- punerea în circulație a unui produs purtând o marca identică sau similară cu o marca înregistrată pentru produse identice sau similare și care îl prejudiciază pe titularul mărcii înregistrate
 - o oferirea produselor sau comercializarea ori deținerea lor în acest scop sau, după caz, oferirea sau prestarea serviciilor sub acest semn, precum și importul, exportul sau tranzitul produselor sub acest semn
- punerea în circulație a produselor care poartă indicații geografice ce indică sau sugerează că produsul în cauză este originar dintr-o regiune geografică, altă decât locul adevărat de origine, în scopul inducerii în eroare a publicului cu privire la originea geografică a produsului

În cazul acțiunii în contrafacere prejudiciul este prezumat prin simpla încălcarea a dreptului, acesta fiind un drept privativ. Legea nu cere așadar o dovadă a prejudiciului sau ca acesta să fie actual.

Acțiunea în contrafacere poate fi introdusă de:

- titularul mărcii
- licențiatul exclusiv dacă titularul mărcii, notificat de încălcare de către licențiat, nu a acționat în termenul stabilit, prin notificare, de către licențiat.

Acțiunea penală în contrafacere se pune în mișcare la plângerea prealabilă a părții vătămate.

9.5 Rezumat

Drepturile asupra mărcii pot fi transmise, în tot sau în parte, liber sau forțat, prin cesiune sau licență. În cazul încheierii de contracte cu un astfel de obiect anumite condiții de validitate trebuie respectate. Notificarea transmiterii dreptului la OSIM este de asemenea necesară pentru a asigura opozabilitatea transmiterii prin înscrierea ei în registrele publice și publicarea acesteia.

Drepturile asupra mărcii se pot pierde prin renunțare, expirarea termenului de protecție, anularea înregistrării (pentru motivele prevăzute de lege) sau decăderea titularului din drepturile asupra mărcii (pentru motivele prevăzute de lege).

9.6 Test de evaluare a cunoștințelor

1. Pentru a se putea face o transmitere valabilă a drepturilor asupra mărcii trebuie îndeplinite următoarele condiții (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Marca trebuie să fi fost înregistrată și să fie încă în durată de protecție la data efectuării actului de transmitere;
 - b. Marca să fie individuală;
 - c. Transmiterea să vizeze toate drepturile asupra mărcii;
 - d. Transmiterea să se efectueze numai cu titlu oneros;
 - e. Transmiterea să se facă prin act scris;
 - f. Transmiterea să fie făcută împreună cu fondul de comerț.
2. Identificați diferențele între cesiunea drepturilor asupra mărcii și licență. Aveți în vedere condițiile de valabilitate, conținutul actului, părțile și efectele fiecărui mod de transmitere a drepturilor asupra mărcii.
3. În cazul licenței (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Licențiatul are obligația de a păstra nivelul calității produselor la cel al produselor ce poartă marca obiect al licenței produse de către licențiator;
 - b. Ea poate fi limitată teritorial, chiar în interiorul pieței unice;
 - c. Ea poate fi nelimitată în timp;
 - d. Licențiatorul are obligația de garanție pentru evicțiune;

- e. Licențiatul poate produce noi produse pe care să aplice marca obiect al licenței;
 - f. Ea produce efecte între părți doar de la publicarea în Buletinul Oficial de Proprietate Industrială.
4. Dreptul asupra mărcii se poate pierde:
- a. Prin expirarea unei perioade de 20 de ani de la înregistrare, titularul neputând în nici un caz preveni aceasta;
 - b. Prin renunțarea expresă a titularului, înregistrată în Registrul Național al Mărcilor;
 - c. Prin neplata taxelor de reînnoire a înregistrării mărcii;
 - d. Prin pierderea caracterului notoriu al mărcii înregistrate;
 - e. Prin anularea înregistrării mărcii la cererea titularului;
 - f. Prin decăderea din drepturile asupra mărcii datorită degenerării mărcii.
5. Anularea mărcii (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
- a. Este întotdeauna de competența în primă instanță a Tribunalului Municipiului București;
 - b. Poate fi cerută de către orice persoană interesată;
 - c. Se prescrie în termen de 5 ani de la depunerea cererii de înregistrare;
 - d. Poate fi cerută oricând în durata de protecție a mărcii dacă înregistrarea a fost cerută cu rea-credință;
 - e. Este o procedură administrativă;
 - f. Poate fi invocată pe cale de excepție.
6. Decăderea din drepturile asupra mărcii (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
- a. Nu poate privi decât marca în întregul ei (pentru toate produsele și serviciile pentru care a fost înregistrată);
 - b. Se prescrie în termen de 5 ani de la înregistrarea mărcii;
 - c. Este, în primă instanță, de competența Comisiei de Reexaminare a OSIM;
 - d. Poate fi cerută dacă titularul nu a avut calitatea de solicitant;
 - e. Poate fi cerută pentru nefolosirea efectivă a mărcii timp de 5 ani pentru produsele și serviciile pentru care a fost înregistrată;
 - f. Este o sancțiune ce nu poate fi aplicată dacă cu cel mult 3 luni înainte de introducerea acțiunii titularul a reluat actele de folosire efectivă a mărcii.
7. Acțiunea în contrafacere (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
- a. Poate fi introdusă împotriva titularului unei mărci similare, înregistrată pentru produse similare, în cazul în care există un risc de confuzie între cele două mărci;
 - b. Presupune dovedirea unui prejudiciu cert, real, actual și serios;
 - c. Nu poate fi introdusă de titularul unei mărci a cărei protecție a expirat, pentru acte survenite după expirarea protecției;
 - d. Poate fi introdusă în situația în care titularul unei mărci înregistrate este vătămat în drepturile sale prin importul de produse pe care este aplicată marca sa dintr-un stat terț, membru UE, unde titularul le-a exportat și le-a comercializat sub aceeași marcă.

- e. Poate fi introdusă și de licențiatul exclusiv dacă titularul notificat de acesta nu introduce el însuși acțiunea;
- f. Poate fi introdusă atât ca acțiune civilă cât și ca acțiune penală.

9.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Viorel ROȘ, Octavia SPINEANU-MATEI, Dragoș BOGDAN, Dreptul proprietății intelectuale. Dreptul proprietății industriale. Mărcile și indicațiile geografice, All Beck (București – 2003), pp. 370-42, 456-476.

Legea 84/1998 art. 39-50, 80-91.

Bibliografie facultativă:

Octavia SPINEANU-MATEI, „Apărarea drepturilor de proprietate intelectuală. Compatibilitatea legislației românești cu Directiva 2004/48/ec a parlamentului european și a consiliului din 29 aprilie 2004”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2005.

Anca-Andreea NISTOREANU, „Acțiunea în contrafacere în materia mărcilor”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2005.

Ionel DIDEA, „Contrafacerea mărcilor prin folosirea de site-uri de Internet cu ocazia unor activități de comerț electronic”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2005.

Ciprian Raul ROMIȚAN, „Protecția mărcilor și indicațiilor geografice prin mijloace de drept penal. Drept comparat”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2005.

Bucura IONESCU, „Ordonanța de urgență nr. 100/2005 privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate industrială – nou instrument juridic de combatere a fenomenului de contrafacere în România”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2005.

Vasile PĂTULEA, „Drepturi de proprietate intelectuală. Mărfuri contrafăcute. Regim juridic (confiscare și distrugere). Mărfuri în regim de tranzit extern”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2006.

Gheorghe BUCȘĂ, „Studiu de caz privind expertiza tehnică judiciară în contrafacere”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2006.

Iulia SITEAVU, „Analiza condiției interesului în promovarea acțiunii în decădere”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2006.

Mihaela IONESCU, „Folosirea mărcii în comerțul electronic constituie folosire efectivă?”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2006.

Alexandru Lucian ARJOCA, „Apărarea drepturilor asupra mărcilor și indicațiilor geografice”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2006.

Alexandru Lucian ARJOCA, „Aspecte legislative și practice privind distrugerea bunurilor pirat și bunurilor contrafăcute”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2006.

Mihaela CIOCEA, „Considerații privind transpunerea prevederilor Directivei nr. 2004/48 în legislația românească”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2006.

Sonia FLOREA, „Proba folosirii mărcii”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2006.

Nelu Viorel CĂTUNA, „Expertizarea contrafacerii - o identificare criminalistică? ”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2007.

Liliana-Zoleta KÖRÖSI, „Termenul de decădere din dreptul conferit de marca înregistrată, prevăzut de art.45 al.1 lit.a din Legea nr.84/1998”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2007.

Magda POPESCU, „Câteva aspecte controversate ale proiectului de directivă referitoare la apărarea drepturilor de proprietate intelectuală prin mijloace de drept penal”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2007.

Ioana VASIU, Lucian VASIU, „Aspecte privind protecția indicațiilor geografice”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2007.

Constanța MOISESCU, „Rolul autorităților judiciare în aplicarea drepturilor de proprietate intelectuală în România”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2007.

Gilda LAZĂR, Alina MARINESCU, Mirela ENĂȘEL, Ovidiu CERNEI, „Încălcarea drepturilor de proprietate industrială prin comerț ilicit cu țigarete. Comerțul ilicit cu țigarete. Contrabanda și contrafacerile”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2007.

Mihaela STĂNESCU, „Câteva considerații referitoare la aplicarea Regulamentului Consiliului nr. 1383/2003 privind acțiunile de control vamal îndreptate împotriva mărfurilor suspectate a aduce atingere unor drepturi de proprietate intelectuală și măsurile care trebuie luate împotriva mărfurilor care încalcă aceste drepturi”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2007.

Constantin ANECHITOAE, Diana Bălănescu, „Contractul de franchising (franciză)”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2007.

Ligia DĂNILĂ, „Taxarea în justiție a cererilor formulate în domeniul dreptului de proprietate intelectuală”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2008.

Ciprian Raul ROMIȚAN, „Competența de judecată a litigiilor din domeniul mărcilor și indicațiilor geografice”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2008.

Constantin ANECHITOAE, Mihaela Stănescu, „Considerații privind contractul de franciză”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2008.

Gheorghe GHEORGHIU, „Aspecte din practica judiciară privind marca comunitară”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2008.

Octavia SPINEANU-MATEI, „Decăderea titularului din drepturile conferite de înregistrarea mărcii pentru nefolosire. Aspecte privind calculul termenului de 5 ani de lipsă a folosinței mărcii prevăzut de art.45 alin.1 lit. a) din Legea nr.84/1998”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2008.

Dragoș-Nicolae DUMITRU, „Particularități privind protecția penală a mărcilor prin infracțiunea de contrafacere de marcă”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2008.

Dragoș - Nicolae DUMITRU, „Particularități privind infracțiunea de contrafacere în cazul mărcilor notorii și a mărcilor cu renume”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2009.

Ioana VASIU, Lucian VASIU, „Contrafacerea și combaterea ei”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2009.

Vartires Dana Iarina, „Reglementarea specială a obligației de informare precontractuală în contractul internațional de franciză” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2010

Vertires Dana Iarina, „Extinderea internațională a rețelei de franciză” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2010

Alexandru Lucian Arjoca, „Combaterea contrafacerii medicamentelor în România. o nouă provocare pentru autoritățile române” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2011

Gheorghe Gheorghiu, „Unele aspecte privind nulitatea mărcilor în reglementarea națională și europeană” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2011

Vasiu Ioana, Vasiu Lucian, „Protecția mărcilor în mediul online: cazuri recente din practica americană” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2011

Buta Paul George, „Considerații asupra apărării drepturilor asupra mărcii în cadrul procedurilor UDRP” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2010

Orsolya Czenczer, Matyas Kapa, „Punerea în executare a hotărârilor judecătorești privind încălcarea drepturilor asupra mărcilor în cazuri transfrontaliere în Uniunea Europeană” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2010

Dominte Nicoleta Rodica, „Unele considerații privind conflictul dintre mărci și indicații geografice” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2010

Florea Sonia, „Aspecte practice privind soluționarea conflictelor între dreptul la marcă, dreptul la nume comercial și dreptul la nume de domeniu” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2010

Roxana Văleanu, „Conflictul dintre numele comercial și marca” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2009

9.8 Răspunsuri la Test

1. a, e;
2. X;
3. a, d;
4. b, c, f;
5. a, b, d;
6. e, f;
7. c, e, f.

Unitatea de învățare nr. 10 – Condițiile de protecție a desenelor și modelelor. Procedura de înregistrare.

10.1 Introducere

Această unitate definește și caracterizează dreptul asupra desenelor și modelelor, indică subiectele posibile ale acestui drept detaliind apoi condițiile cerute pentru protecția desenelor și modelelor și procedura de înregistrare a acestora în vederea dobândirii protecției conferite de lege.

10.2 Obiectivele/competențele unității de învățare

După parcurgerea acestei unități de învățare veți reuși să:

- Definiți desenul și modelul
- Arătați particularitățile de regim juridic aplicabile desenelor și modelelor
- Arătați avantajele și dezavantajele cumulului de protecție, arătând efectele pe care acesta le are asupra titularilor de drepturi și asupra utilizatorilor
- Arătați care pot fi subiectele drepturilor asupra desenelor și modelelor
- Indicați care sunt condițiile de protecție a desenelor și modelelor
- Detaliați condiția noutății, arătând și care este sfera de cuprindere a anteriorităților distructive de noutate
- Detaliați condiția caracterului individual, arătând și care sunt particularitățile aprecierii îndeplinirii acestei condiții
- Arătați care este situația protecției desenelor sau modelelor încorporate în alte produse
- Indicați care sunt desenele și modelele excluse de la protecție precum și justificarea acestei excluderi
- Indicați principalii pași din procedura de înregistrare a desenului sau modelului
- Indicați care sunt elementele necesare efectuării unei cereri reglementare și care sunt efectele depunerii unei astfel de cereri
- Arătați cine poate beneficia de un drept de prioritate și în ce condiții
- Indicați diferențele dintre examinarea preliminară și examinarea de fond la înregistrarea desenului sau modelului
- Detaliați caracteristicile procedurii opoziției la înregistrarea desenului sau modelului, arătând care sunt participanții, care este procedura urmată, care sunt soluțiile posibile și care sunt efectele probabile ale acestei proceduri asupra înregistrării desenului sau modelului

10.3 Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 2 ore

10.4 Conținutul unității de învățare

10.4.1 Definiție

Desenul este definit de legea română ca fiind aspectul exterior al unui produs sau al unei părți a acestuia, redat în două dimensiuni, rezultat din combinația dintre principalele caracteristici, îndeosebi linii, contururi, culori, formă, textură și/sau materiale și/sau ornamentația produsului în sine.

10.4.2 Natura juridică a dreptului

Datorită caracterului lor ambivalent: de opere de artă dar și creații cu aplicabilitate industrială desenele și modelele sunt plasate la intersecția dreptului de autor cu drepturile de proprietate industrială.

În decursul timpului această problemă a dus la decantarea mai multor teorii ce urmăreau să identifice când anume desenul sau modelul se califică pentru protecție ca drept de autor și când ca desen sau model.

Prin permiterea cumulului de protecție legiuitorul român permite titularului să aleagă modul în care dorește să își apere sau valorifice dreptul. Astfel titularul poate opta pentru protecția ca drept de autor (care nu necesită depozit, este de mai lungă durată și oferă o procedură mai simplă) sau pentru protecția ca drept de proprietate industrială.

10.4.3 Subiectele dreptului

Subiecte ale dreptului asupra desenului sau modelului pot fi:

- Autorul independent
 - o Poate fi numai o persoană fizică (se recunoaște și coautoratul)
 - o Îl poate și comanda spre executare unui terț, caz în care tot cel care îl concepe este autorul
 - o Este considerat a fi creat independent desenul sau modelul nerealizat ca urmare a unor contracte cu misiune creativă sau de către salariați în cadrul atribuțiilor repartizate lor prin contracte individuale de muncă
- Persoana care comandă un astfel de desen sau model printr-un contract cu misiune creativă
 - o În lipsa unei prevederi contrare nu este considerat îndreptățit la certificatul de înregistrare cel care a creat desenul sau modelul ci cel care l-a comandat
- Unitatea angajatoare
 - o În lipsa unei prevederi contrare nu este considerat îndreptățit la certificatul de înregistrare cel care a creat desenul sau modelul în cadrul atribuțiilor ce i-au fost încredințate explicit prin contractul de muncă ci unitatea angajatoare

10.4.4 Condiții de protecție

10.4.4.1 Noutatea

- Un desen sau model industrial este considerat a fi nou dacă nici un desen sau model identic nu a fost făcut public înaintea datei de depunere a cererii de înregistrare sau, dacă a fost revendicată prioritatea, înaintea datei de prioritate.
- Două desene sau modele sunt considerate a fi identice dacă trăsăturile lor caracteristice nu diferă decât în ceea ce privește detalii nesemnificative.
- În alcătuirea anteriorităților se ține seama de desenele și modelele făcute publice, ceea ce în intenția legiuitorului înseamnă adică au fost publicate ori dezvăluite în alt mod, expuse, utilizate în comerț, cu excepția situațiilor în care aceste evenimente nu ar fi putut, în mod rezonabil și în cadrul activității obișnuite, să devină cunoscute cercurilor specializate din sectorul în cauză care acționează în cadrul Uniunii Europene înainte de data de depunere a cererii de înregistrare sau, dacă a fost invocată o prioritate, înaintea datei de prioritate.
- Nu sunt însă incluse în anteriorități:
 - o Divulgările făcute către terți în condiții explicite sau implicite de confidențialitate
 - o Divulgările făcute de autor, de succesorul său în drept sau de un terț ca urmare a informațiilor primite de la autor sau de la succesorul lui în drept sau ca urmare a acțiunii unuia dintre ei, pentru o perioadă de 12 luni înainte de depunerea cererii de înregistrare, sau înainte de data de prioritate
 - o Divulgarea abuzivă făcută cu până la 12 luni înainte de depunerea cererii de înregistrare sau înainte de data de prioritate
 - Se consideră a fi abuzivă orice divulgare sau valorificare a desenului sau modelului făcută fără acordul autorului.

10.4.4.2 Caracterul individual

Se consideră că un desen sau model are caracter individual dacă impresia globală pe care o produce asupra utilizatorului avizat este diferită de cea produsă asupra unui asemenea utilizator de orice desen sau model făcut public înaintea datei de depunere a cererii de înregistrare sau, dacă a fost revendicată prioritatea, înaintea datei de prioritate.

Aprecierea caracterului individual se face în raport de desen sau model ca întreg, impresia pe care acesta o lasă fiind apreciată la nivelul obiectului în care desenul sau modelul e înglobat. Aprecierea nu se face însă fără discriminare în funcție de tipul de obiect în care desenul sau modelul industrial se înglobează. Astfel aprecierea nu o să se facă la fel pentru un telefon mobil sau sticla unui parfum.

Tot în limitele aprecierii caracterului individual legea impune și luarea în considerare a gradului de libertate al autorului în elaborarea desenului sau modelului.

10.4.4.3 Desene sau modele aplicate la un produs sau încorporate într-un produs

În cazul desenelor și modelelor care sunt aplicate la sau încorporate într-un produs legea instituie două condiții adiționale care trebuie îndeplinite cumulativ pentru a reține existența noutății și a caracterului individual al desenului sau modelului respectiv.

Aceste două condiții privesc:

- Necesitatea ca odată încorporată în produsul complex, partea componentă constituită de desen sau model să rămână vizibilă pe durata utilizării normale a produsului;
 - o Prin utilizare normală legiuitorul înțelegând „*utilizarea de către beneficiar, fără a include întreținerea sau reparațiile*”;
- Necesitatea ca părțile vizibile ale părții componente să îndeplinească ele însele condițiile privind noutatea și caracterul individual.

10.4.4.4 Desene și modele excluse de la protecție

Legea exclude expres de la protecția ca model sau desen anumite forme:

- Desenul sau modelul care este determinat exclusiv de o funcție tehnică
 - o Excluderea nu se aplică decât părții de produs care servește exclusiv acestei funcții tehnice și nu întregului produs⁶⁴
- Desenul sau modelul care trebuie reprodus în forma și la dimensiunile exacte, pentru a permite ca produsul în care este încorporat sau la care este aplicat să fie legat mecanic ori amplasat în jurul unui alt produs, astfel încât fiecare dintre produse să își poată îndeplini funcția
 - o Această categorie de forme excluse se referă la piesele unui mecanism și evită ca protecția să limiteze concurența pe piața pieselor de schimb
 - o Această condiție exclude orice piesă vizibilă dar necesară chiar dacă îndeplinește condițiile de noutate și caracter individual⁶⁵
- Desenele sau modelele ale căror destinație și aspect contravin ordinii publice sau bunelor moravuri
- Sunt excluse de la protecție acele forme care prin ele însele aduc atingere ordinii publice sau bunelor moravuri

⁶⁴ Jacques Azéma, Jean-Cristophe Galloux, *Droit de la propriété industrielle*, 6e édition, Dalloz (Paris – 2006), p. 661

⁶⁵ Jacques Azéma, Jean-Cristophe Galloux, *Droit de la propriété industrielle*, 6e édition, Dalloz (Paris – 2006), p. 661

10.4.5 Procedura de înregistrare

Autorul sau succesorul său în drepturi poate solicita OSIM înregistrarea desenului sau modelului. Solicitarea ia forma unei cereri de înregistrare și urmează următoarea procedură:

- Depozitul reglementar
 - o Cererea de înregistrare trebuie să conțină:
 - solicitarea de înregistrare a desenului sau modelului
 - datele de identificare a solicitantului
 - numărul de desene sau modele pentru care se solicită protecția
 - indicarea produselor în care este încorporat desenul sau modelul, dacă este cazul
 - descrierea elementelor noi, caracteristice desenului sau modelului pentru care se solicită protecția, așa cum apar în reprezentările grafice depuse
 - numele autorilor sau o declarație pe răspunderea solicitantului, că autorii au renunțat la dreptul de a fi menționați în cerere și/sau în publicațiile desenului sau modelului industrial
 - reprezentările grafice ale desenului sau modelului, în 3 exemplare.
 - o Cererea mai poate conține, dacă este cazul și alte informații care nu condiționează acordarea datei de depozit precum:
 - datele de identificare a mandatarului autorizat, în cazul în care acesta a fost desemnat în cererea de înregistrare
 - actele de prioritate, în cazul în care se invocă una dintre prioritățile prevăzute de lege
 - solicitarea amânării publicării
 - procura de reprezentare în fața O.S.I.M.
 - declarația indicând informațiile care, după cunoștința solicitantului, permit să se dovedească îndeplinirea condițiilor de acordare a protecției desenului sau modelului industrial pentru care se solicită înregistrarea.
 - o Cererea se întocmește în limba română și trebuie semnată
 - o Reprezentările grafice ale desenului trebuie să fie clare și să evidențieze caracteristicile sale estetice

- Se poate depune o singură cerere pentru înregistrarea a mai multe desene sau modele
 - În cazul unui depozit multiplu însă desenele sau modelele trebuie să satisfacă o regulă de unitate de concepție, de unitate de producție sau de unitate de utilizare sau trebuie să aparțină aceluiași ansamblu sau compoziții de articole
- O cerere care conține solicitarea de înregistrare, datele de identificare ale solicitantului, și reprezentările grafice sau speci­menele într-un singur exemplar va fi înregistrată sub condiția complinirii lipsurilor în termen de două luni
 - Dacă în termenul de 2 luni lipsurile nu sunt complinite cererea se respinge
- Data constituirii depozitului reglementar este data la care cererea completă, chiar sub aspectul depunerii documentației minime prevăzute mai sus, a fost depusă la OSIM
 - Cererea completă se înscrie în Registrul național al cererilor depuse
- Au drept de prioritate:
 - Persoana care a depus o prima un desen sau model industrial spre înregistrare într-una din statele părți la convențiile la care și România este parte, timp de 6 luni de la data depozitului în respectivul stat
 - Trebuie invocată prin cererea de înregistrare și dovedită în decurs de 3 luni de la constituirea depozitului
 - Persoana care a prezentat desenul sau modelul industrial într-o expoziție internațională, timp de 6 luni de la data primei prezentări în expoziție
 - Trebuie invocată prin cererea de înregistrare și dovedită în decurs de 3 luni de la constituirea depozitului
- Examinarea preliminară
 - Se face de o comisie a OSIM
 - Verifică dacă
 - Cererea îndeplinește condițiile de formă prevăzute de lege
 - Cererea îndeplinește condițiile pentru reprezentările grafice

- Cererea îndeplinește condițiile pentru celelalte documente sau acte anexate la cerere
- Au fost achitate taxele
- Dacă există nereguli acestea vor fi comunicate solicitantului și i se va acorda un termen de complinire a acestora (de obicei 1 lună pentru solicitanții români, 2 luni pentru cei străini)
- Dacă o cerere multiplă nu îndeplinește condițiile pentru toate desenele sau modelele aceasta poate fi divizată până la publicarea cererii
 - Fiecare cerere divizionară păstrează data de depozit a cererii divizate
 - Pentru a păstra data de depozit a cererii divizate cererile divizionare trebuie să nu depășească elementele cererii inițiale
 - Divizarea se poate face de către:
 - Solicitant la cererea OSIM
 - Trebuie făcută în termenul acordat de OSIM pentru aceasta
 - OSIM
 - Doar în cazul în care în termenul acordat solicitantului pentru divizare acesta nu a cerut-o
 - Dacă OSIM face divizarea va continua procedura doar pentru prima cerere astfel rezultată din divizare și le va respinge pe celelalte
- Cererea care îndeplinește condițiile de formă precum și reproducerea, fotografia sau reprezentarea grafică se publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală în termen de maxim 4 luni de la data constituirii depozitului reglementar
 - Publicarea poate fi amânată cu cel mult 30 de luni de la data depunerii cererii sau priorității
 - În cazul unui depozit multiplu cererea se poate amâna numai pentru toate desenele sau modelele și numai pentru aceeași perioadă
 - Este considerată a fi publicare și publicarea cererii internaționale de către OMPI

- Opoziția

- Se face de către persoanele interesate în termen de 2 luni de la publicare
- Se poate face pentru următoarele motive:
 - Desenul sau modelul nu are noutate
 - Desenul sau modelul nu are caracter individual
 - Desenul sau modelul este determinat exclusiv de o funcție tehnică
 - Desenul sau modelul trebuie reprodus în forma și la dimensiunile exacte, pentru a permite ca produsul în care este încorporat sau la care este aplicat să fie legat mecanic ori amplasat în jurul unui alt produs, astfel încât fiecare dintre produse să își poată îndeplini funcția
 - Desenul sau modelul contravine ordinii publice sau bunelor moravuri
 - Solicitantul nu a făcut dovada că este persoana îndreptățită la a solicita înregistrarea desenului sau modelului
 - Desenul sau modelul industrial încorporează, fără acordul titularului, o operă protejată prin Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu modificările ulterioare, sau orice alt drept de proprietate industrială protejat
 - Desenul sau modelul constituie o utilizare improprie a oricăruia dintre obiectele menționate în lista cuprinsă în [art. 6ter](#) din Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale, în forma revizuită la Stockholm la 14 iulie 1967, la care România a aderat prin Decretul nr. 1.177/1968, sau o utilizare abuzivă a emblemelor și stemelor, altele decât cele menționate în art. 6ter din Convenție
 - desenul sau modelul este în conflict cu un desen sau model anterior care a făcut obiectul unei divulgări publice după data de depozit a cererii de înregistrare sau după data de prioritate, dacă o prioritate este revendicată, și care este protejat de la o dată anterioară prin înregistrarea unui desen sau model comunitar ori printr-o cerere de înregistrare a unui desen sau model comunitar, sau prin înregistrarea unui desen sau model în România ori printr-o cerere de obținere a protecției în România

- desenul sau modelul folosește un semn distinctiv ce conferă titularului semnului dreptul de a interzice această utilizare
- OSIM notifică solicitantul de opoziție și îi cere să își expună un punct de vedere în termen de 2 luni de la comunicare
- Opoziția se soluționează de o comisie din cadrul OSIM în 3 luni de la depunerea ei
- Soluționarea opoziției poate fi suspendată:
 - când se bazează pe o cerere de înregistrare a unui desen sau model, până la luarea unei hotărâri cu privire la aceasta; și
 - când desenul sau modelul opus face obiectul unei acțiuni în anulare, până la soluționarea definitivă a cauzei.
- Examinarea de fond
 - Se face în 12 luni de la publicarea cererii într-o comisie de examinare a OSIM compusă din 3 membri
 - Se verifică îndeplinirea următoarelor condiții:
 - Desenul sau modelul are noutate și caracter individual
 - Desenul sau modelul nu se găsește în vreunul din cazurile de desene sau modele excluse de la protecție
 - Desenul sau modelul nu este ilicit sau imoral
 - Se verifică în special ca forma utilizată să nu fie una din cele menționate de art. 6ter a Convenției de la Paris
 - Desenul încorporează, fără acordul titularului, un drept de proprietate intelectuală anterior protejat
 - Verificarea se face de către OSIM în propriul fond documentar și orice alte documente depuse de persoanele interesate
 - OSIM poate cere lămuriri sau specimene
 - Dacă vreuna din condițiile verificate nu este îndeplinită cererea este respinsă
 - Cererea este respinsă și dacă taxele nu sunt achitate în termen
 - Hotărârea Comisiei se înscrie în Registrul de hotărâri al serviciului și se comunică în maxim 60 de zile solicitantului

- Desenul sau modelul pentru care cererea a fost admisă este înscris în Registrul național al desenelor și modelelor și este publicat în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală
 - Aceeași comisie poate revoca hotărârea de înscriere până la comunicarea ei
 - Revocarea se face pentru nerespectarea unei condiții de fond
- Certificatul de înregistrare se eliberează solicitantului în termen de 30 de zile de la rămânerea definitivă a hotărârii de înregistrare
 - Certificatul de înregistrare atestă dreptul născut prin înregistrarea în Registrul național al desenelor și modelelor

10.5 Rezumat

Protecția ca desen sau model vizează forma exterioară a produselor, aceasta putând astfel beneficia de protecție și în situațiile în care ar fi exclusă de la protecția prin marcă de comerț deoarece ar adăuga o valoare semnificativă produsului. Cumulul de protecție al desenului sau modelului cu protecția prin drept de autor este însă posibilă în dreptul român.

Pentru a fi protejat un desen sau model trebuie să fie nou și să aibă caracter individual. Reguli speciale sunt aplicabile în situația în care desenul sau modelul privește forme aplicate la un produs sau încorporate unui produs. De asemenea forma care se dorește a fi protejată nu trebuie să fie exclusă expres de la protecție.

Pentru dobândirea protecției solicitantul trebuie să urmeze procedura de înregistrare în fața OSIM sau poate alege să urmeze calea protejării desenului sau modelului la nivel comunitar, în fața OHIM.

10.6 Test de evaluare a cunoștințelor

1. Arătați diferențele dintre desen și model precum și implicațiile acestora în aprecierea condițiilor de protecție precum și în cazul desenelor și modelelor încorporate în alte produse.
2. Subiect al dreptului asupra desenului sau modelului poate fi (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Inginerul proiectant în aeronautică în calitate de autor al unui model de carcasă de aspirator;
 - b. Designer-ul unui obiect promoțional realizat pentru un client al agenției unde lucrează;
 - c. Artistul plastic contractat de o societate de construcții de autovehicule pentru a îmbunătăți din punct de vedere al aspectului vizual caroseria unei mașini;
 - d. Numai persoana fizică;

- e. Agenția de publicitate pentru toate desenele și modelele create de angajații săi în cadrul contractelor de muncă cu misiune creativă;
 - f. Unitatea angajatoare întotdeauna pentru desenele și modelele create de angajații săi.
3. Este anterioritate distructivă de noutate (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
- a. O imagine detaliată a desenului publicată după data de prioritate a cererii într-un ziar de mare tiraj din Franța;
 - b. O imagine detaliată a desenului publicată cu 3 luni înaintea depunerii cererii într-un ziar de mare tiraj din România ca urmare a infiltrării unui jurnalist în cadrul societății solicitant a înregistrării;
 - c. O descriere amănunțită a modelului publicată cu 2 ani înainte de depunerea cererii dar pierdută încă de la tipărire în depozitul tipografiei;
 - d. O descriere amănunțită a modelului de caroserie a unui nou autovehicul publicată cu 2 ani înaintea depunerii cererii de înregistrare într-o revistă de artă culinară din Cuba;
 - e. O fotografie clară a modelului astfel cum a fost el prezentat de autor la o expoziție internațională, cu 8 luni înainte de depunerea cererii de înregistrare;
 - f. O descriere detaliată a modelului obținută de un terț cu 3 ani înaintea depunerii cererii de înregistrare ca urmare a participării sale, în calitate de avocat, la discuțiile confidențiale purtate de autor cu o bancă în vederea finanțării producției în serie a modelului.
4. Arătați care sunt elementele cheie ale evaluării caracterului individual al unui desen sau model și cum diferă această evaluare de aprecierea condiției noutății.
5. Sunt desene sau modele excluse de la protecție (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
- a. Forma unei sticle de băuturi alcoolice modelată în așa fel încât odată deschisă alcoolul să nu se evaporeze;
 - b. Forma unei sticle de parfum cu aromă de trandafir modelată ca o floare de trandafir;
 - c. Forma unei cutii de ciocolată modelată ca o svastică nazistă;
 - d. Forma unei huse de telefon mobil care se pliază exact pe dimensiunile telefonului, trebuind pentru aceasta ca în producția husei să fie respectate exact aceste dimensiuni;
 - e. Forma unei căni de cafea modelată ca un cap de pisică;
 - f. Aspectul unui DVD care are pe o suprafață inscripționată o imagine, în ceea ce privește întreg DVD-ul.
6. Pentru ca o cerere să fie reglementar depusă este nevoie ca (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
- a. descrierea elementelor noi, caracteristice desenului sau modelului pentru care se solicită protecția, așa cum apar în reprezentările grafice depuse să fie depusă la OSIM cel mai târziu la două luni de la data cererii inițiale pentru a păstra data de depozit a acesteia din urmă;
 - b. să fie făcută de autor;
 - c. să fie redactată în limba română;

- d. să fie indicat numărul de desene sau modele pentru care se solicită protecția;
 - e. să conțină o declarație a solicitantului că nu desenul sau modelul nu încalcă un alt drept de proprietate industrială;
 - f. să conțină cel puțin un exemplar la reprezentărilor grafice ale desenului sau modelului sub rezerva depunerii a încă două exemplare în cel mult două luni de la data cererii inițiale pentru a păstra data de depozit a acestora din urmă;
7. Sunt motive de opoziție la înregistrarea desenului sau modelului (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
- a. Faptul că cererea de înregistrare a fost incompletă;
 - b. Încălcarea prin desen sau model a unui drept de autor anterior;
 - c. Nedepunerea în termen a dovezii priorității invocate prin cerere;
 - d. Neplata taxelor prevăzute de lege;
 - e. Utilizarea fără drept, în desenul sau modelul a cărui înregistrare se solicită, a unui semn dintre cele prevăzute de art. 6ter din Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale;
 - f. Forma desenului sau modelului a cărui înregistrare se solicită induce în eroare consumatorii asupra naturii produsului.

10.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Legea 129/1992, republicată, art. 1-29;

Ligia DĂNILĂ, *Dreptul de autor și dreptul de proprietate industrială*, CH Beck (București – 2008), pp. 237-249.

Bibliografie facultativă:

Mirela ROMIȚAN, Oana PÂSLARU, „Protecția specială a desenelor și modelelor industriale cu ocazia expozițiilor. Drept comparat – Franța”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intellectuale*, nr. 1/2005.

Gheorghe BUCȘĂ, „Protecția desenelor și modelelor industriale în România”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intellectuale*, nr. 2/2005.

Gheorghe BUCȘĂ, Liliana BADEA, „Protecția desenelor și modelelor comunitare”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intellectuale*, nr. 3/2005.

Gheorghe BUCȘĂ, „Protecția aspectului exterior al produselor în economia de piață”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intellectuale*, nr. 4/2005.

Liliana BADEA, „Protecția desenelor și modelelor comunitare”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intellectuale*, nr. 3/2006.

Ciprian Raul ROMIȚAN, „Regulamentul (CE) nr. 2246/2002 al Comisiei din 16 decembrie 2002 privind taxele care trebuie virate către Oficiul pentru

Armonizare pe Piața Internă – OHIM – (mărci comerciale, desene și modele) pentru înregistrarea desenelor și modelelor comunitare”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2006.

Constantin DUVAC, „Însușirea fără drept a calității de autor al desenului sau modelului industrial”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2007.

Constantin DUVAC, „Din nou despre însușirea fără drept a calității de autor al desenului sau modelului”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2008.

Karl-Nikolaus PEIFER, „Legile modelului comunitar și ale modelului național – Legea modelelor își pierde sau își găsește adevăratele rădăcini? ”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2008.

Ciprian Raul ROMIȚAN, „Condiții de fond ale protecției desenelor sau modelelor”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2008.

Alina Mihaela Conea, „Cauzele relative de nulitate ale desenului comunitar” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2011

Janina Ovidia Ionescu, „Sisteme de protecție a desenelor și modelelor în dreptul român” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2012

10.8 Temă de control

Rezolvarea temei de control se va transmite prin intermediul platformei eLis.

1. În ce perioadă de la publicarea cererii de înregistrare a mărcii poate face demersuri la OSIM, și ce demersuri ar putea face, pentru a împiedica înregistrarea acesteia?
2. Detaliați scopul și modul de realizare a funcției mărcii de indicare a originii.
3. Comparați condiția noutății înregistrarea desenului sau modelului cu condiția disponibilității semnului ales ca marcă.

10.9 Răspunsuri la Test

1. X;
2. a, e;
3. -;
4. X;
5. b, e;
6. a, c, d, f;

7. b, e.

Unitatea de învățare nr. 11 – Durata, conținutul, transmiterea și încetarea dreptului asupra desenelor și modelelor.

11.1 Introducere

Această unitate își propune să detalieze problemele legate de durata dreptului asupra desenului sau modelului, și să familiarizeze studentul cu conținutul acestui drept, respectiv cu drepturile morale și patrimoniale care revin titularului dreptului asupra desenului sau modelului, urmând să trateze modalitățile prin care aceste drepturi pot fi transmise și modalitățile în care aceste drepturi încetează.

11.2 Obiectivele/competențele unității de învățare

După parcurgerea acestei unități de învățare veți reuși să:

- Arătați care este durata de protecție a drepturilor privind desenul sau modelul precum și modalitatea de a beneficia de perioada maximă de protecție a acestor drepturi
- Detaliați conținutul drepturilor privind desenul și modelul
- Arătați care sunt limitele exercitării drepturilor privind desenul sau modelul precum și justificarea necesității limitării exercițiului acestor drepturi
- Arătați care sunt modalitățile de transmitere a drepturilor privind desenele și modelele
- Detaliați condițiile care trebuie îndeplinite pentru realizarea unei cesiuni a drepturilor asupra desenelor și modelelor
- Detaliați caracterelor juridice ale licenței drepturilor asupra desenului sau modelului
- Indicați principalele modalități de încetare a dreptului asupra desenului sau modelului
- Arătați care sunt condițiile pentru introducerea unei acțiuni în anularea înregistrării desenului sau modelului
- Indicați efectele diferitelor soluții la o acțiune în anularea înregistrării desenului sau modelului.

11.3 Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 2 ore

11.4 Conținutul unității de învățare

11.4.1 Durata dreptului

Perioada de valabilitate a certificatului de înregistrare a desenului sau modelului este de 10 ani, perioadă care curge de la data constituirii depozitului reglementar.

Perioada de valabilitate a certificatului de înregistrare poate fi reînnoită de 3 ori, de fiecare dată pentru o nouă perioadă de 5 ani. Reînnoirile trebuie să fie succesive, adică nu este permisă începerea unei perioade de 5 ani de protecție dacă desenul sau modelul au căzut în domeniul public.

Reînnoirea înregistrării se face la cererea scrisă a solicitantului sau a mandatarului autorizat, remisă OSIM cu cel puțin o lună înaintea expirării perioadei de protecție în curs. Reînnoirea operează doar dacă se achită către OSIM și taxa aferentă.

Mai mult, titularul dreptului este obligat să achite OSIM și taxele de menținere în vigoare a înregistrării pe toată durata de protecție a desenului sau modelului.

OSIM poate acorda însă, în cazul neplății taxelor de menținere în vigoare, un termen de grație de 6 luni pentru achitarea acestora iar, în cazul în care titularul a fost decăzut din drepturi acesta poate solicita revalidarea certificatului de înregistrare în termen de 6 luni de la data decăderii dacă poate invoca în sprijinul cererii sale motive temeinice.

Solicitantul înregistrării unui desen sau model beneficiază de o protecție provizorie începând de la data publicării cererii, dată de la care beneficiază provizoriu de aceleași drepturi conferite și titularului, până la eliberarea certificatului de înregistrare, cu excepția cazurilor în care cererea de înregistrare a fost respinsă sau retrasă. În acest caz beneficiarul protecției provizorii poate trage la răspundere terții care îi încalcă aceste drepturi sub rezerva posibilității executării acestora doar după eliberarea certificatului de înregistrare a desenului sau modelului.

11.4.2 Conținutul dreptului

Întinderea protecției este determinată de reprezentările grafice ale desenelor sau modelelor înregistrate, luându-se în calcul și gradul de libertate a autorului în realizarea desenului sau modelului.

În acest sens titularul drepturilor asupra desenului sau modelului înregistrat își poate opune cu succes dreptul asupra oricărui desen sau model care nu produce o impresie vizuală globală diferită asupra unui utilizator avizat.

Opinăm că utilizatorul avizat este apreciat în aceste cazuri prin aplicarea regulilor stabilite la consumatorul mediu relevant în cazul mărcilor (acel model teoretic al consumatorului mediu, suficient de avizat și cu o atenție medie din clasa consumatorilor destinatari ai produsului vizat).

11.4.2.1 Drepturile morale ale autorului

Autorul desenului sau modelului are dreptul moral la calitatea de autor ceea ce îi permite să solicite să i se menționeze numele, prenumele și calitatea în certificatul de înregistrare eliberat, precum și în orice acte sau publicații privind desenul sau modelul. Datele din certificatul de înregistrare al desenului sau modelului se înscriu și în carnetul de muncă.

11.4.2.2 Drepturile patrimoniale ale autorului

Pe întreaga perioadă de valabilitate a înregistrării desenului sau modelului titularul beneficiază de un drept exclusiv de exploatare a acestuia ceea ce îi permite să interzică terților efectuarea, fără consimțământul său:

- reproducerea,
- fabricarea,
- comercializarea sau oferirea spre vânzare,
- punerea pe piață,
- importul,
- exportul
- folosirea,

unui produs în care desenul sau modelul este încorporat sau la care acesta se aplică sau stocarea unui astfel de produs în aceste scopuri.

11.4.2.3 Limitările drepturilor

Autorul nu își poate exercita drepturile în cazurile expres prevăzute de lege:

- actelor efectuate exclusiv în scop personal și necomercial, experimental, de cercetare sau învățământ, cu condiția ca aceste acte să nu prejudicieze exploatarea normală a desenelor sau modelelor și să se menționeze sursa;
- activităților de reproducere în domeniul cercetării sau învățământului, în scopul citării ori predării, cu condiția ca aceste activități să fie compatibile cu practica comercială loială, să nu aducă atingere în mod nedrept exploatarea normală a desenului sau modelului și ca sursa să fie menționată;
- echipamentelor aflate pe vehicule de transport maritim sau aerian înregistrate într-o altă țară, atunci când acestea intră temporar pe teritoriul României, ori importului de piese de schimb și accesorii în scopul reparării acestor vehicule sau al executării de reparații pe aceste vehicule;
- folosirii sau luării măsurilor efective și serioase de folosire a desenelor sau modelelor de către terți, în intervalul de timp dintre decăderea din drepturi a titularului și revalidarea certificatului;
- folosirii desenului sau modelului cu bună-credință, în perioada cuprinsă între data publicării decăderii din drepturi a titularului și data publicării dreptului restabilit.

Și în privința desenelor și modelelor operează epuizarea drepturilor față de produsele care poartă desenul sau modelul protejat dar au fost puse pe piață de către titularul dreptului sau cu acordul acestuia. Epuizarea operează *ope legis* (deși nu credem că era necesară o astfel de prevedere) la nivelul întregii piețe comunitare⁶⁶.

Drepturile asupra desenelor și modelelor industriale este limitat și în timp (prin limita impusă termenului de protecție) și teritorial (titularul se bucură de drepturile sale exclusive doar în teritoriul pe care operează înregistrarea).

11.4.3 Transmiterea dreptului

11.4.3.1 Contractul de cesiune

- Cesiunea drepturilor asupra desenului sau modelului este convenția prin care titularul desenului sau modelului industrial transferă drepturile sale unei alte persoane contra unui preț
 - o Cesiunea poate fi și cu titlu gratuit
 - În acest caz trebuie respectate condițiile de valabilitate pentru efectuarea de liberalități (cel mai adesea donații)
 - o Drepturile pot fi cedate oricând în perioada de protecție
 - Cesiunea operează numai pentru perioada prevăzută în contract, cel mult până la expirarea perioadei de protecție
 - De la momentul transmiterii dreptului, în cazul cesiunii exclusive totale, cesionarul este cel care devine răspunzător de achitarea taxelor de menținere în vigoare, de el depinzând astfel durata protecției drepturilor asupra desenului sau modelului
 - o Cesiunea este parțială atunci când se referă numai la o parte din drepturile titularului sau totală atunci când titularul înstrăinează toate drepturile sale
 - În cazul cesiunii parțiale se creează un regim de coproprietate⁶⁷
 - o Părțile la cesiune:
 - Cedentul trebuie să aibă capacitate pentru a face acte de dispoziție
 - Cesionarul trebuie să aibă capacitatea de a dobândi drepturile cedate
 - În cazul persoanelor juridice acestea trebuie să fie în limitele specialității capacității de folosință pentru a contracta valabil

⁶⁶ Art. 33 din Legea 129/1992.

⁶⁷ Ioan Macovei, *Dreptul proprietății intelectuale*, All Beck (București – 2005), p. 231

- Forma scrisă a contractului de cesiune este cerută *ad validitatem*
 - Forma autentică nu este cerută decât în cazul în care cesiunea se face cu titlu gratuit și îmbracă astfel forma donației
- Transmisiunea este opozabilă de la înscrierea în Registrul național al desenelor și modelelor. Transmisiunea se publică și în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală.
 - Între părți ea produce însă efecte de la data perfectării contractului, în lipsă de clauză contrară
- Transferul drepturilor între părți se face la momentul încheierii valabile a contractului
- Cedentul are următoarele obligații:
 - De a pune desenul sau modelul la dispoziția cesionarului
 - De a garanta cesionarul împotriva viciilor desenului sau modelului sau pentru evicțiune
 - În cazul cesiunii parțiale el poate fi obligat la plata taxelor de menținere în vigoare a înregistrării desenului sau modelului
- Cesionarul are următoarele obligații:
 - De a plăti remunerația cedentului

11.4.3.2 Contractul de licență

Licența poate fi:

- Totală (se licențiază toate drepturile titularului) sau parțială (se licențiază numai anumite drepturi)
- Exclusivă (titularul se obligă să nu mai transmită drepturile și altor persoane) sau neexclusivă
- Titularul poate reține dreptul de a folosi el însuși desenul sau modelul industrial sau poate renunța la acest drept
- Limitată teritorial prin contract

Deși contractul de licență își produce efectele între părți de la semnarea lui, el este opozabil terților doar de la înscrierea lui în Registrul național al desenelor și modelelor. Licența se și publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală.

Efectele contractului de licență:

- Obligațiile licențiatorului:
 - Să permită folosirea desenului sau modelului de către licențiat conform contractului
 - Să garanteze licențiatul pentru vicii și pentru evicțiune
 - Contractul poate conține o clauză de negaranție

- Dacă licența este exclusivă trebuie să se abțină de la a mai licenția drepturile licențiate deja
- Să asigure licențiatului asistență tehnică
- Să ceară înscrierea licenței în Registrul național al desenelor și modelelor și publicarea în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală
- Obligațiile licențiatului:
 - Să plătească licențiatorului redevența cuvenită

11.4.4 Încetarea dreptului

Drepturile care decurg din înregistrarea desenului sau modelului încetează în următoarele situații:

- La expirarea perioadei de valabilitate
 - Este de maxim 25 de ani de la înregistrare, sub rezerva achitării taxelor de menținere în vigoare și a reînnoirii înregistrării de 3 ori cu câte 5 ani
- Prin anularea certificatului de înregistrare
 - Se poate cere pentru următoarele motive:
 - Desenul sau modelul nu are noutate
 - Desenul sau modelul nu are caracter individual
 - Desenul sau modelul este determinat exclusiv de o funcție tehnică
 - Desenul sau modelul trebuie reprodus în forma și la dimensiunile exacte, pentru a permite ca produsul în care este încorporat sau la care este aplicat să fie legat mecanic ori amplasat în jurul unui alt produs, astfel încât fiecare dintre produse să își poată îndeplini funcția
 - Desenul sau modelul contravine ordinii publice sau bunelor moravuri
 - Solicitantul nu a făcut dovada că este persoana îndreptățită la a solicita înregistrarea desenului sau modelului
 - Desenul sau modelul industrial încorporează, fără acordul titularului, o operă protejată prin Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu modificările ulterioare, sau orice alt drept de proprietate industrială protejat
 - Desenul sau modelul constituie o utilizare improprie a oricăruia dintre obiectele menționate în lista cuprinsă în art. 6ter din Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale, în forma revizuită la Stockholm la 14 iulie 1967, la care România a aderat prin Decretul nr. 1.177/1968, sau o utilizare abuzivă a emblemelor și stemelor, altele decât cele menționate în art. 6ter din Convenție

- Desenul sau modelul este în conflict cu un desen sau model anterior care a făcut obiectul unei divulgări publice după data de depozit a cererii de înregistrare sau după data de prioritate, dacă o prioritate este revendicată, și care este protejat de la o dată anterioară prin înregistrarea unui desen sau model comunitar ori printr-o cerere de înregistrare a unui desen sau model comunitar, sau prin înregistrarea unui desen sau model în România ori printr-o cerere de obținere a protecției în România
- Desenul sau modelul folosește un semn distinctiv ce conferă titularului semnului dreptul de a interzice această utilizare
- Cererea poate fi introdusă de către orice persoană interesată
 - Cererea se introduce la Tribunalul Municipiului București
 - Acțiunea în anulare poate fi introdusă oricând în perioada de protecție a desenului sau modelului
 - Hotărârea Tribunalului Municipiului București este supusă căilor de atac potrivit dreptului comun
 - Hotărârea definitivă și irevocabilă se comunică OSIM care o înregistrează în Registrul național al desenelor și modelelor
 - Hotărârea de anulare se publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală în cel mult 2 luni de la înregistrare
- Prin decăderea titularului din drepturi
 - Decăderea operează dacă titularul dreptului nu reînnoiește înregistrarea sau nu achită taxele de menținere în vigoare și reînnoire
 - Titularul beneficiază de un termen de grație de 6 luni pentru plata taxelor majorate cu 50%
 - Decăderea se înregistrează în Registrul național al desenelor și modelelor și se publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală
 - Titularul decăzut poate, pentru motive temeinice, să fie repus în drept dacă în termen de 6 luni de la decădere:
 - Depune la OSIM o cerere motivată în acest sens
 - Anexează dovezi în sensul temeiniciei motivelor
 - Achită taxele legale
- Prin renunțarea titularului certificatului de înregistrare
 - Renunțarea trebuie să fie scrisă

11.5 Rezumat

Protecția desenului sau modelului are o durată inițială de 10 ani, înregistrarea putând fi prelungită cu cel mult 3 perioade succesive de câte 5 ani. Dacă titularul nu își prelungește perioada de protecție el este decăzut din dreptul său asupra desenului sau modelului și acesta cade în domeniul public.

Titularul dreptului asupra desenului sau modelului are atât drepturi morale cât și drepturi patrimoniale asupra acestuia. Exercițiul acestor drepturi este limitat atât în timp dar și teritorial, în anumite cazuri unele acte particulare de utilizare fiind expres excluse din sfera drepturilor titularului de către legiuitor.

Drepturile asupra desenelor și modelelor pot fi transmise fie pe cale de cesiune fie prin licență, existând particularități impuse de natura fiecărui contract în parte.

Dreptul asupra desenului sau modelului poate înceta prin expirarea perioadei de protecție, prin anularea înregistrării pentru neîndeplinirea condițiilor de fond sau în cazul în care desenul sau modelul se încadra de fapt în categoria desenelor și modelelor excluse de la protecție sau prin decăderea titularului din drepturile sale asupra desenului sau modelului.

11.6 Test de evaluare a cunoștințelor

1. Comparați durata de protecție a desenului sau modelului cu cea aplicabilă dreptului asupra mărcilor și durata protecției drepturilor de autor. Aveți în vedere și natura drepturilor protejate precum și diversele subiecte ale diferitelor drepturi.
2. Comparați conținutul dreptului asupra desenelor și modelelor cu cel al drepturilor de autor. Identificați avantajele și dezavantajele celor două sisteme de protecție.
3. Titularul înregistrării unui desen sau model are dreptul (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. De a interzice unui terț importul în România unor piese de schimb destinate reparării unei aeronave a companiei congoleze AIR CONGO menținută la sol la București, atâta vreme cât aceste piese sunt identice cu modelele obiect al înregistrării respective;
 - b. De a interzice unui terț exportul, din România în Liban, de capace de stilou identice cu cele protejate prin înregistrare;
 - c. De a interzice importul din Spania în România, de la licențiatul titularului înregistrării, de sticle pentru băuturi carbogazoase în forma protejată prin înregistrare;
 - d. De a interzice importul, în România, de căni de cafea în forma protejată prin înregistrare dintre cele vândute de titular în Republica Moldova;
 - e. De a interzice producția, în Republica Moldova, de căni de cafea în forma protejată prin înregistrarea de la OSIM;
 - f. De a acționa în contrafacere terțul care oferă spre vânzare în Italia produse identice cu modelul protejat prin înregistrarea de la OSIM, timp de 3 luni după publicarea decăderii titularului din drepturile

asupra modelului dar înainte de achitarea de către titular a taxei de revalidare.

4. Cesiunea drepturilor asupra desenului sau modelului (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Trebuie făcută în formă scrisă *ad validitatem*;
 - b. Trebuie făcută cu titlu oneros;
 - c. Presupune ca cesionarul persoană juridică să nu depășească specialitatea de folosință;
 - d. Produce efectul translativ încă de la încheierea valabilă a contractului;
 - e. Produce efectul translativ doar de la înscrierea la OSIM;
 - f. Poate crea o stare de coproprietate.
5. Licențierea drepturilor asupra desenului sau modelului (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Poate fi exclusivă sau neexclusivă în funcție de câte dintre drepturi sunt cedate;
 - b. Poate fi limitată sau nelimitată teritorial;
 - c. Implică întotdeauna o obligație de garanție din partea licențiatorului, obligație de neînlăturat;
 - d. Poate fi totală sau parțială;
 - e. Impune licențiatorului obligația de a furniza licențiatului asistență tehnică;
 - f. Dă automat dreptul licențiatului să introducă acțiunea în contrafacere împotriva terților uzurpatori.
6. Cererea de anulare a înregistrării unui desen sau model (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Este în primă instanță de competența Curții de Apel;
 - b. Poate fi făcută dacă titularul înregistrării beneficia deja de protecția prin drept de autor asupra desenului sau modelului înregistrat;
 - c. Poate fi introdusă cel mai târziu după 25 de ani de la data depunerii cererii de înregistrare;
 - d. Este imprescriptibilă;
 - e. Poate fi făcută dacă desenul sau modelul produc confuzie în piață;
 - f. Poate fi întemeiată pe absența vizibilității desenului sau modelului în cursul utilizării normale a produsului în care acesta este încorporat.
7. Comparați sancțiunea decăderii în cazul desenelor și modelelor cu cea aplicabilă în cazul mărcilor. Aveți în vedere și modalitatea în care această sancțiune poate fi dispusă și de către cine.

11.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Legea 129/1992, republicată, art. 30-43;

Ligia DĂNILĂ, *Dreptul de autor și dreptul de proprietate industrială*, CH Beck (București – 2008), pp. 249-254.

Bibliografie facultativă:

Liliana BADEA, „Armonizarea Legii nr. 129/1992 privind protecția desenelor și modelelor industriale cu legislația comunitară în domeniu”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2005.

Ciprian Raul ROMIȚAN, „Infrațiunea de contrafacere a desenului sau modelului industrial. Necesitatea dispunerii unei expertize. Jurisprudență”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2006.

Ovidiu DINESCU, „Protecția provizorie a drepturilor de proprietate industrială”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2007.

Alina Iuliana ȚUCA, „Instanța competentă să dispună măsuri de conservare a probelor, măsuri provizorii și de asigurare în materia drepturilor de proprietate industrială”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2008.

Pedro RODINGER, „Revizuirea deciziilor de declarare a nulității în 2006 privind modele comunitare înregistrate (RCD) ”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2008.

Constantin DUVAC, „Contrafacerea fără drept a desenului sau modelului”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2008.

11.8 Răspunsuri la Test

1. X;
2. a, e;
3. -;
4. X;
5. b, e;
6. a, c, d, f;
7. b, e.

Unitatea de învățare nr. 12 – Subiectul, obiectul și condițiile de protecție a invențiilor.

12.1 Introducere

Această unitate își propune să definească brevetul de invenție și să detalieze natura juridică a acestuia, să indice subiectele posibile ale dreptului la brevetul de invenție, să delimiteze obiectul acestui drept și să creioneze condițiile impuse de lege pentru protejarea invențiilor prin brevet.

12.2 Obiectivele/competențele unității de învățare

După parcurgerea acestei unități de învățare veți reuși să:

- Definiți brevetul de invenție
- Arătați care este natura juridică a dreptului conferit de brevetul de invenție
- Indicați care sunt subiectele principale ale dreptului la brevetul de invenție
- Arătați care sunt particularitățile rezultând din calitatea salariatului de subiect al dreptului conferit de brevetul de invenție
- Indicați care este metoda adoptată de legiuitor pentru a delimita obiectul protecției
- Arătați care este domeniul protecției
- Indicați motivele pentru care anumite creații sunt excluse de la protecție
- Arătați care sunt condițiile care trebuie îndeplinite pentru obținerea protecției prin brevet de invenție
- Detaliați ceea ce presupune îndeplinirea condiției noutății
- Indicați principiile de apreciere a îndeplinirii condiției activității inventive
- Arătați ce presupune îndeplinirea condiției aplicabilității industriale

12.3 Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 2 ore

12.4 Conținutul unității de învățare

12.4.1 Definiția brevetului de invenție

Brevetul poate fi definit ca „un titlu eliberat de o autoritate publică, sau de o autoritate recunoscută de stat, conferind titularului un monopol temporar de exploatare a invenției al cărei obiect este.”⁶⁸

Brevetul este un titlu de protecție specific, eliberat de un organ al administrației de stat, ce are următoarele caracteristici⁶⁹:

- Este eliberat de către organul administrației de stat, la cererea inventatorului sau a succesorului său în drepturi
- Creația protejată prin brevet nu e una de formă ci o creație de fond
- Creația trebuie să îndeplinească condițiile cerute pentru protecție

⁶⁸ Jacques Azéma, Jean-Cristophe Galloux, *Droit de la propriété industrielle*, 6e édition, Dalloz (Paris – 2006), p. 89

⁶⁹ Viorel Roș, *Dreptul proprietății intelectuale*, Global Lex (București – 2001), pp. 309-310

- Confirmă calitatea de inventator a autorului, dreptul de prioritate al acestuia și îi conferă un drept exclusiv de exploatare a invenției pe durată limitată
- Titularul mai are și alte drepturi, pe lângă cel de exploatare exclusivă
- După expirarea perioadei de valabilitate invenția trece în domeniul public și poate fi liber exploatată de terți

12.4.2 Natura juridică a dreptului conferit de brevetul de invenție

Este un drept complex, cu atribute de ordin moral și de ordin patrimonial

- Drepturile patrimoniale sunt protejate doar după obținerea unui brevet de invenție
 - o Dreptul patrimonial este un drept de exploatare exclusivă a invenției pe un teritoriu determinat și pentru o perioadă de timp limitată
 - o Dreptul patrimonial este transmisibil prin acte între vii și pentru cauză de moarte⁷⁰

12.4.3 Subiectul dreptului

- Inventatorul
 - o Este creatorul invenției
 - Poate fi numai o persoană fizică, nu și o persoană juridică
 - o Nu este în mod necesar și titularul brevetului de invenție
 - o Legea admite coautoratul
 - Trebuie îndeplinite anumite condiții:
 - La activitatea de creație să fi participat mai multe persoane
 - Toate persoanele să fi avut un aport creator la rezolvarea problemelor respective
 - Nu se recunoaște calitatea de coautor celor care au dat doar un ajutor tehnic neparticipând la activitatea de creație
 - Invenția rezultată trebuie să aibă un obiect unitar
 - o Deși acesta poate fi și divizibil
 - Dacă persoane diferite solicită eliberarea unui brevet pentru aceeași invenție realizată în mod individual prioritate are cel a cărui dată de depozit este mai veche
- Inventatorul salariat
 - o Statutul inventatorului salariat este diferențiat după cum urmează:

⁷⁰ Viorel Roș, *Dreptul proprietății intelectuale*, Global Lex (București – 2001), p. 312

- Pentru invențiile realizate în executarea unui contract de muncă ce prevede activitate inventivă, încredințată acestuia în mod explicit, care corespunde funcției sale, dreptul la brevet aparține angajatorului
 - Prin contractul de muncă se poate stabili altfel
 - Oricum inventatorul este îndreptățit să fie remunerat suplimentar pentru invenție, conform contractului de muncă cu activitate inventivă și regulilor de remunerare stabilite de Regulamentul de aplicare a legii 64/1991.
- Pentru invențiile realizate de salariat fie în exercitarea funcției sale, fie în domeniul activității unității, prin cunoașterea sau folosirea tehnicii ori mijloacelor specifice ale unității sau ale datelor existente în unitate, fie cu ajutorul material al acesteia dreptul la brevet aparține salariatului
 - Prin contractul de muncă se poate stabili altfel
 - Angajatorul are un drept de preferință la încheierea unui contract privind invenția salariatului său, drept care trebuie exercitat în termen de 3 luni de la oferta salariatului; în lipsa acordului privind prețul contractului, acesta urmează să fie stabilit de instanțele judecătorești
- În cazul invențiilor realizate ca urmare a unui contract de cercetare, dreptul la brevet aparține unității care a comandat cercetarea
 - Prin contract se poate stabili altfel
 - În toate cazurile unitatea și inventatorul trebuie să se informeze în scris asupra creării și stadiului invenției și să se abțină de la divulgare
 - Nerespectarea acestei obligații atrage răspunderea părții în culpă
- În cazul inventatorului salariat ce a realizat invenția în executarea unui contract de muncă ce prevede activitate inventivă, precum și în cazul invențiilor realizate ca urmare a unui contract de cercetare dacă unitatea nu depune cererea de brevet la OSIM în 60 de zile de la informarea în scris făcută de inventator cu privire la finalizarea descrierii invenției, inventatorul poate să depună cererea de brevet în nume propriu

12.4.4 Obiectul dreptului

Obiectul dreptului este invenția, care deși nedefinită de lege, este schițată ca având ca obiect un produs sau un procedeu, indiferent de domeniul tehnologic de aplicare, dacă respectă condițiile cerute pentru brevetare: să fie nouă, să implice o activitate inventivă și să fie susceptibilă de aplicare industrială.

Domeniul invenției, deși aprig disputat în doctrină și încă ambiguu definit de jurisprudență a fost definit de legiuitor (atât la nivel național cât și la nivel european sau internațional) print-o delimitare negativă, textul de lege optând în permanență pentru indicarea creațiilor excluse de la protecție, mai mult decât pentru încercarea de a defini invenția.

Legea exclude expres de la protecție:

- Pentru că nu le consideră a fi invenții:
 - o descoperirile, teoriile științifice și metodele matematice
 - o creațiile estetice
 - o planurile, principiile și metodele în exercitarea de activități mentale, în materie de jocuri sau în domeniul activităților economice, precum și programele de calculator
 - o prezentările de informații
- Pentru motive de ordine și sănătate publică, pentru evitarea unui cumul de protecție:
 - o invențiile a căror exploatare comercială este contrară ordinii publice sau bunelor moravuri, inclusiv cele dăunătoare sănătății și vieții persoanelor, animalelor ori plantelor, și care sunt de natură să aducă atingeri grave mediului, cu condiția ca această excludere să nu depindă numai de faptul ca exploatarea este interzisă printr-o dispoziție legală
 - o soiurile de plante și rasele de animale, precum și procedeele esențial biologice pentru obținerea plantelor sau animalelor
 - excluderea nu privește procedeele microbiologice și produsele obținute prin aceste procedee
 - o invențiile având ca obiect corpul uman în diferitele stadii ale formării și dezvoltării sale, precum și simpla descoperire a unuiia dintre elementele sale, inclusiv secvența sau secvența parțială a unei gene
 - o metodele de tratament al corpului uman sau animal, prin chirurgie ori prin terapie, și metodele de diagnosticare practicate asupra corpului uman sau animal
 - nu sunt însă excluse de la protecție produsele (substanțele sau aparatele) utilizate în acest metode

12.4.5 Condiții de protecție

Condițiile pe care trebuie să le îndeplinească o invenție, care potrivit legii nu se află într-unul din cazurile excluse de la protecție, pentru a fi protejată sunt:

- Condiția noutății
 - invenție este considerată a fi nouă dacă nu este cuprinsă în stadiul tehnicii
 - Stadiul tehnicii cuprinde:
 - toate cunoștințele care au devenit accesibile publicului printr-o descriere scrisă ori orală, prin folosire sau în orice alt mod, până la data depozitului cererii de brevet de invenție
 - Conținutul cererilor depuse la OSIM și al cererilor internaționale pentru care s-a deschis faza națională în România sau europene desemnând România, așa cum acestea au fost depuse, care au o dată de depozit anterioară celei ce se referă la invenția a cărei noutate se evaluează și care au fost publicate la sau după această data, potrivit legii
 - în cazul substanțelor sau compozițiilor utilizate în metodele de tratament al corpului uman sau animal, prin chirurgie ori prin terapie, și metodele de diagnosticare practicate asupra corpului uman sau animal, acestea, deși s-ar putea regăsi ca atare în stadiul tehnicii nu vor face anterioritate dacă:
 - utilizarea lor în aceste metode nu fusese prevăzută în stadiul tehnicii sau
 - această utilizare nu fusese prevăzută în stadiul tehnicii
 - pentru a fi distructivă de noutate anterioritatea trebuie să fie:⁷¹
 - certă în privința existenței și datei
 - suficientă pentru a permite realizarea invenției
 - totală și compactă (caracteristicile invenției trebuie să se regăsească într-o singură anterioritate)
 - publică

⁷¹ Viorel Roș, *Dreptul proprietății intelectuale*, Global Lex (București – 2001), p. 331

- divulgarea cu mai puțin de 6 luni înainte a datei de depozit a cererii de brevet nu este anterioritate dacă a rezultat direct sau indirect din:
 - un abuz evident în privința solicitantului sau predecesorului în drepturi al acestuia
 - faptul că solicitantul sau predecesorul în drepturi al acestuia a expus invenția într-o expoziție internațională oficială sau oficial recunoscută
 - pentru a beneficia de această prevedere solicitantul trebuie să declare că invenția a fost efectiv expusă și să depună documente care să dovedească acest lucru
 - Condiția noutății se verifică referitor la momentul depunerii cererii de brevet
 - Aprecierea noutății unei invenții se face obiectiv
- Condiția activității inventive
 - invenție este considerată ca implicând o activitate inventivă dacă, pentru o persoană de specialitate, ea nu rezultă în mod evident din cunoștințele cuprinse în stadiul tehnicii
 - În stadiul tehnicii considerat pentru evaluarea activității inventive nu sunt incluse și cererile depuse la OSIM și nici cererile europene sau internaționale
 - Omul de specialitate este un fabricant, nu un utilizator, el având cunoștințe normale pentru a-și exercita activitatea în domeniul respectiv
 - Existența activității inventive se examinează în raport de asemănările între elementele existente în stadiul tehnicii și invenția supusă verificării
 - Se consideră că există activitate inventivă dacă:
 - Soluția nu este evidentă în stadiul tehnicii din domeniul de referință sau un domeniu apropiat
 - Specialistul în domeniu nu poate rezolva problema la fel ca invenția
 - Necesitatea rezolvării problemei exista deja dar soluțiile propuse anterior nu sunt la nivelul celei din invenție
 - Soluția există și era aplicată în alte domenii fie cu aceleași rezultate fie cu altele față de care acestea sunt neașteptate sau superioare

- Domeniile trebuie să nu fie apropiate
 - Soluția îmbină elemente cunoscute pentru un efect global pozitiv
 - Invenția constă dintr-un procedeu analog care realizează un efect tehnic nou sau prin acesta se obține o substanță cu calități noi sau superioare
- Se consideră că nu există activitate inventivă dacă:
 - Invenția e o simplă enunțare a problemei, fără a o rezolva, chiar dacă problema e nouă
 - Soluția duce la economisirea de materii prime, optimizarea dimensiunii sau reducerea costurilor fără a aduce un efect tehnic nou sau superior
 - Invenția rezolvă problema printr-o înlocuire de materiale într-o soluție existentă cu efecte previzibile
 - Invenția constă doar într-o modificare a formei sau aspectului, cu rol estetic
 - Invenția rezolvă problema printr-o simplificare fără a menține performanțele cunoscute din stadiul tehnicii
 - Invenția rezolvă problema cu mijloace echivalente, existente în stadiul tehnicii și conduce la obținerea acelorași efecte
 - Invenția rezolvă problema prin însumarea unor soluții cunoscute din stadiul tehnicii
 - Invenția rezolvă o problemă din domeniul chimiei sau biologiei prin simpla selecție a unui component fără obținerea de rezultate noi sau deosebite
 - Invenția rezolvă problema prin alegerea unui material corespunzător cunoscut și operarea de modificări după reguli cunoscute asupra lui
 - Invenția se referă la un produs natural, nealterat tehnologic
- Condiția activității inventive nu se cere a fi îndeplinită de brevetele de perfecționare

- Condiția aplicabilității industriale
 - invenție este considerată ca fiind susceptibilă de aplicare industrială dacă obiectul său poate fi fabricat sau utilizat într-un domeniu industrial, inclusiv în agricultură
- o Invenția trebuie:
 - Să aibă un obiect care poate fi folosit cel puțin într-un domeniu
 - Să abordeze o problemă tehnică și să ofere rezolvarea ei
 - Să dezvăluie soluția în așa fel încât o persoană de specialitate medie din domeniul respectiv de specialitate să poată realiza invenția fără a realiza o activitate inventivă
 - Să permită ca soluția să fie reprodusă cu aceleași caracteristici sau efecte ori de câte ori e necesar

12.5 Rezumat

Brevetul de invenție reprezintă titlul eliberat de o autoritate publică ce conferă titularului un drept exclusiv de exploatare a respectivei invenții pentru o anumită durată de timp și pentru un anumit teritoriu. Subiectul inițial al dreptului este, de regulă, inventatorul însă drepturile pe care le dobândește și modul în care le poate exercita variază în funcție de calitatea sa de inventator independent sau inventator salariat.,

Pentru eliberarea brevetului de invenție se verifică îndeplinirea a trei condiții: noutate, activitate inventivă și aplicabilitate industrială. Invenția trebuie totodată să se plaseze în afara sferei invențiilor excluse de la brevetare.

12.6 Test de evaluare a cunoștințelor

1. Brevetul de invenție este (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Un certificat constatator al existenței unei invenții;
 - b. Titlu de protecție pentru o creație de formă;
 - c. Titlul care confirmă calitatea de inventator a solicitantului;
 - d. Eliberat de către OSIM;
 - e. Constitutiv de drepturi exclusive de la depunerea cererii de înregistrare;
 - f. Eliberat solicitantului în urma doar a unei examinări de formă.
2. Subiect al dreptului la eliberarea brevetului de invenție poate fi (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Numai inventatorul;
 - b. Doar o singură persoană fizică;
 - c. Numai persoane fizice;
 - d. Mai multe persoane care au inventat independent aceeași invenție;

- e. Angajatorul pentru invențiile create de un angajat în cadrul contractului de muncă cu misiune inventivă;
 - f. Angajatorul pentru invențiile create de angajat folosind aparatura tehnică a angajatorului.
3. Poate fi obiect al brevetului de invenție (selecțiți varianta sau variantele care sunt adevărate):
- a. Identificarea relației cauzale între temperatura ambientului și consistența unui material de construcții;
 - b. O metodă de predare a tehnicilor de canto;
 - c. Un nou soi de alun;
 - d. Un aparat care incită o masă de oameni la violență;
 - e. Un termometru pentru uz uman;
 - f. O fotografie.
4. Noutatea unei invenții (selecțiți varianta sau variantele care sunt adevărate):
- a. Presupune ca respectiva invenție să fie creată de solicitant;
 - b. Nu există dacă părți din descrierea invenției sunt regăsite în diverse reviste de specialitate;
 - c. Se apreciază subiectiv;
 - d. Presupune ca respectiva invenție să nu fi fost accesibilă publicului printr-o descriere scrisă ori orală, prin folosire sau în orice alt mod, până la data depozitului cererii de brevet de invenție;
 - e. Subzistă dacă divulgarea a fost făcută cu 8 luni înainte de depunerea cererii de brevet de către autor;
 - f. Poate fi distrusă dacă există o divulgare a invenției într-o cerere națională de brevet nepublicată până la data solicitării înregistrării invenției a cărei noutate se examinează.
5. Există activitate inventivă dacă (selecțiți varianta sau variantele care sunt adevărate):
- a. Soluția propusă de invenție este o aplicare a regulilor comune în materia invenției;
 - b. Soluția propusă transpune o metodă dintr-o materie conexă celei a invenției;
 - c. Invenția rezolvă problema printr-o simplificare fără a menține performanțele cunoscute din stadiul tehnicii;
 - d. Soluția îmbină elemente cunoscute pentru un efect global pozitiv;
 - e. Specialistul în domeniu nu poate rezolva problema la fel ca invenția;
 - f. Invenția se referă la un produs natural, nealterat tehnologic.
6. Există aplicabilitate industrială a invenției dacă (selecțiți varianta sau variantele care sunt adevărate):
- a. Se enunță o problemă de mare importanță în materie;
 - b. Solicitantul își exercită profesia în aceeași materie ca și cea de care ține invenția;
 - c. Descrierea invenției prin brevet indică îmbunătățiri substanțiale ale activității din industrie;
 - d. Obiectul invenției poate fi reprodus cu aceleași efecte;
 - e. OSIM a înregistrat mai multe brevete cu același obiect;
 - f. Poate fi folosită în cel puțin două domenii de interes național.

7. Comparați condițiile de înregistrare a brevetului cu cele pentru protecția dreptului de autor și cele pentru protecția mărcilor de comerț.

12.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Legea 64/1991, art. 1-13

Alexandru ȘTRENC, Bucura IONESCU, Gheorghe GHEORGHIU, *Dreptul brevetului*, vol. 1, Lumina Lex (București – 2005), pp. 123-187, 212-226, 227-231, 235-249, 266-298, 311-317

Bibliografie facultativă:

Dragoș BOGDAN, „Noutatea, condiție de fond a brevetabilității invențiilor. Practica Oficiului European de Brevete”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intellectuale*, nr. 1/2005.

Ciprian Raul ROMIȚAN, „Protecția noilor soiuri de plante prin mijloace de drept penal. Propuneri de lege ferenda. Drept comparat”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intellectuale*, nr. 2/2005.

Alexandru Cristian ȘTRENC, „Invenții contrare ordinei publice și bunelor moravuri”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intellectuale*, nr. 3/2005.

Alexandru Cristian ȘTRENC, „Evoluții recente în legislația națională privind brevetele de invenție”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intellectuale*, nr. 4/2005.

Marilena OPREA, „Drepturile bănești cuvenite autorului unei invenții brevetate. Jurisprudență”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intellectuale*, nr. 4/2005.

Alexandru Cristian ȘTRENC, „Noi orizonturi și provocări în protecția prin brevet a invențiilor”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intellectuale*, nr. 1/2006.

Bucura IONESCU, „Dreptul la brevet”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intellectuale*, nr. 2/2006.

Ioana VASIU, Lucian VASIU, „Brevetabilitatea invențiilor genetice (Patents on human genes)”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intellectuale*, nr. 3/2006.

Ligia DĂNILĂ, „Considerații privind competența instanțelor de judecată în soluționarea litigiilor de drept de proprietate intelectuală”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2007.

Constantin DUVAC, „Divulgarea datelor cuprinse în cererile de brevet de invenție”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2008.

02/11 12 Alexandru Cristian Stren, „Revendicările brevetelor în domeniul invențiilor implementate cu ajutorul calculatorului” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2011

04/10 12 Chiroșca Dorian, „Protecția programelor pentru calculator implementate în calitate de invenții. Cadrul juridic regional al Republicii Moldova” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2010

03/10 12 Lisnic Irina, Gheorghiu Gheorghe, „Brevetul european versus brevetul euroasiatic” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2010

03/10 12 Chiroșca Dorian, „Brevetabilitatea programelor pentru calculatoare. Probleme politice, tehnice și juridice” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2010

02/10 12 Gheorghiu Gheorghe, Cernat Cosmin, „Specificul raporturilor de serviciu în cazul salariaților inventatori” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2010

04/09 12 Nicoleta Rodica Dominte, „Protecția invențiilor prin brevet comunitar” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2009d

12.8 Răspunsuri la Test

1. d;
2. e;
3. e;
4. d, f;
5. b, d, e;
6. d;
7. X.

Unitatea de învățare nr. 13 – Procedura de înregistrare a invențiilor.

13.1 Introducere

Această unitate prezintă procedura de înregistrare a brevetului de invenție la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci.

13.2 Obiectivele/competențele unității de învățare

După parcurgerea acestei unități de învățare veți reuși să:

- Arătați care sunt principalii pași pe care îi parcurge o cerere de înregistrare a unui brevet de invenție
- Indicați condițiile minime pentru efectuarea unui depozit reglementar
- Arătați care sunt efectele pe care le produce efectuarea unui depozit reglementar
- Indicați cazurile în care solicitantul cererii poate invoca în sprijinul cererii sale o prioritate
- Arătați efectele și condițiile necesare invocării unei priorități
- Arătați diferențele dintre examinarea de formă și examinarea de fond sub aspectul elementelor analizate, a posibilității solicitantului de a interveni, a efectelor asupra cererii precum și a acțiunilor pe care le poate întreprinde OSIM în fiecare caz în parte
- Detaliați cazurile în care cererea de înregistrare a brevetului de invenție va fi considerată ca fiind retrasă
- Detaliați caracteristicile juridice și efectele revocării administrative a brevetului de invenție.

13.3 Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 2 ore

13.4 Conținutul unității de învățare

Procedura de înregistrare a invențiilor presupune parcurgerea unor etape prevăzute de lege și care încep cu constituirea depozitului reglementar.

13.4.1 Constituirea depozitului reglementar

13.4.1.1 Cererea de brevet de invenție

- o Cererea de brevet de invenție, redactată în limba română, trebuie să cuprindă:
 - solicitarea acordării unui brevet
 - datele de identificare a solicitantului
 - o descriere a invenției
 - una sau mai multe revendicări

- desenele la care se face referire în descriere sau revendicări
- Cererea de eliberare a brevetului poate fi depusă de:
 - Inventator
 - Succesorul în drept al inventatorului
 - Angajator, în condițiile prevăzute de lege pentru ca acesta să fie titularul brevetului
- Cererea poate fi depusă personal sau prin mandatar autorizat
 - Trebuie să fie consilier în proprietate industrială
- Dacă solicitant nu e inventatorul
 - cererea trebuie să permită identificarea acestuia
 - solicitantul trebuie să prezinte dovezi cu privire la modul în care a dobândit dreptul de la inventator până la luarea unei hotărâri cu privire la acordarea brevetului
- cererea de brevet trebuie însoțită de un rezumat
 - trebuie depus cu cel mult 2 luni înainte de publicarea cererii
 - nu este inclus în stadiul tehnicii

13.4.1.2 Depozitul reglementar

- depozitul se consideră realizat la data la care se depun:
 - o indicație explicită sau implicită că se solicită acordarea unui brevet de invenție
 - indicații care să permită stabilirea identității solicitantului sau care să permită contactarea acestuia de către OSIM
 - o parte care, la prima vedere, să pară a fi o descriere a invenției
 - dacă o parte a acesteia lipsește ea poate fi depusă ulterior, data de depozit fiind data depunerii acesteia, sub condiția achitării și a taxei pentru depunerea acestei părți
 - dacă partea nu conține o parte care, la prima vedere, să pară a fi o descriere a invenției, cererea poate face referire la o cerere depusă anterior la un oficiu
 - dacă lipsește vreun element cererea nu este tratată ca o cerere de brevet

13.4.1.3 Înregistrarea cererii

- cererea se înregistrează în Registrul național al cererilor depuse

- Revendicările și desenele privind invenția pot fi depuse și în termen de două luni de la data de depozit a cererii de brevet, cu plata taxei legale

13.4.1.3.1 Dreptul de prioritate

- Au drept de prioritate:
 - Persoana care a depus o prima un brevet spre înregistrare într-una din statele părți la Convenția de la Paris sau membru al OMC, timp de 12 luni de la data depozitului în respectivul stat
 - În cazul unei cereri de brevet european desemnând România aceasta face depozit reglementar și se ține și seama de dreptul de prioritate derivat din aceasta
 - Un terț poate invoca prioritatea unei alte persoane dar numai cu autorizarea acestuia
 - Autorizarea trebuie depusă în termen de 3 luni de la invocarea priorității
 - Prioritățile pot fi revendicate în decurs de 2 luni de la depunerea cererii
 - Actele doveditoare a priorității trebui depuse în cel mult 16 luni de la data celei mai vechi priorități sau 4 luni de la deschiderea fazei naționale, sub sancțiunea neregistrării priorității
 - Prioritatea poate fi recunoscută și pentru o cerere de brevet care revendică sau ar fi putut revendica prioritatea unei cereri de brevet anterioare, la o dată de înregistrare ulterioară datei de expirare a termenului de prioritate, dar nu mai mult de două luni de la data expirării acestui termen, cu plata taxei legale, dacă:
 - o cerere expresă este formulată în acest sens, în condițiile prevăzute de regulamentul de aplicare a prezentei legi
 - cererea este formulată în termen
 - cererea prezintă motivele pentru care termenul de prioritate nu a fost respectat
 - OSIM constată că cererea de brevet ulterioară nu a fost depusă

în termenul de prioritate, deși solicitantul a depus toate diligențele în acest scop, sau când nerespectarea termenului nu s-a produs cu intenție.

- Există și prioritate internă, de 12 luni, care se recunoaște dacă același solicitant sau succesorul lui în drepturi cere înregistrarea unui brevet pentru aceeași invenție, această solicitare de prioritate considerându-se o retragere a cererii anterioare
 - Această prioritate internă nu se recunoaște dacă:
 - cel puțin una dintre cererile de brevet de invenție a beneficiat de o prioritate
 - în cererea anterioară au fost revendicate priorități interne și una dintre ele are data anterioară termenului de 12 luni calculat de la data de depozit a cererii ulterioare
 - actul de prioritate internă nu a fost depus în termenul prevăzut de regulamentul de aplicare a legii 64/1991.

13.4.1.4 Publicarea cererii de înregistrare

- Cererea depusă pe cale națională se publică în 18 luni de la constituirea depozitului sau de la data de prioritate invocată
 - Cererea internațională după 6 luni de la deschiderea fazei naționale
 - La cererea solicitantului
 - cererea se poate publica mai repede de 18 luni
 - OSIM efectuează un raport de documentare care să fie publicat odată cu cererea
 - OSIM examinează pe fond cererea de eliberare a brevetului mai repede

13.4.1.5 Condițiile pe care trebuie să le îndeplinească cererea

- Cererea trebuie să se refere la o singură invenție sau la un grup de invenții legate între ele de o asemenea manieră încât să formeze un singur concept inventiv general
 - În caz contrar cererea va fi divizată
- Invenția trebuie să fie dezvăluită în cererea de brevet suficient de clar și complet, astfel încât o persoană de specialitate în domeniu să o poată realiza
- Revendicările definesc obiectul protecției solicitate și trebuie să fie clare, concise și să fie susținute de descrierea invenției

13.4.2 Examinarea în fond a cererii de brevet de invenție

- Se verifică:
 - Respectarea condițiilor referitoare la cerere, descrierea invenției, revendicări și desene explicative, declararea inventatorilor, justificarea calității de reprezentant sau succesor al inventatorului
 - Dacă obiectul invenției nu este exclus de lege de la protecție
 - Prioritățile, dacă acestea sunt invocate
 - Unitatea invenției
 - Condițiile de protecție a invenției
 - Noutate
 - Activitate inventivă
 - Aplicabilitate industrială
- În procedura ordinară de examinare examinarea se face în termen de 18 luni de la:
 - Cererea examinării în scris în termen de 30 de luni de la data depozitului reglementar și plata taxei de examinare în termen de 3 luni de la solicitarea examinării
 - Depunerea dovezii achitării taxei de examinare la OSIM în termen de 30 de luni de la data depozitului reglementar
- În procedura accelerată de examinare examinarea se face în termen de:
 - 18 luni de la data depozitului reglementar dacă solicitarea examinării s-a făcut odată cu depunerea cererii, caz în care cererea nu se publică
 - 6 luni de la achitarea taxei de urgență, cererea nepublicându-se dacă solicitarea examinării de urgență s-a făcut până în luna a 15-a de la data depozitului reglementar

- OSIM hotărăște eliberarea brevetului sau respingerea cererii în comisie de 3 membri

13.4.2.1 Motivele de refuz

- Cererea va fi respinsă dacă:
 - cererea de brevet de invenție nu îndeplinește condițiile referitoare la solicitant
 - invenția care constituie obiectul cererii este exclusă de la brevetare sau nu îndeplinește condițiile cerute pentru protecție
 - invenția care constituie obiectul cererii nu este suficient dezvăluită
 - termenul de deschidere a fazei naționale pentru cererile înregistrate internațional a fost depășit
 - la expirarea unui termen de 12 luni de la data la care cererile cu privire la care solicitantul nu a dat curs notificărilor OSIM, în termenul acordat de OSIM, privind aducerea formei descrierii și desenelor în concordanță cu conținutul revendicărilor admise
 - s-a solicitat respingerea cererii de brevet de invenție, de către persoana, alta decât solicitantul, care printr-o hotărâre judecătorească s-a constatat că avea dreptul la brevet
 - solicitantul, altul decât inventatorul, nu a făcut dovada, în cadrul termenului de 6 luni de la comunicarea hotărârii de revocare a brevetului, că este îndreptățit la acordarea brevetului
 - nu s-a solicitat examinarea cererii de brevet de invenție în vederea acordării brevetului în termenele prevăzute de lege.

13.4.2.2 Cererea retrasă

- Cererea este considerată ca fiind retrasă dacă:
 - inventatorii nu au fost declarați în termen de 18 luni de la data solicitării examinării în fond
 - solicitantul nu a dat curs notificărilor OSIM, în termenul acordat de OSIM, privind aducerea formei descrierii și desenelor în concordanță cu conținutul revendicărilor admise
 - cererea a constituit baza revendicării priorității într-o cerere ulterioară depusă pe cale națională

sau pe cale internațională, pentru care s-a deschis faza națională în România

- cererea de brevet de invenție se află în situația prevăzută la art. 66 alin. 2 lit. b) din lege – depunerea unei noi cereri de înregistrare a invenției, în limitele cererii inițiale, introdusă de către titularul dreptului de a solicita brevetul în termenul de 3 luni după ce a obținut o hotărâre irevocabilă în contra solicitantului inițial
- solicitantul nu a depus revendicările în termenul de două luni de la data depunerii cererii de brevet
- una dintre taxele legale, respectiv de înregistrare, de depunere ulterioară a revendicărilor, de deschidere a fazei naționale, de publicare, de examinare, nu a fost plătită în cuantumul și la termenele prevăzute de lege și de regulamentul de aplicare a legii
- cererea de brevet pentru care s-a luat o hotărâre de acordare și pentru care nu a fost achitată, în termenul prevăzut de lege, taxa de publicare, tipărire și eliberare a brevetului

13.4.3 Hotărârea OSIM

- hotărârea se înscrie în Registrul național al cererilor de brevete de invenție depuse și se comunică solicitantului în termen de o lună de la luarea hotărârii
 - mențiunea hotărârii se publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală la o lună de la expirarea termenului de depunere a contestației
- hotărârea de acordare a brevetului produce efecte de la data publicării mențiunii ei în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală
- OSIM poate revoca din oficiu hotărârile sale înainte de comunicarea lor pentru neîndeplinirea condițiilor prevăzute de lege
- Dacă OSIM constată pe baza unor dovezi temeinice că solicitantul, altul decât inventatorul, nu este îndreptățit la acordarea brevetului de invenție, se poate proceda la amânarea comunicării hotărârii luate, fără a depăși un termen de 6 luni de la data acesteia, termen în care solicitantul poate dovedi că are calitatea de persoană îndreptățită la acordarea brevetului

13.4.4 Eliberarea brevetului

- Data eliberării brevetului e data publicării mențiunii hotărârii de acordare a brevetului în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală
- Durata brevetului este de 20 de ani de la data de depozit
 - Durata de protecție a brevetului de invenție nu poate fi prelungită, excepție făcând doar brevetele pentru care se poate obține un certificat suplimentar de protecție (medicamente și protecția plantelor)

13.4.5 Revocarea administrativă a brevetului de invenție

- În termen de 6 luni de la publicarea mențiunii hotărârii de acordare a brevetului orice persoană interesată poate cere OSIM revocarea brevetului pentru următoarele motive:
 - Neîndeplinirea condițiilor de protecție
 - Încadrarea într-unul din cazurile de nebrevetabilitate
 - Dezvăluirea insuficientă a soluției
 - Extinderea nepermisă peste conținutul cererii de brevet
- Hotărârea se ia de Comisia de reexaminare a OSIM
- Hotărârea de revocare a brevetului produce efecte retroactiv, până la data depozitului reglementar

13.5 Rezumat

Pentru obținerea unui brevet de invenție solicitantul trebuie să urmeze procedura prevăzută de lege fie în fața OSIM fie în fața OEB. O cerere de brevet internațională nu poate fi însă pornită fără măcar o cerere la nivel național.

13.6 Test de evaluare a cunoștințelor

1. Pentru a exista depozit minim reglementar la înregistrarea unui brevet solicitantul (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Trebuie să fie inventatorul;
 - b. Trebuie să depună revendicările și desenele;
 - c. Trebuie să depună o parte ce să pară a fi o descriere a invenției;
 - d. Trebuie să explice OSIM modul de funcționare al invenției;
 - e. Trebuie să indice date ce să permită identificarea sa;
 - f. Trebuie să indice date cu privire la identitatea inventatorului.
2. Beneficiază de un drept de prioritate (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Solicitantul care a expus invenția într-o expoziție internațională într-un stat membru al Convenției de la Paris, cu 3 luni înainte de depunerea cererii de brevet;
 - b. Titularul unui brevet anterior în aceeași materie;

- c. Solicitantul titular al unei cereri identice de brevet depusă într-un stat membru al Convenției de la Paris cu 9 luni înaintea depunerii cererii de brevet în România;
 - d. Solicitantul titular al unei cereri anterioare identice, respinsă de OSIM cu 1 an înaintea depunerii noii cereri de brevet;
 - e. Solicitantul titular al unui brevet european bazat pe o cerere depusă cu 5 ani înaintea depunerii cererii de brevet în România;
 - f. Solicitantul titular al unui model necesar realizării invenției.
3. Comparați examinarea de fond în cazul cererii de brevet de invenție cu examinarea în cazul mărcilor și în cazul desenelor și modelelor. Aveți în vedere termenele legale în care acestea se efectuează și obiectul examinărilor.
4. O cerere de brevet va fi respinsă dacă (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
- a. Solicitantul, altul decât inventatorul, nu a făcut dovada, în cadrul termenului de 6 luni de la comunicarea hotărârii de revocare a brevetului, că este îndreptățit la acordarea brevetului;
 - b. Încalcă un drept de autor;
 - c. A fost depusă cu rea-credință;
 - d. Termenul de deschidere a fazei naționale pentru cererile înregistrate internațional a fost depășit;
 - e. Invenția care constituie obiectul cererii nu este suficient dezvoltată;
 - f. Nu este invocat un drept de prioritate.
5. O cerere de brevet va fi considerată retrasă dacă (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
- a. Un terț a făcut opoziție și titularul nu a răspuns cu punct de vedere în termenul acordat de OSIM;
 - b. Inventatorii nu au fost declarați în termen de 18 luni de la data solicitării examinării în fond;
 - c. Cererea a constituit baza revendicării priorității într-o cerere ulterioară depusă pe cale națională sau pe cale internațională, pentru care s-a deschis faza națională în România;
 - d. Nu s-a achitat taxa de publicare, tipărire și eliberare a brevetului acordat;
 - e. Invenția nu îndeplinește condiția activității industriale;
 - f. Solicitantul nu a depus revendicările în termenul de două luni de la data depunerii cererii de brevet.
6. Revocarea administrativă a brevetului (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
- a. Poate fi făcută din oficiu de către OSIM pe toată durata de existență a brevetului;
 - b. Este de competența în primă instanță a Tribunalului Municipiului București;
 - c. Produce efecte retroactiv;
 - d. Poate fi solicitată de către orice persoană interesată;
 - e. Nu poate fi cerută mai devreme de 6 luni de la eliberarea brevetului de invenție;
 - f. Poate fi cerută dacă obiectul brevetului depășește conținutul cererii, așa cum a fost depusă.

13.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Legea 64/1991, art. 14-31

Alexandru ȘTRENC, Bucura IONESCU, Gheorghe GHEORGHIU, *Dreptul brevetului*, vol. 1, Lumina Lex (București – 2005), pp. 324-461

Bibliografie facultativă:

Aurel VIȘAN, „Jurisprudență. Anularea unor hotărâri ale O.S.I.M. referitoare la eliberarea, respectiv anularea brevetului de invenție”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2005.

Gheorghe GHEORGHIU, „Examen al jurisprudenței privind invențiile”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2006.

Constantin DUVAC, „Infrațiunea de însușirea calității de inventator”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2006.

Mirela GEORGESCU, „Importanța dezvăluirii invenției pentru protecția prin brevet”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2006.

Alexandru Cristian ȘTRENC, „Opoziția la acordarea brevetului. Revocarea brevetului”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2007.

Bucura IONESCU, „Extinderea duratei brevetului de invenție. Certificatul suplimentar de protecție pentru medicamente și produse de protecție a plantelor”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2007.

Ionel NEGRU, „Stabilirea prețului brevetului de invenție de către instanțele de judecată în ipoteza prevăzută de art. 5 alin. (6) din Legea nr. 64/1991”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2008.

Răzvan DINCĂ, „Invenția secretă”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2009.

Ionescu Bucura, „Regulamentul (ce) nr. 1901/2006 al parlamentului european și consiliului, privind medicamentele de uz pediatric. Extinderea duratei certificatelor suplimentare de protecție” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2011

Enescu Miruna, „Dubla brevetare” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2010

13.8 Răspunsuri la Test

1. c, e, f;
2. c;
3. X;
4. a, d, e;
5. b, c, d, f;
6. c, d, f.

Unitatea de învățare nr. 14 – Conținutul, transmiterea și pierderea dreptului asupra invențiilor.

14.1 Introducere

Această unitate detaliază conținutul dreptului asupra brevetului de invenție și indică modalitățile în care acest drept poate fi transmis.

14.2 Obiectivele/competențele unității de învățare

După parcurgerea acestei unități de învățare veți reuși să:

- Arătați sursa și efectele conținutului complex al dreptului asupra brevetului de invenție
- Identificați drepturile morale derivate din brevetul de invenție și subiectul acestora
- Detaliați fiecare dintre drepturile morale derivate din brevetul de invenție și caracteristicile particulare ale fiecăruia dintre ele
- Identificați drepturile patrimoniale derivate din brevetul de invenție
- Arătați limitele exercitării drepturilor patrimoniale derivate din brevetul de invenție
- Indicați principalele modalități de pierdere a drepturilor derivate din brevetul de invenție
- Detaliați caracterele juridice ale acțiunii în anularea brevetului de invenție
- Arătați care sunt principalele mijloace de transmitere a drepturilor derivate din brevetul de invenție
- Identificați similaritățile și deosebirile dintre cesiunea și licența drepturilor derivate din brevetul de invenție
- Arătați în ce cazuri și condiții poate opera o licență obligatorie a drepturilor derivate din brevetul de invenție.

14.3 Durata medie de parcurgere acestei unități de învățare este de 1 oră

14.4 Conținutul unității de învățare

14.4.1 Conținutul dreptului

Inventatorul titular al brevetului se bucură de drepturi morale și de drepturi patrimoniale.

14.4.1.1 Drepturi morale

Inventatorul se bucură de următoarele drepturi morale:

- Dreptul la calitatea de autor

- Este dreptul care permite inventatorului să i se menționeze numele, prenumele și calitatea în brevetul eliberat, în carnetul de muncă, precum și în orice acte sau publicații privind invenția sa
- Se naște din momentul creației dar se consolidează la momentul brevetării invenției
- Este un drept personal, nepatrimonial, exclusiv, absolut, inalienabil, imprescriptibil și insesizabil
- Dreptul de a da publicității invenția
 - Dreptul inventatorului de a divulga invenția sa către public, indiferent dacă urmărește sau nu scopuri patrimoniale
 - Este limitat în cazul invențiilor realizate de salariat în executarea unui contract individual de muncă cu activitate inventivă în cadrul funcțiilor ce i-au fost conferite
- Dreptul la nume
 - Constă în necesitatea identificării inventatorului ca autor al invenției, indiferent de titular sau solicitant
- Dreptul de prioritate
 - Dreptul inventatorului de a cere recunoașterea faptului că a fost primul care a identificat soluția brevetată
 - Acest drept nu are o finalitate juridică directă în sistemele de protecție cu prioritate de înregistrare (precum cel din România)
 - Dreptul de prioritate are însă un efect indirect în sensul în care lipsa mențiunii inventatorului în solicitarea de înregistrare depusă de o altă persoană, precum și a documentelor din care să rezulte dreptul acestei alte persoane de a solicita înregistrarea invenției în numele său atrag respingerea cererii
 - Mai mult, OSIM are dreptul, dacă constată pe baza unor dovezi temeinice că solicitantul, altul decât inventatorul, nu este îndreptățit la acordarea brevetului de invenție, să amâne comunicarea hotărârii sale timp de 6 luni cu obligația solicitantului de a dovedi că este îndreptățit la înregistrarea brevetului
 - Mai mult chiar, inventatorul are dreptul, în temeiul art. 66 din legea 64/1991, să solicite instanței să constate că el este persoana care este îndreptățită la acordarea brevetului (atâta vreme cât nu și-a transmis acest drept) și, pe cale de consecință, să îi confere dreptul de a alege între:
 - A prelua cererea deja formulată ca o cerere proprie; sau

- A depune o nouă cerere care, dacă este formulată în limitele cererii deja existente, va beneficia de data de depozit a acesteia din urmă; sau
- A solicita respingerea cererii deja făcute.

14.4.1.2 Drepturi patrimoniale

Brevetul de invenție conferă titularului său un drept exclusiv de exploatare a invenției pe întreaga sa durată și, pe latura sa negativă, permite titularului să interzică terților neautorizați efectuarea următoarelor acte:

- fabricarea, folosirea, oferirea spre vânzare, vânzarea sau importul în vederea folosirii, oferirii spre vânzare ori vânzării, în cazul în care obiectul brevetului este un produs
- utilizarea procedeului, precum și folosirea, oferirea spre vânzare, vânzarea sau importul în aceste scopuri al produsului obținut direct prin procedeul brevetat, în cazul în care obiectul brevetului este un procedeu
- Întinderea protecției conferite de brevet sau de cererea de brevet este determinată de conținutul revendicărilor. Acestea sunt interpretate cu ajutorul descrierii și desenelor.

Solicitantul se bucură de drepturile sale încă de la data publicării cererii de brevet, sub rezerva înregistrării ulterioare a brevetului.

Dreptul exclusiv de exploatare suferă însă următoarele limitări :

- folosirea invențiilor în construcția și în funcționarea vehiculelor terestre, aeriene, precum și la bordul navelor sau la dispozitivele pentru funcționarea acestora, aparținând statelor membre ale tratatelor și convențiilor internaționale privind invențiile, la care România este parte, când aceste vehicule sau nave pătrund pe teritoriul României, temporar sau accidental, cu condiția ca această folosire să se facă exclusiv pentru nevoile vehiculelor sau navelor
- efectuarea oricăruia dintre actele prevăzute de lege ca fiind componente ale dreptului exclusiv de exploatare de către o persoană care a aplicat obiectul brevetului de invenție sau cel al cererii de brevet, așa cum a fost publicată, ori a luat măsuri efective și serioase în vederea producerii sau folosirii lui cu bună-credință pe teritoriul României, independent de titularul acesteia, cât și înainte de constituirea unui depozit național reglementar privind invenția sau înainte de data de la care curge termenul de prioritate recunoscută; în caz în care invenția poate fi folosită în continuare de acea persoană, în volumul existent la data de depozit sau a priorității recunoscute, și dreptul la folosire nu poate fi transmis decât cu patrimoniul persoanei ori cu o fracțiune din patrimoniul afectat exploatarei invenției

- efectuarea oricăruia dintre actele prevăzute de lege ca fiind componente ale dreptului exclusiv de exploatare exclusiv în cadru privat și în scop necomercial, producerea sau, după caz, folosirea invenției exclusiv în cadru privat și în scop necomercial
- comercializarea sau oferirea spre vânzare pe teritoriul Uniunii Europene a acelor exemplare de produs, obiect al invenției, care au fost vândute anterior de titularul de brevet ori cu acordul său expres
- folosirea în scopuri experimentale, exclusiv cu caracter necomercial, a obiectului invenției brevetate
- folosirea cu bună-credință sau luarea măsurilor efective și serioase de folosire a invenției de către terți în intervalul de timp dintre decăderea din drepturi a titularului de brevet și revalidarea brevetului.
 - o în acest caz invenția poate fi folosită în continuare de acea persoană, în volumul existent la data publicării mențiunii revalidării, și dreptul la folosire nu poate fi transmis decât cu patrimoniul persoanei care utilizează invenția ori cu o fracțiune din patrimoniul care este afectat exploatării invenției
- exploatarea de către terți a invenției sau a unei părți a acesteia la a cărei protecție s-a renunțat

14.4.2 Pierderea dreptului

Dreptul la brevetul de invenție se poate pierde:

- prin renunțarea titularului la brevet
 - o trebuie să fie explicită și în scris
- Nedesemnarea inventatorului în termenul prevăzut de lege
- Neplata taxelor de menținere în vigoare
- Neplata taxei de eliberare a brevetului
- Retragerea cererii de brevet
- Anularea brevetului de invenție
 - o Orice persoană interesată poate cere Tribunalului Municipiului București anularea unui brevet oricând în durata de protecție după 6 luni de la publicarea mențiunii hotărârii de acordare a acestuia pentru următoarele motive:
 - Neîndeplinirea condițiilor de protecție
 - Încadrarea într-unul din cazurile de nebrevetabilitate
 - Dezvăluirea insuficientă a soluției
 - Extinderea nepermisă peste conținutul cererii de brevet
 - Extinderea protecției conferite de brevet
 - Titularul brevetului nu era îndreptățit la acordarea acestuia
 - o Anularea se poate referi și numai la a parte a brevetului caz în care se poate dispune anularea a parte din brevet

- Anularea are efect retroactiv
- Hotărârea Tribunalul Municipiului București poate fi atacată potrivit dreptului comun

14.4.3 Transmiterea dreptului

Dreptul la brevet poate fi transmis în tot sau în parte prin cesiune, licență sau prin succesiune.

- Cesiunea
 - Poate fi exclusivă sau neexclusivă
 - Poate fi totală sau parțială
 - Devine opozabilă față de terți numai de la publicarea în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală a înscrierii în Registrele naționale
- Licența
 - Poate fi exclusivă sau neexclusivă
 - Poate fi totală sau parțială
 - Devine opozabilă față de terți numai de la publicarea în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală a înscrierii în Registrele naționale
- Licența obligatorie
 - Este acordată de Tribunalul Municipiului București la cererea oricărei persoane interesate
 - Formulată în termen de 4 ani de la data de depozit a brevetului sau 3 ani de la acordarea brevetului
 - Motivele pentru care se acordă:
 - invenția nu a fost aplicată sau a fost insuficient aplicată pe teritoriul României, iar titularul brevetului nu poate să își justifice inacțiunea și dacă nu s-a ajuns la o înțelegere cu acesta privind condițiile și modalitățile comerciale de aplicare a invenției
 - în situații de urgență națională
 - în alte situații de extremă urgență
 - în situații de utilizare publică, în scopuri necomerciale
 - dacă nu poate fi exploatată fără a aduce atingere unui brevet anterior trebuie îndeplinite niște condiții adiționale:
 - invenția revendicată în brevetul ulterior presupune un progres tehnologic important, de interes economic substanțial în raport cu invenția revendicată în brevetul anterior

- titularul brevetului anterior are dreptul la o licență reciprocă, în condiții rezonabile pentru utilizarea invenției revendicate în brevetul ulterior
 - utilizarea autorizată în raport cu brevetul anterior este netransmisibilă, cu excepția cazului în care este transmis și brevetul ulterior
- Licențele obligatorii sunt neexclusive și la acordarea lor Tribunalul stabilește și:
 - Durata pentru care sunt acordate
 - Limitele pentru scopurile pentru care au fost acordate
 - De obicei se acordă pentru alimentarea pieței
 - Întinderea drepturilor acordate
 - Nivelul remunerației datorate titularului
 - Se stabilește în funcție de valoarea economică a licențelor acordate
- Licențele obligatorii nu se pot transmite decât împreună cu fondul de comerț sau cu partea de întreprindere care beneficia de licența obligatorie
- Licențele obligatorii încetează prin hotărâre a Tribunalul Municipiului București atunci când motivele pentru care s-a acordat licența nu mai există
 - Nu și dacă motivele riscă să se producă din nou
- Hotărârile definitive privind licențele obligatorii se comunică de persoana interesată OSIM și se publică în Buletinul Oficial de Proprietate Intelectuală în termen de o lună de la comunicare

14.5 Rezumat

Titularul dreptului asupra brevetului are în ceea ce privește invenția brevetată atât drepturi morale cât și drepturi patrimoniale.

Dreptul asupra brevetului se poate pierde fie prin expirarea duratei de protecție, fie prin anularea brevetului pentru neîndeplinirea condițiilor de fond prevăzute de lege sau includerea invenției în sfera invențiilor neprotejabile prin brevet.

Dreptul asupra brevetului poate fi transmis prin cesiune sau licență, legea prevăzând și posibilitatea unei licențieri forțate atunci când sunt îndeplinite condițiile excepționale prevăzute de lege.

14.6 Test de evaluare a cunoștințelor

1. Sunt drepturi morale ale inventatorului (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
 - a. Dreptul la nume;
 - b. Dreptul la integritatea invenției;

- c. Dreptul de retractare;
 - d. Dreptul la calitatea de autor;
 - e. Dreptul de a da publicității invenția;
 - f. Dreptul de a interzice terților folosirea fără drept a invenției sale.
2. Titularul unui brevet de invenție are dreptul (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
- a. De a interzice terților oferirea spre vânzare a produselor obținute direct prin utilizarea procedeului brevetat;
 - b. De a interzice terților utilizarea în scop experimental necomercial a invenției brevetate;
 - c. De a exploata invenția a cărei protecție a expirat;
 - d. De a interzice terților cumpărători de la titular a produselor obținute direct prin utilizarea procedeului brevetat să le exporte pe acestea în Marea Britanie;
 - e. De a interzice folosirea de către terți a invenției înainte de publicarea cererii de brevet;
 - f. De a folosi invenția la bordul și exclusiv pentru nevoia navelor care pătrund pe teritoriul României, temporar sau accidental.
3. Drepturile derivate din brevet se pot pierde:
- a. Prin distrugerea voluntară a brevetului;
 - b. Prin renunțarea titularului;
 - c. Prin acordarea, în condițiile legii, a unei licențe obligatorii;
 - d. Prin neplata taxelor de menținere în vigoare a înregistrării;
 - e. Prin nedesemnarea inventatorilor în termenul fixat de lege;
 - f. Prin revocarea administrativă a brevetului.
4. Cererea de anulare a brevetului (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
- a. Este în primă instanță de competența Tribunalului Municipiului București;
 - b. Este o acțiune imprescriptibilă extinctiv;
 - c. Poate fi solicitată de către orice persoană interesată;
 - d. Poate fi întemeiată pe o depășire, de către obiectul brevetului, a conținutului cererii așa cum a fost depusă;
 - e. Poate fi introdusă de la publicarea cererii de brevet de invenție;
 - f. Poate fi întemeiată pe aceleași motive ca și cererea de revocare administrativă a brevetului.
5. Comparați condițiile și trăsăturile cesiunii și licenței drepturilor derivate din brevet cu cele ale cesiunii și licenței drepturilor asupra mărcii și desenului sau modelului.
6. Licența obligatorie a drepturilor derivate din brevet (selectați varianta sau variantele care sunt adevărate):
- a. Nu este transmisibilă;
 - b. Poate fi solicitată doar după trecerea a unui termen de 4 ani de la data de depozit a cererii de brevet sau a unui termen de 3 ani de la acordarea brevetului, socotindu-se termenul care expiră cel mai târziu;
 - c. Este acordată de către OSIM;
 - d. Este acordată la cererea unei persoane interesate sau din oficiu;
 - e. Poate fi acordată inclusiv Guvernului;

f. Poate fi exclusivă sau neexclusivă;

14.7 Bibliografie specifică

Bibliografie obligatorie:

Legea 64/1991, art. 32-50

Alexandru ȘTRENC, Bucura IONESCU, Gheorghe GHEORGHIU, *Dreptul brevetului*, vol. 2, Lumina Lex (București – 2007), pp. 46-60, 168-197, 276-282, 313-328

Bibliografie facultativă:

Cristian JORA, Ștefan ALBERT, „Aspecte cu privire la protecția drepturilor de proprietate intelectuală. Probleme din practica instanțelor de judecată 2001-2003”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2005.

Anamaria CORBESCU, „Considerente teoretice și practice asupra know-how-ului”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2005.

Ion VASILESCU, „Utilizarea teoriei echivalentelor, inclusiv a declarațiilor anterioare, pentru soluționarea litigiilor în contrafacerea invențiilor brevetate în România”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2005.

Liliana-Zoleta KÖRÖȘI, „Admisibilitatea ordonanței președințiale în materia proprietății industriale”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2005.

Gheorghe GHEORGHIU, „Protecția invențiilor. Jurisprudență”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2005.

Ana Maria CORBESCU, „Protecția know-how-ului. Considerații din jurisprudență și doctrină”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2006.

Ciprian Paul ROMIȚAN, „Protecția topografiilor produselor semiconductoare prin mijloace de drept penal. Drept comparat”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2006.

Ligia DĂNILĂ, „Considerații despre noțiunea de drept de proprietate industrială”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2006.

Constantin DUVAC, „Infrațiunea de contrafacerea obiectului unui brevet de invenție”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2006.

Ioana VASIU, Lucian VASIU, „Protecția topografiilor produselor semiconductoare”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2008.

Ana Rodica STĂICULESCU, Bogdan TRANDAFIRESCU, „Legea aplicabilă contractului internațional de know-how”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2008.

Andreea Alexandra POPA, „Contrafacerea obiectului unui brevet de invenție”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2008.

Nelu Viorel CĂTUNA, „Atipicitatea modalității de săvârșire a infracțiunii de înșelăciune în convenții cu ocazia executării unui contract de comandă a unui bun intelectual. Fapta inventatorului”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2008.

Matyas KAPA, „Protecția drepturilor de proprietate intelectuală în Ungaria”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 1/2009.

Orsolya Czenczer, Matyas Kapa, „Litigii privind brevetele în Europa” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 3/2011

Vasiu Ioana, Vasiu Lucian, „Dispute legale privind patente în domeniul tehnologiei informației și comunicației” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 2/2011

Gabriela Răducan, „Aspecte de drept procedural comparat în materia brevetelor europene de invenție” în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale*, nr. 4/2009

14.8 Răspunsuri la Test

1. a, d, e;
2. a, c;
3. b, d, e, f;
4. a, c, d;
5. X;
6. b, e.